

P. A. Торрей

Духовна Особиста Праця

“Йди сьогодні роби в винограднику моїм.”—Матт. 21:28

З англійської мови переклав
ФРЕД СМОЛЬЧУК

Накладом Українського Відділу Громад Божих
9 East Seventh St., New York 3, N. Y.

Передрук заборонений
 Ukrainian Branch Assemblies of God
 — 1950 —

“Personal Work”—By R. A. Torrey
 —Ukrainian

ЗМІСТ

ДУХОВНА ОСОБИСТА ПРАЦЯ

Розділ	Сторінка
Передмова	4
I. Вага і корисність особистої праці	5
II. Вимоги успіху	9
III. Де виконувати особисту духовну працю	17
IV. Як зачинати	22
V. Як поводитись з тими, що відчувають потребу Спасителя і справді бажають бути спасені	26
VI. Як поступати з тими, що не дбають про свою душу	36
VII. Як поводитись з тими, що мають різні перешкоди до спасення	45
VIII. Як поводитись з тими, що віddaються фальшивим надіям	77
IX. Як поводитись з тими, кому бракує певності спасення	90
X. Як поводитись з тими, що відступають від Господа	96
XI. Як поводитись з тими, що представляють себе скептиками й атеїстами	100
XII. Як поводитись з тими, що відкладають час свого спасення	118
XIII. Як поводитись з тими, що заблудили	123
XIV. Як поводитись з християнами, що потребують поради, докору, підбадьорення або заспокоєння	134
XV. Деякі вказівки й поради в духовній особистій праці	152

ПЕРЕДМОВА

Вже від довшого часу ми відчували потребу книжки для нашого українського народу, котра пояснила б християнським працівникам, як приступати до людей неспасенних, і як поводитись з ними, щоб привести їх до спасення. Духовна особиста праця найважніша в християнській роботі. Коли ми виконаємо її правильно, можемо сподіватися чудових, благословенних успіхів.

Книжка "Духовна Особиста Праця" перекладена з англійської книги "Personal Work," котру написав Р. А. Торрей, славний Біблійний учитель. Різні евангельські віроісповідання вживають літературних творів цього автора до нинішнього дня. Ця книга в англійській мові вживається в багатьох Біблійних інститутах для навчання студентів. Крім первого і другого розділу цеї книги (в яких дещо було зредаговано, а кілька речень славного Біблійного учителя Вм. Еванса додано) книжка є докладним перекладом оригінальної книги Р. А. Торрея—"Personal Work."

Віримо, що праця, покладена при виданні цеї книжки, не буде безкорисна, та поможет кожному християнському читачеві зрозуміти, як поважно й осторожно треба нам поступати в духовній особистій праці, тобто, як спасати душі для Христа. Хай ця книга буде вам благословенням.

РЕДАКЦІЯ.

РОЗДІЛ I

ВАГА І КОРИСНІСТЬ ОСОБИСТОЇ ПРАЦІ

Особиста праця приносить найбільший успіх у християнській праці. Всі її можуть виконувати. Хоча це найпростіша форма християнської праці, вона найуспішніша в спасенні погибаючих. Апостола Петра привела до Ісуса особиста праця його брата Андрея. Андрей сам наперед знайшов Христа, а тоді пішов тихенько до Петра та розповів йому: таким чином він привів Петра до Спасителя, котрого сам первше знайшов. Ми не знаємо, чи Андрей проповідував коли, чи ні; як проповідував, то це не записане. Але він справді доконав великого діла, коли привів свого брата до Христа. Петро потім мав проповідь, яка привела 3,000 людей до Господа. Де була б та велика проповідь Петрова, якби наперед Андрей не привів був його до Христа через свою особисту працю?

Едвард Кімбал, бостонський бізнесмен, привів молодого Д. Л. Муді до Господа. Де була б уся чудова праця для Христа, котру виконав Муді, якби не привела його до Христа віддана особиста праця учителя недільної школи? Я вірю в проповідування. Це великий привілей проповідувати Євангеліє. Однаке цей світ можна досягнути та привести до Христа скоріше особистою працею, ніж публичним проповідуванням. Справді, тільки через особистий контакт можна вести євангелізацію в тім світі. Коли ціла церква Ісуса Христа зрозуміє свою відповідальність і право в тім ділі і коли кожний християнин стане особистим працівником, тоді євангелізація світа наблизиться до свого завершення. Коли членство кожної місцевої церкви зрозуміє свою відповідальність і коли кожний член її стане працівником в силі Духа Святого, тоді можна буде сподіватися великого пробудження в громаді, де находитися церква. Особиста праця має дуже мало призначення від людей, але вона творить великі ріchi для Бога.

Ісус Христос дав нам приклад, як вести особисту працю. Правда, Він проповідував до великих громад, багато

людей йшло слідом за ним і Він їх навчав. Але часто Він приступав до одної особи і тільки з нею розмовляв про святі справи. Майже всіх Своїх учеників Він привів до Себе через особисте старання. Памятаєте, як Він розмовляв з Никодимом, Закхеєм, Вартимеем, з самарянкою та з багатьома іншими? Ісус інтересувався одиницями і Він Сам особисто дотикається душі, щоб привести її до благодаті Своєї. Апостоли уживали теж методи особистої праці. Як наслідники Христові ми всі маємо бути працівниками в поширенні Євангелії. Кожний християнин обов'язаний іти та приносити плоди своєї праці. В тій праці нехай не буде розмежовання між проповідником і членами. Привести душі до Господа — це повинність кожного спасеного чоловіка.

Кожний християнин повинен мати на увазі, що це для нього найвища почесть та найбільший привілей, що він може помагати в поширенню Царства Божого через особисту працю для спасення душ. Він повинен зрозуміти також, що праця для Бога це не тільки привілей, але що на ньому лежить велика відповідальність за неї. Правдивий християнин, котрий знайшов Христа солодкого для душі своєї, бажає або таки зараз старається, як Андрей та Філіп, дістати когось, щоб і вони спробували та переконались, що Господь добрий.

Користі

Приглянемося користям з особистої духовної праці.

1. Всі можуть займатися нею. В громаді рідко не найдеться чотирьох чи п'ятьох членів, котрі могли б проповідувати для розбудови громади. Не було б добре, якби всі пробували бути провідниками; але було б велике благословення, якби всі старались бути особистими працівниками. Кожна дитина Божа може робити ту працю й всі можуть навчитись, як виконувати її успішно. Мати, котра перебуває завжди в дома за домашньою роботою, може теж на тій ниві працювати. В першу чергу з дітьми, а далі з тим, в кого вона купує м'ясо, хліб та інший товар. Також з кожною душою, що приходить до дверей її хати — навіть з волоцюгою, що хоче пару центів.

Одна особливо обдарована мати, котра знала, як виховати своїх дітей в знанні Господа, плакала та жалувалась, що не може робити нічого для Христа. Але коли було дивитись уважно на її життя, можна було бачити, що майже кожна

особа, яка прийшла до її хатинки, отримала особисту науку від неї. Вона робила більше в евангелізації, як декотрі пастирі.

Навіть той, хто замкнений в хаті через слабість, може виконувати ту працю. Коли приятелі приходять його відвідувати, він може дати їм свідоцтво о спасенні. Одна бідна дівчина в Нью Йорку, котра сама була вирятована від життя соромного, заки померла за рік чи два, привела при помочі Божій яких сто осіб до Христа, лежачи на смертній постелі.

Можуть займатись особистою духовною працею робітники в фабриках, служниці на службі, бизнесмени в своїх крамницях і т. д. Всі можуть брати участь у тій праці.

2. Можна займатись нею де небудь. Не всюди позволяють проповідувати. Але нема такого місця, де чоловік не міг би виконувати особисту працю для Христа. Як часто, йдучи попри фабрики, гостинниці та інші місця, де є багато людей, ми хотіли б увійти та проповідувати їм Євангеліє, але переважно це не можливе. Все ж таки можна ввійти на особисту розмову і дати свідоцтво одиницям. Крім того можемо виконувати особисту духовну працю на вулиці, чи дозволені вуличні богослужіння, чи ні. Можемо робити особисту працю в домах бідняків і в домах багачів, по шпиталях, в робітничих домах, в тюрмах, у всяких установах — одним словом — всюди.

3. Можна займатись нею завсіди. Час на богослужіння і недільні школи обмежений. Звичайно не можемо мати зібрання частіше, як два або три дні в тижні і яких три або чотири години в день. Але особисту працю можна робити сім день у тижні й коли небудь, чи в день чи в ночі. Найліпша робота була не раз виконана на вулицях по півночі. Ті, що співчували погибаючим душам, ходили по вулицях і шукали за людьми, які не знали, де йти. Багато людей були знайдені й спасені таким способом.

4. Можна досягнути нею всіляких людей. Є чимало людей, яких ніякою іншою методою не можна досягнути. Це слабі, що не можуть зайди до церкви, робітники, що керують автобусами і потягами, поліція, великі бідаки і великі багачі. Декотрі не можуть, а інші таки не хочуть зайди до церкви або молитвенної громади. Особиста праця може їх всіх досягнути.

5. Вона дотикає особи. Проповідування є для всіх взагалі; але особиста праця є персональна — йде просто до чоло-

віка. Тут душа не може мати сумніву, — вона знає, що слова, сказані працівником, відносяться власне для неї.

6. Вона помічна в кожній потребі. Навіть тоді, коли люди пробуджені, коли є під впливом Духа і вже навернені через проповідь, — особиста праця потрібна, щоб привести їх до яснішого світла та до повного задоволення.

7. Вона помогає там, де другі методи не мають успіху. Одна робітниця для Господа каже, що ходила до церкви роками, слухала всіляких знаних проповідників і все ще не була спасенна. Але як один раз хотісь зачав з нею осібно говорити про спасення та показувати з Слова Божого, вона приняла Господа.

8. Вона приносить великі наслідки. Між добрим проповідуванням і особистою працею нема порівнання. Візьмім, наприклад, церкву, що має сто членів: така церква під управою доброго пастира робила би надзвичайно добру роботу, якби придбала п'ятдесят нових членів до своєї громади. Тепер припустім, що ця церква навчена до особистої праці і п'ятдесят із тих сто членів виконують особисту працю. Напевне, це не багато для одного працівника привести одну душу на місяць. Це було б шістьсот душ річно проти тих п'ятдесяти, що ми їх вище згадували. Життя показує нам, що церква, котра має особистих працівників, має більший успіх, ніж та, котра цілком здається на проповідування свого пастора.

РОЗДІЛ II

ВИМОГИ УСПІХУ

1. Перший крок до успіху в особистій праці, як взагалі у всякій праці для спасення душ, це **персональне експериментальне знання Ісуса Христа як Спасителя**. Тому Апостол Павло міг сказати:

“Вірне це слово і всякого приняття достойне, що Христос Ісус прийшов у мир грішників спасти, між котрими я перший.” 1. Тимотея 1:15.

Тому й мав він силу приводити других до Христа. Той, хто знає Ісуса як свого власного Спасителя, буде мати бажання привести других до цього чудового Спаса, щоб пізнали Його, як і він сам Його пізнав. Багато є таких, що пробують спасти других, хоч сами не спасенні. А є ще інші, що, хоч сами спасенні, то знання їхнє про Христа як власного Спасителя таке неясне, що вони не можуть показати другим дорогу до спасення.

Персональне експериментальне знання Господа Ісуса Христа як Спасителя вимагає трьох річей:

(а) Знання, що наші гріхи прощені, тому що Ісус Сам поніс їх на Своїм тілі на хресті;

(б) Знання, що воскресший Христос спасає нас щоденно від сили гріха;

(в) Цілковитого піддання волі Ісусові Христові як нашому Господу і Учителю.

2. Друга вимога для успіху в особистій праці це **життя, чисте в середині й зверх**.

В 2 Тимотея 2:21 читаемо:

“Оце ж коли хто очистить себе від цього буде посудиною на честь освяченого і потрібною владиці на всяке діло добре наготовленою.”

Якщо чоловік має бути вживаний Богом, його життя мусить бути чисте — не тільки його зверхнє життя, що світ видить, але його внутрішнє таємне життя, про котре лишені він і

один Бог знають. Той, що тримається гріховного діла або думки, або прихильний до чого гріхового, не може сподіватися мати силу для Бога. Багато людей, обдарованих величним талантом та з надзвичайним знанням Святого Письма, стараються працювати для Бога, але мають дуже малий успіх, або не мають його цілком. Дехто дивується, чому це так. Однаке, якби ми знали їхнє таємне життя так, як Бог його знає, ми зрозуміли би їхню невдачу: причиною є гріх перед Богом. Часто можна чути, — і це добре сказано, — що “Бог не вимагає прекрасної посудини для Своєї праці, але чистої.” Многі працюють серед розчарування й невдачі, працюють тяжко, але без користі, тому що Господь бачить гріх в їхнім внутрішньому житті, котрого вони не хочуть виректися.

3. Третя вимога для успіху в особистій праці це **життя цілковито віддане Богові**. Павло був могутній як робітник Христовий, бо міг сказати:

“Мені життя — Христос!”

Чудо з п'ятьма хлібами та двома рибами має велике значення для нас (Маттея 14:17-20). Ученики сказали Ісусові: “Не маємо тут як тільки п'ять хлібів та дві риби.” Він же рече: Принесіть мені їх сюди.” Біблія каже нам, що, “взявши п'ять хлібів та дві риби,” Він взяв все, що вони мали. Не було багато, але вони все принесли. Тоді Він поблагословив, поломив і наситив усіх. Якби ученики затримали були один маленький хлібець, можливо не було б досить для всіх. Але Господь вимагав все, що було, і вони дали. Ми також, можливо, не маємо багато (лиш п'ять сухарів і дві маленькі рибки), але як принесемо Йому все, Він візьме, поблагословить і намножить більше. Як будемо ховати від Нього один сухарик, або одну рибку, не сподівайтесь благословення і намноження. Причина багатьох невдач є в тому, що стримано щось від Господа. Ми часами легковажимо собі те, що треба віддати все Господеві, але це важніше, ніж дехто собі думає. Питання перед кожним читачем цих листків: Чи ви принесли все Христові — абсолютно все — цілковито ВСЕ?

4. Хто бажає мати успіх в особистій праці, **мусить мати глибоке зрозуміння, що чоловік без Христа погибне**. Ісус мав його. Він сказав:

“Прийшов бо Син чловічий, щоб шукати й спасати погибше.”
Луки 19:10.

Коли Він дивився на людей, що жили в грісі, Він знов та відчував повну руїну їхнього положення. Так само й Павло.

Читаємо в Діяннях 20:31, що “Ніч і день не переставав я із слізми напоминати кожного.” Він розумів, що, в кого не було спасаючого знання про Ісуса Христа, той був погибший на вічні віки. В наших часах дуже рідко можна знайти християн свідомих того, що люди без Христа вічно погибші. Це найбільша причина, чому так мало християн мають дійсну силу приводити душі до спасення. Як можна набути це зрозуміння?

(а) Перше через пізнання того, що каже Святе Письмо про теперішній стан і будуче призначення тих, що без Христа.

(б) Через віру в усе, що каже Святе Письмо про ті речі, без змінювання значіння святих слів, щоб пристосувати їх до популярних ідей теперішнього часу.

(в) Через роздумування над правдами про погибіль неспасенних, аж ввійдуть вони в наше серце й ми вповні зрозуміємо їхнє значіння. Думати про такі речі не є приемно, але вони правдиві, і тому ми повинні роздумувати над ними, поки наша душа не запалає бажанням рятувати людей з їхнього страшного положення, спасти їх від вічного сорому й розпukи, які їх чекають.

5. Пята вимога в успішній особистій праці це **лю보**. Ніщо так не здобуває, як любов. Любов побуджує до безпerestannoї праці для спасення других. Якщо я справді люблю людей, я не зможу навіть погодитись з думкою, що вони мали б загинути на віки вічні. Я буду охотно працювати день і ніч, щоб спасти їх від такого страшного кінця. А друга річ: любов притягає других до нас. Ніщо не є таке непоборне, як любов. Ісус Христос розпятий на хресті (відкриття Божої любові до чоловіка) є Тим, що притягає всіх людей до Себе (Йоана 12:32). Люди ніколи не відвернуться від вас, якщо вони справді вірють, що ви їх любите. Але вони ніколи не ймуть віри, що ви їх любите, аж справді так буде. Ми не тільки мусимо любити людей, але мусимо любити Христа. Любов до Христа провадила Павла вперед в його невтомній праці, щоб приводити людей до пізнання Христа. Великі мужі й жінки християнської історії мали велику любов до Христа: їх серця горіли любовю до прославленого Сина Божого.

Але як можна набути таку любов? Перше, коли будемо роздумувати над Його любовю до нас.

“Ми любимо Його, бо Він перше любив нас.” 1 Йоана 4:19.

Ми ніколи не оцінимо вповні Христової любові до нас, поки не побачимо її на чорному підкладі нашого власного гріха. Той, котрому много прощено, много любить (Луки 7:47). Хто ще вповні не зрозумів своєї грішності перед Богом, не може мати палкої любові до того Спасителя, котрий через Свою смерть на хресті спас його з тої страшної пропасті, в яку він упав. Апостол Павло розумів, що він був перший між грішниками та що Ісус полюбив його й віддав Себе за нього, тому він був повний любові до Ісуса Христа.

“Вірне це слово і всякого приняття достойне, що Христос Ісус прийшов у мир грішників спасти, між котрими я перший.” 1 Тимотея 1:15.

“Я розпятий з Христом: живу ж уже не я, а живе Христос у мені: а що живу тепер у тілі, то живу вірою в Сина Божого, що полюбив мене і видав Себе за мене.” Галат. 2:20.

Якщо маємо мати любов до Христа та до людей, Дух Святий мусить наділити нас нею. Перший овоч Духа Святого це любов:

“А овощ Духа: любов, радоші, мир, довготерпіння, добрість, милосердя, віра.” Галат 5:22.

Якщо звернемось до Духа Святого, щоб виконав всю Свою працю в наших серцях, Він скоро наповнить їх любовю до Христа і до близнього.

6. Шоста вимога для успіху в особистій праці це **завязатість**. Жадна робота не потребує стільки терпіння й завязатості, як спасення душ. Людей звичайно не можна приєднати до Христа за один день. Треба працювати над ними день за днем, тиждень за тижнем, місяць за місяцем, а, як потрібно, то й рік за роком. Не покидайте їх, хоча в початках не видите жадного успіху й хоча здається вам, що свідоцтвом ви заподіяли більше шкоди, ніж добра. Коли зачнете вести чоловіка до Христа, ідіть за ним, аж поки він не прийме Христа, без огляду на те, скільки часу на це потрібно. Вчіться, як зближатись до таких людей, до котрих тяжко доступити. Як не можна одним способом вплинути на них, мусить бути другий. Дуже мало таких людей в світі, щоб до серця їхнього не можна ввійти через якісь двері, але наше діло пильно шукати та знайти ті відчинені двері. Як не можливо увійти через двері, стараймося розбити кришту туди ввійти. Хто думає, що буде спасати що пятнадцять мінут одну душу, той нехай ліпше шукає собі іншу роботу. Візьми

часу: ніколи не трать надії; виконай свою роботу основно. Я чекав довгих пятнадцять років на успіх праці над одним чоловіком. Не було дня в тих пятнадцяти роках, що я не говорив йому про Бога. Врешті прийшла нагода привести його до Христа. Згодом він став проповідником Євангелії. Тепер він в небі. Я був з ним перед його смертю й не забуду того дня, поки житиму. Як візьметесь привести чоловіка до Христа, ніколи не зневірюйтесь.

7. Сьома вимога для успіху в особистій праці це **практичне знання Біблії**.

“Всяке писання богоухновенне і корисне до науки, до докору, до направи, до наказу по правді, щоб звершений був Божий чоловік до всякого доброго діла готовий.” 2 Тимотея 3:16, 17.

В Біблії є вся правда, потрібна для особистої праці. Бог призначив Слово Боже єдиним знаряддям для спасення людей: Слово — це єдине знаряддя, яке Він визнає. Слово викликає осудження гріха. Слово відроджує духовно. Слово зроджує в нас віру:

“Почувши ж це, помякли серцем і казали до Петра та до інших апостолів: Що ж робити нам, мужі брати?” Діяння 2:37.

“...Народжені не з тлінного сім'я а з нетлінного через Слово Бога живого і пробуваючи по вік.” 1 Петра 1:23.

“Тим же то віра приходить через слухання, слухання ж через Слово Боже.” Римлян 10:17.

Ото ж, коли хочемо бути вжиті для праці спасення душ, мусимо знати Біблію. Є п'ять текстів, котрі повинні глибоко запасті в серце кожного особистого працівника. Ось вони:

- (а) “Тим же то віра приходить через слухання, слухання ж через Слово Боже.” Римлян 10:17.
- (б) “Насіння це Слово Боже.” Луки 8:11.
- (в) “...народжені не з тлінного сім'я а з нетлінного через Слово Бога живого і пробуваючого по вік.” 1 Петра 1:23.
- (г) “І шолом спасення візьміть і меч духовний, котрий есть Слово Боже.” Єфесян 6:17.
- (г) “Хиба ж мое слово не похоже на огонь — говорити Господь — і не похоже на молот, що розбиває скелю?” Єремія 23:29.

Робітник, котрий в персональній праці вживає іншого засобу замість Слова Божого, засуджений на невдачу. Але для того нам потрібне практичне знання Біблії. Мусимо знати, як уживати її, щоб осягнути певні наслідки. Дуже багато людей мають обширне теоретичне знання Біблії, але не мають знання практичного. Вони не знають, як уживати

Біблії, щоб осягнути визначену ціль. Одного разу під час молитви я приступив до славного американського біблійного знавця і попросив, щоб він промовив до одної молодої жінки, котра вийшла наперед молитись, та щоб старався показати їй дорогу життя. Той шепнув мені в ухо: “Я не знаю, як це робити.” Невелике практичне знання Біблії важніше в особистій праці, ніж велике теоретичне знання. Практичне знання Біблії включає оці чотири речі:

(а) Вміти вживати Біблію так, щоб показати людям, і довести до їх свідомості, що їм потрібно Спасителя.

(б) Вміти вживати Біблію так, щоб показати людям, що Ісус це власне Той, що заспокоїть їхню потребу.

(в) Вміти вживати Біблію так, щоб показати людям, як вони можуть мати Ісуса своїм Спасителем.

(г) Вміти вживати Біблію так, щоб усунути всякі перешкоди, котрі стоять на дорозі до прийняття людьми Христа.

Маймо повне довіря в силу Слова Божого. Добре зробимо, коли візьмемо під увагу Божі Слова до Сарі в 1 Мойсея 18:14: “Хіба є що неможливе у Бога?” Хоч би в якому тяжкому стані находилася людина, Бог може спасті її до кінця. Коли попадаємо в знеохоту й розчарування в особистій праці, тоді візьмім під увагу оці вірші:

“Почувши ж ученики Його, дивувались вельми кажучи: Хто ж може бути спасеним? Ісус же глянувши рече їм: У людей це не можливе, у Бога ж все можливе.” Маттея 19:25-26.

“І озвався Йов і сказав: Знаю, що Ти все можеш і що наміри Твої годі зупинити.” Йова 42:1-2.

“Як дощ і сніг із неба сходить і туди не вертається, але наповняє землю, щоб вона родила й ростила: щоб вертала насіння тому, хто її обсіває, і хліб тому хто їсть — так і Слово Мое, що виходить із уст у Мене — до Мене не вертається в порожні, але чинить те, що мені вгодно й довершує те, чого я послав його.” Ісаї 55:10-11.

Покладаймося з повним довірям на Слово та обітниці Божі. Вони вчинять надзвичайне в чудовий спосіб.

Одного разу християнський працівник стрінув чоловіка, затверділого в грісі й невірстві. На його пораду, щоб він прийняв християнське життя, той сказав: “Я не вірю в Біблію, ані в Бога, ані в небо, ані в пекло. Я скептик.” Але особистий працівник не звертав уваги на цю заяву і сказав ці слова: “Коли не покаєтесь, усі так само погибнете” Луки 13:3. “Але ж,” відповів тамтой, “чи я тобі не сказав, що я не вірю в Біблію? Чого ж мені повторяєш її?” Християнин повторив ті самі слова, а скептик знов свое. Повторивши

цей вірш яких двадцять разів, християнський працівник сказав до нього: “Тепер, мій приятелю, я не памятаю навіть половини того, що ти мені говорив, але ти не зможеш забути тих слів, котрі я тобі пригадую. Я буду молитись за тебе, щоб Дух Святий тобі поміг зрозуміти цю правду.” “Але ж я не вірю в те,” відповів скептик. Тоді християнин повторив йому слова з Римлян 3:3-4: “Що бо що не увірували деякі? Хіба невірство їх віру Божу оберне в ніщо? Нехай не буде так. Ні, нехай буде Бог правдивий, усякий же чоловік обмана.” Після того він лишив скептика в руках Божих.

На другий вечір скептик знайшов його і признався, що минула ніч була страшна: він цілком не міг відпочати. Він сказав: “Той вірш, що ти мені стільки разів повторяв, іде за мною з того часу: не дає мені спокою. Чи ти не сказав би мені, як знайти спокій для душі моєї?” Як приемно було християнинові відіслати його до Йоана 1:29, лишити його в Діяннях 13:52 і передати до Юди 24. Отож, видите, Бог прославиться в Своїм Слові.

8. Осьма вимога для успіху особистої праці це **молитва**. Бог вислухує молитву. В нічім Він так не вислухує її, як в спасенні душі. Той, що буде вжитий Богом для спасення душ, мусить пробувати в молитві. За чотири речі ми повинні особливо молитись:

(а) Ми повинні просити Бога, щоб привів до нас відповідних людей, або нас повів до них. З всіми не можемо говорити. Як будемо пробувати це робити, побачимо, що багато часу змарнується там, де не можемо осягнути ніякого добра, хоч ми могли були вжити той час з користю для Христа.

Бог один знає, до кого ми повинні говорити, і ми мусимо питати Його, щоб показав нам. Можемо сподіватись, що Він покаже.

“Рече ж Дух Филипові: Приступи та пристань до воза **сього**.” Діяння 8:30.

(б) Ми повинні просити Бога, щоб дав нам відповідну мову кожний раз, коли говоримо до кого. Ми можемо чимало пізнати студіями про те, яка мова відповідна для різних людських кляс, але після студій ми мусимо звертатись просто до Бога за відповідним словом для кожної окремої людини. Не раз ми можемо змилитись, але ніщо не змилить Бога. Нам потрібний провід Духа Святого для кожної особи і ми мусимо його мати. Кожний досвідчений робітник

може посвідчити, що багато разів Бог вказав йому, щоб ужити такий текст, якого він сам ніколи не вжив би був, та що показалось, що в той час було потрібно власне того тексту.

(в) Ми повинні молитись, щоб Бог також уділив нам Своєї сили до тих слів, які поручив нам сказати. Нам не тільки потрібна Божа вість, але треба нам теж Божої сили, щоб довести цю вість до серця людини. Часто духовні працівники приходять до пізнання того шляхом понижуючого досвіду. Вони сидять коло неспасеного чоловіка зо Словом, говорять, просять і показують всілякі вірші з Письма, але чоловік не приємноє того: він ще не спасений. Врешті працівникові стає ясно, що він старається привести душу до спасення тільки своєю власною силою. Тоді він в серці просить Господа, щоб дав йому Свою силу. По короткім часі та "неприступна" людина приходить до Спаса й радується в Христі.

(г) Ми повинні молитись, щоб Господь продовжав далі роботу після нашої праці, коли ми вже більше не можемо нічого зробити. Виповнившись наш обов'язок, чи були ми успішні, чи ні, ми повинні передати справу Богові в молитві. Чого працівники в особистій праці повинні навчитись в теперішнім віці поспіху, це того, що **потрібно багато молитись**. Не думаймо, що менше зробимо, коли будемо більше молитися. Ні! навпаки, ми зробимо багато разів більше.

9. Девята вимога для успіху в особистій праці це **хрещення Духом Святым**. В Діяння 1:8 читаємо:

"Приймете силу, як зійде Святий Дух на вас."

Найвищою вимогою для сили в апостольській церкві було хрещення святым Духом. Найвищою вимогою для успіху в спасенні душ є сьогодні те саме. Багато є таких, що старажаться доказувати, що нема такої речі, як спеціальнє хрещення Духом Святым. Однаке докладні і поважні студії Діяння Апостолів покажуть, що воно є. Багато людей знають через благословенну практику й переживання, що хрещення Духом Святым це реальна потреба теперішнього дня. Тисячі людей тут і в інших країнах були підняті з немочі й безсиля через виконення Біблійних умов для отримання Духа Святого. Це хрещення Духом Святым є для кожної дитини Божої і той, хто бажає бути ужитий Богом в особистій праці, мусить отримати його за всяку ціну.

РОЗДІЛ III

ДЕ ВИКОНУВАТИ ОСОБИСТУ ДУХОВНУ ПРАЦЮ

(Віллям Еванс каже: "Краще спитаймо: де не можливо її робити? Ісус виконував її в храмі, на вулицях, при березі, з човна, на горі, по домах, при криницях, і т. д." Д. Л. Муді, найславніший християнський працівник свого часу, мав звичку говорити про Христа до людей, що їхали разом з ним в трамваю.)

Особисту духовну працю можна виконувати:

1. Після звичайного богослужіння.

Тоді маємо добру нагоду приступити до неспасеного й заговорити про спасення. Може бути, що те серце вже діткнене святым Словом, яке було проповідуване, й тільки чекає, щоб хтось приступив, промовив та повів її до Христа. Однаке є великі різниці між християнськими працівниками. Деякі цілком не приступлять до людини, тільки стоять з Біблією під пахою й чекають, щоб хтось до них приступив. Слово Боже каже в Діяннях 8:29: "Рече ж Дух Філіпові — **Приступи та пристань** до воза цього." Розуміється, що мусимо приступати лагідно й члено, а не на подобу страшної бурі. Заки підете на богослужіння, вже в дома просить Бога, щоб вам показав, до якої душі маєте приступити після богослужіння. Коли Господь відкриє вам те, тоді сміло підійдіть та лагідно починайте розмову про спасення душі.

2. По домах.

Апостол Павло каже, що він проповідував Євангелію не тільки в публичних місцях, але й "по домах," — він ішов від хати до хати. В нинішніх часах дуже мало християнської праці виконується по домах. Дім, в якім найкраще можна починати таку працю, це наш власний дім. Ісус, визволивши біснуватого Гадаринця від сили диявольської, сказав йому: "Вернись до дому твого та розкажи, скільки зробив тобі Господь" (Луки 8:39). Кожна божественно навернена людина, повинна починати свою працю в власнім дому й там повідати своїм приятелям про спасаочу силу

Господа Ісуса. Багато матерів виправдуються тим, що їм не можливо працювати для Господа, бо вони привязані до домашньої праці. Однак коли б вони глибше застанивались, тоді напевні побачили б, що власне їхній власний дім це найвідповідніша нива для такої праці.

Ми не повинні обмежуватись на наш власний дім, а мусимо йти далі. Ми повинні поширити нашу духовну працю на доми наших приятелів і сусідів. Один побожний чоловік, відвідаючи родичів Спурджаона, заговорив лише кілька слів до їхнього синка Чарлса. Ті слова знайшли такий глибокий відгомін у хлопччини, що сталися вирішним чинником в розвитку пізнішого славного проповідника Євангелії — Чарлса Г. Спурджаона!

Ми повинні йти від хати до хати та старатися відповідним способом говорити про Христа. Слабий і безуспішний той робітник, що входить до чужого дому та говорити про щонебудь. Правдивий працівник завжди знайде нагоду звернути розмову на тему спасення; він буде старатися переконати людей, щоб вони зрозуміли свою душевну потребу в Господі Ісусі.

3. На вулицях.

Апостол Павло дає нам приклад. Він не тільки — “розволяв в школі з жидами та з побожними” — але — “ї на торгу щодня з тими, з ким’ довелося” (Діяння 17:17). Коли переходите вулицею, слухайте Божого голосу, як вамкаже: Іди та заговори до того чоловіка! Коли йдемо вулицею в люднім місті або навіть на глухій дорозі за містом, а йдемо з Богом, часто відчуваємо побудження заговорити до невідомої особи, яку стрінено по дорозі. Багато душ були таким способом виведені з темряви до Божого світла. Коли часом придивляєшся великій товпі народу, тоді спітай Господа, чи є там яка душа, до котрої ти повинен заговорити. Часами добре стояти з боку і придивлятися прохожим людям. Незабаром побачиш обличча, що заінтересує тебе; побачиш лиць, на якому видно грішне життя, смуток або душевну потребу. Йди спокійно за такою людиною й дивися за нагодою заговорити до неї. Ти зможеш привернути її до Того, хто каже: “Прийдіть до мене всі знеможені та отягчені, я впокою вас.”

4. В публичних місцях відпочинку.

Такі місця майже завжди повні людей, що мають доволі вільного часу та все готові розмовляти з вами на всяку

тему, на яку забажаєте. Перейдіть через парк, візьміть на увагу таку особу, і зачніть з нею розмову. Скоро зверніть розмову на велику справу спасення, що повинна горіти у вашій душі. Можна почати розмову, від якої надзвичайної події або від критичних питань нашого часу, відтак звернути її на велике питання про душу. Також можете показати цій людині релігійну брошуру, й запитати її, що вона думає про неї. Це власне доведе до такої розмови, до якої зміряєте. Нераз, коли сидите на лавці в парку, хтось сяде коло вас, і зачне з вами розмову. Тоді дуже легко повернути розмову на тему душевних потреб людини.

5. На проході або під час подорожі.

Щодо того маемо приклад нашого Спасителя. Він розігрів серця двох учнів, коли промовив до них в дорозі і розкрив їм Писання (Луки 24:32). Також маемо добрий приклад в Євангелісті Филипі. Дух Святий сказав Филипові, щоб пристав до воза евнуха, що був скарбником етіопської цариці. Скарбник запросив Филипа їхати разом. Знаємо, які чудові були наслідки їхньої розмови (особистої духовної праці Филипа), що Етіопський скарбник був приведений до віри і прийняв водне хрещення. Євангелія поширилася аж до Етіопії (Діяння 8:29-38). Нема відповіднішого часу на особисту роботу, як під час проходів або під час спільнної подорожі з нашими приятелями, чи незнайомими людьми.

6. В підприємстві.

Спаситель повчав нас Своїм прикладом: “І йдучи мимо, побачив Левію Алфеевого, сидячого на митниці, і рече йому: Йди слідом за мною. І вставши, пішов слідом за Ним” (Марка 2:14). Ми не повинні перебивати людям або перешкоджати їм, коли вони сповняють свої обовязки. А все таки часто маемо нагоду розмовляти з нашими співробітниками, навіть під час праці або в часі полудневого відпочинку.

Один з найревніших християнських проповідників, що я знов, був перед своїм наверненням цілком безбожною людиною. Робітник, що працював біля нього у фабриці і був добрий християнин, заінтересувався цим безбожником. Дух Святий допоміг йому привести безбожника до спасення через ново-народження. От наслідок нашої ревності в духовній особистій праці. В одному великому підприємстві, я мав нагоду познайомитися з багатьома людьми, що

були приведені до Христа, завдяки ревній особистій праці молодого чоловіка, котрий пізніше став місіонарем. Заки він виїхав у чужі країни, наперед він був ужитий Богом під час своєї фабричної праці, в подаванні вірного свідоцтва своїм товаришам-робітникам.

Отож, де тільки можемо, чи то в крамниці, в фабриці, чи в якім іншім підприємстві, не розлучимося з думкою привести до Христа тих, що там працюють. Памятаймо, як вже ми згадали, що не годиться нам перебивати другому роботу, чи до нього говорити тоді, коли другі люди довкола нього слухають, або зачинати нашу мову тоді, коли людина погнівана або в лихому настрою.

Маймо на увазі, що той свідок, який має мудрість Божу (Якова 1:5), все знайде нагоду творити спасаючу роботу. Не мусимо довго говорити. Часто вистачить сказати кілька слів робітникам в крамниці чи голяреві, який нас голить, чи й хлопцеві, що чистить наші черевики. Є п'ять дуже відповідних нагод духовної, особистої праці. А саме: коли людина сама; незанята; спокійна; проявляє охоту до розмови і є в серйозному настрою.

7. В трамваях, потягах, пароплавах і т. д.

В часі їзди часто маємо чудову нагоду для духовної особистої праці. Звичайно, подорожні мають доволі часу і раді, коли хто зачне розмову з ними. А правдивий християнин все має тему, що займає перше місце в його думках; —тему, про яку радій говорити скорше, ніж про яку іншу, а саме — про Ісуса Христа. Як увійдеш до потягу, знайди собі добре місце, поклади плащ і пакунки на бік, й засядь в куток так, щоб вільне місце біля тебе додало кому охоти присісти коло тебе. Коли багато людей їде, ти скоро діждешся товарища подорожні, якому зможеш свідкувати про Христа.

Часто є нагода заговорити до кондуктора або портера. Деякі з них охоче входять в розмову і багато з них були приведені до Христа завдяки вірності натхненого Духом особистого працівника.

Деякі християнські працівники ходять у потязі і роздають брошюри подорожнім. Я не певний, чи це саме найліпший спосіб, однаке відомо мені, що й це багатьом принесло велике благословення. Справді, добре мати при собі духовну літературу під час подорожі.

В трамваю не так добре свідкувати, як на залізниці. Нема

доволі часу говорити, але все таки, часами можна і тут виконати добру та успішну роботу в розмові з пасажирами чи кондуктором. Один проповідник казав мені: “Я дуже засоромлений був вчора вечором, їduчи трамваєм. Я сидів біля одного чоловіка і розмовляв з ним про маловажні речі. Нараз я побачив, що один член моєї церкви стоїть з кондуктором і говорить йому про спасення. Дивлюся взад і знов побачив моєго другого церковника, як говорив про Господа, — а я, пастир церкви, не робив нічого тільки сидів і марнував час. Мені стало дуже стидно.”

8. У вязницях, лікарнях та інших публичних закладах.

Духовну працю можна вести в таких публичних закладах, як: вязниці, лікарні, і в таких місцях, де багато людей находитися в однім будинку і мають доволі вільного часу.

В кожну неділю, по цілій країні, присвячені люди йдуть по вязницях, лікарнях і т. д., несуть благу вість спасіння людям, що знаходяться в тих місцях. Тисячі бувають навернені до Бога через таку вірну працю. Знаю багатьох, нині найліпших християн, що були приведені до Христа не через славне, публичне проповідування, але завдяки особистій праці вірної дитини Божої, що ходила від вязня до вязня і проповідувала їм про Ісуса.

Не забуваймо, що багато добра можна чинити по лікарнях — свідкуючи бідним, страдаючим душам про спасення.

Те, що було тут сказане, напевне не обхопило всіх місць, де можна сповняти цю важну роботу. Але це бодай нагадає нам, що є ниви, багаті в великі можливості. Одним словом — особисту працю спасення душ треба робити всюди. Про перших християнських учеників читаемо: “Которі ж порозсипались, ходили, благовістуючи слово” (Діяння 8:4), тобто вони говорили поодиноким людям про Ісуса, доказуючи ім Слово Правди і приводили їх до прийняття Його.

Кожна дитина Божа повинна весь час шукати нагоди, щоб сказати другій людині про спасаючого Христа!

РОЗДІЛ IV

ЯК ЗАЧИНАТИ

Найтяжчий в особистій праці — початок. Коли зроблений початок, — легко йти далі.

1. Перше треба знайти особу, яку маємо спасти.

Як вже згадано, ми повинні молитись, щоби Бог повів нас до такої особи, або привів її до нас. Коли йдемо до церкви, чи ходимо вулицею, чи їдемо в потягу, взагалі все і всюди, як тільки маємо вільний час, ми повинні звернутись до Бога й широ просити, щоб Він повів нас до людини, з якою нам треба говорити. Ми повинні пильно шукати всякої нагоди свідкування. Риболов привчає своє око шукати за нагодою ловити рибу, ловець душ має привчити себе схоплювати всі можливості для приєднання душ. Коли найдемось в товаристві якої людини, уявім собі, що це сталося за почином Господа, і негайно зачинаймо нашу особисту працю. Кажуть про одного славного робітника недільної школи, що, коли він тільки находився на самоті в двійку з другою особою, він мав звичай, зачинати відразу розмову про спасення душі. Оповідають про Дядька Івана Васара, що, стрінувши одного разу в гостинниці замужну, чужу жінку, відразу почав їй говорити про спасення душі. Коли він відійшов і чоловік тої жінки вернувся, вона оповіла йому все, що сталося. Чоловік розгнівався і сказав — “Коли б я тут був, то нагнав би був його і навчив пильнувати свого діла.”

На це жінка відповіла: “Якби ти тут був і бачив його, ти певно сам зрозумів би, що він пильнував власне свого діла.” Спасення душ має бути нашим найважнішим обовязком!

2. Як зачати розмову.

Як вже знаєте, до кого маєте говорити, зачніть розмову. Але як? Коли це в церкві і ви бачите, що душа бажає приблизитися до Господа, можна підійти й поставити їй деякі питання, щоб довідатись про відносини й думки цої особи. Наприклад, можна спитати: “Чи ти християнин?” “Чи ти

спасенний?” “Чи ти народжений звиш?” або: “На чому ти основуєш свою надію вічного спасення?” також: “Чи ти визнаєш явно Христа перед світом?” Добре часами почати таким прямим способом. Питання: “Чи ти спасенний?” це з правила ліпше питання, ніж — “Чи ти християнин?” Воно зараз побуджує людину до думання, бо це певне й гостре питання. Можливо дехто не злюбить, щоб його так питатись, але це не значить, що таке питання не матиме доброго наслідку; багато було таких, що з початку образились цим питанням, а потім прийшли до Господа: це був наслідок того питання. Також можна поставити людям багато інших запитів, щоб подумали про стан своєї душі і щоб можна було розпочати розмову про їхнє спасення. Наприклад, можемо спитати людину: “Чи ти думаєш, що варто жити?” По короткій розмові можна доказати, що життя має в собі справді велику вартість. Можна спитати чужого чоловіка: “Приятелю, як, на твою думку, людина може дістати найбільше вдоволення з життя?” Можна йому доказати, що тільки через прийняття Ісуса Христа, як свого власного Спасителя. Можна сказати людині: “Я знайшов велику тайну радості.” А як спитають вас про ту тайну, можете пояснити. Розуміється, ми даемо тільки приклади, як можна почати розмову.

Добрий спосіб, як розпочати розмову, це дати людям добру брошуру. Коли вони скінчать читати, спитайте, яка їхня думка про те, що там написано; таким робом двері будуть відчинені і для розмови на ту Велику Тему. Можна також зачати розмову від місцевих або світових подій, а відтак помалу звернути її на властиву тему. Ісус вжив цього способу, коли попросив одну самарянку, щоб дала Йому води напитись (Йоана 4:7); не минуло багато часу, як Він розповів їй про Живу Воду.

Коли покажемо людям своє добре серце, це дуже часто відчинить двері для євангельського свідоцтва. Наприклад, в переповненім трамваю можеш посунутися й запросити стоячого, щоб сів коло тебе. Тоді легко поговорити з цею особою, і буде нагода свідкування. Коли хто сам один їде автомобілем і запросить ідучого пішки іхати разом, це дасть чудову нагоду для особистої праці.

Євангелист Д. Л. Муді часто так робив. Коли був в дорозі, і побачив людину, до котрої хотів заговорити, то запрошував її до автомобіля. Тоді навмисне вибирає спокійну дорогу і починав говорити про спасення. Опісля за-

тримувався на дорозі і молився разом з товаришем подорожі. Число навернених таким способом велике. Часами треба не один раз проявити любов до людей. Треба робити це днями, тижнями й роками, заки найдеться нагода голосити Слово Боже. Один місіонар в Китаю пожертвував багато, щоб туди поїхати, і не був щиро принятий людьми, які дивились на нього з ненавистю. Але він не брав собі того до серця, тільки постановив у своїм серці, що буде жити з ними і для них. Пізніше прийшли одна по одній нагоди показати тим людям любов і добре серце. Декілька років він жертував себе для цих людей, а тоді їхнє довір'я до нього так зросло, що, коли говорив їм про Христа, вони з увагою слухали. Він мусів наперед проявити свою щоденну любов і добрість.

Лице людини часто показує невдоволення, смуток або неспокійне серце. Можна до такої людини підійти й спитати, як вона почувається. Пізніше в розмові можна розповісти про Того, що дає втіху кожному, хто до Нього приходить.

Тактовна поведінка в особистій праці, — знання, як, коли і з ким, — приходить з досвідом. Але ліпше зачати нетактовно, ніж цілком нічого не робити. Не думаю, що хто міг більше незgrabно зачати ту працю як я, коли привів до Господа першого чоловіка. Бог побудив серце моє відвідати одного молодого чоловіка і сказати йому про спасення. З тим наміром я прийшов до нього. Я не був певний, як зачати духовну розмову, і говорив про всячину. Врешті, не знаючи, що робити, я незgrabно й цілком без такту відкрив йому ціль моого приходу. Бог благословив мое невміле, але сердечне зусилля, і цей молодий чоловік став спасенний; опісля він був активним і спосібним робітником на християнській ніві.

Найліпший спосіб, як навчитись особистої праці спасення душ для Христа, це — РОБИТИ ЙІ. З помилок наших наберемо мудрості.

3. Зрозуміти думки або духовний стан людини.

Як з наче розмову, старайтесь пізнати думки й духовний стан людини. Щоб взявшись вміло до цеї праці, треба так, як лікарів, наперед пізнати стан чоловіка. А якже можемо пізнати це?

а. Насамперед при допомозі таких питань: “Чи ти спасений?” “Чи маєш вічне життя?” “Чи ти народився звиш?”

“Чи ти знаєш, що перед Богом ти великий грішник?” “Чи ти певний, що твої гріхи прощені?” Можна також просто спитати: “Який твій духовний стан; в що ти віриш?” Можливо запитаний не дастъ тобі правдивої відповіді, бо не зрозуміє тебе, або буде старатись здурити тебе: все ж таки, з його відповіді й поведінки зможеш пізнати його дійсний духовний стан.

б. Студіуйте людину. Людське лице часто виявить те, чого уста не хочуть сказати. Хто студіє лицо людини, зможе пізнати її стан, не звертаючи уваги на її слова.

в. Завважте звук голосу і поведінку. Голос і поведінка більше скажуть, ніж слова. Неспасенна людина може вам сказати, що вона спасенна, але тон голосу й поведінка виявлять, що ні. Як чоловік буде сердитись за ці питання, це саме в собі виявляє його неспокійну совість.

г. Дух Святий поможе. Коли звернемось до Нього, Він просвітить наш розум і відкриє нам стан людини; Він також дастъ нам слово, яке буде помічне в тій ситуації.

4. Привести людину до того, щоб вповні прийняла Господа Ісуса, як особистого Спасителя, і піддалася Йому, як Господеві й Володареві.

Як тільки пізнаємо правдивий стан людини, тоді треба як найскорше привести її до повного прийняття Господа Ісуса Христа, як свого власного Спасителя. Ніколи не лишім душі без того, щоб не дати їй нагоди прийняття Господа як Спасителя. Мусимо завжди мати на увазі, що наша ціль в особистій праці не здобувати церковних членів, або стримувати людей від злих учників, і т. д. Наша ціль ПРИВЕСТИ ЛЮДЕЙ ДО ПРИЙНЯТТЯ ХРИСТА ЯК СПАСИТЕЛЯ, привести їх до Того, що на Собі поніс їхній гріх на хрест, до Того, в Котрім вони найдуть скоре і повне прощання.

5. Зміцнити віру Словом Божим.

Привівши людину таким способом до прийняття Ісуса, треба доказати їй Словом, що вона тепер отримала від Бога прощення гріхів і вічне життя. Добре такій душі прочитати Діяння 10:43, 13:39; Йоана 3:36, 5:24. Ці вірші будуть дуже помічні.

6. Показати, як бути успішним в християнськім житті.

Після спасення дуже важне показати людині, як йти далі за Господом. Треба показати їй, як вона може мати успіх в християнськім житті.

РОЗДІЛ V

**ЯК ПОВОДИТИСЬ З ТИМИ, ЩО ВІДЧУВАЮТЬ ПОТРЕБУ
СПАСИТЕЛЯ І СПРАВДІ БАЖАЮТЬ БУТИ
СПАСЕННІ**

Приходимо до питання, як поводитись з ріжними групами неспасенних. Зачнемо від тих, що відчувають потребу Спасителя і хочуть бути спасені. Зачинаємо від цеї групи тому, що над нею найлегче працювати.

1. Показати їм, що Ісус на Собі ніс наші гріхи.

Перше, що треба відкрити душі, яка відчуває потребу Спасителя, це те, що Ісус сам поніс гріхи людей в Своїм тілі на хресті. Прочитайте такій людині Ісаї 53:6:

“Всі ми блукали як вівці, кожен ходив своєю дорогою, — провини ж усіх нас, вложив Господь на Него Одного.”

Скажіть питаючому, щоб прочитав собі сам цей вірш, а тоді поясніть йому: “Перша частина цього вірша показує тобі твою потребу в спасенню, а друга відкриває, як Бог приготовив твоє спасення. Прочитай знов першу частину. Чи не є це майже фотографічна знимка твого життя? Чи признаєш, що ти зблудив, як вівця? Що ходив лише своєю дорогою?” “Так.” — “Якщо так, то який твій стан?” Постарайся, щоб він відповів: “Я пропавший.” — “Подивімся тепер, як Бог приготовив твоє спасення: прочитай останню частину того вірша. Хто це в цьому вірші, що прийняв на себе наші гріхи?” “Христос.” — “Що ж Бог зробив з твоїм гріхом?” “Положив на Ісуса.” — “Як так, тоді гріх вже не лежить на тобі?” “Ні.”

Треба повторяти це доти, поки людина не зрозуміє, що справді гріхи не лежать на ній, а на Христі; що справа гріхів наших вже раз на все полагоджена Христом. Можна ужити слідучу ілюстрацію для пояснення цього вірша. Нехай права рука представляє грішника; ліва — Христа; а книжка нехай представляє гріхи. Наперед покладіть книжку на праву руку і спитайте: “Де твої гріхи?” Запитаний мусить відповісти: “На мені.” Тоді, повторіть останню

частину цього вірша: “...Провини ж усіх нас вложив Господь на Него одного,” візьміть книжку з правої руки в ліву і спитайте: “А де твої гріхи тепер?” Запитаний відповідає: “Певно ж що на Христі Ісусі.” Після того питайте: “А чи твої гріхи ще на тобі?” Чоловік мусить відповісти: “Ні, вони на Христі.” Багато людей були навернені до світла й божественної радості цею простою ілюстрацією.

Я поясняв часами цей вірш, кажучи людині: “Є дві речі, що їх чоловік мусить знати, і одна річ, що її мусить вчинити, щоб стати спасенним. Перше він мусить знати, що він погибши грішник (цей вірш це доказує), а друге, що Христос є все-вистачаючий Спаситель (також це виявлене в цьому вірші). Що тепер потрібно зробити, це прийняти Того Спасителя, що Бог нам приготував. Чи ти його приймеш тепер?”

Другий вірш, яким можна доказати, що Ісус несе наші гріхи, це Галат 3:13:

“Христос викупив нас од клятви закону, ставши за нас клятвою, писано бо: Проклят всяк, хто висить на дереві.”

Питаючий повинен собі сам прочитати цього вірша. Коли прочитає, можна спитати його: “Від чого ж Христос відкупив нас?” “Кого відкупив?” “Яким способом відкупив нас від клятви закону?” “Чи ти віриш, що Христос відкупив тебе від клятви закону тим, що Сам на Себе взяв клятву за тебе?” Нехай питаючий прочитає цей вірш отак: “Христос викупив МЕНЕ від клятви закону, ставши за МЕНЕ клятвою.”

Добрий вірш для представлення Христа як Носія нашого гріха це 2 Коринтян 5:21:

“Бо Він Того, хто не знав гріха, за нас гріхом зробив, щоб ми були праведністю Божою в Йому.”

Коли прочитає цей вірш, спитайте: “Хто був зроблений гріхом за нас?” “Для кого ж Христос був зроблений гріхом?” “Яка ціль в тому, що Христос був зроблений гріхом за нас?” “Повтори цей вірш в такий спосіб: Бо Він Того, хто не знав гріха, за МЕНЕ гріхом зробив, щоб Я був праведністю Божою в Йому.”

Як треба, добре вжити всі три вірші, але досвід показав, що першого вірша звичайно досить: в моїй практиці, Ісаї 53:6 має ліпший успіх від усіх інших.

2. Показати їм, що Ісус Христос, воскресший Спас, може спасті їх до кінця.

Не досить показати, що Христос несе наші гріхи, хоча таке вірування в Ісуса приносить людині прощення гріхів. Треба грішниківі чогось більше, а саме **повного увільнення від сили гріха**. Щоб грішники могли увірити в це, мусять побачити Христа в силі Його Воскресення, бо тою силою Він може спасті їх до кінця. Віра в Христа розпятого приносить прощення, але віра в Христа воскресшого дає увільнення від сили гріха. Один з найліпших віршів, що надаються до побудження цеї віри, це Жидів 7:25:

“Тимже і спасти може до кінця приходящих через Нього до Бога, будучи вічно жив, щоб посередникувати за них.”

Коли грішник прочитає цей вірш, спитайте його, хто це такий може спасти й як велике це спасення. Поясніть, що означає “до кінця.” Поясніть, що означає, до кінця життя; від всякої нещастя, і т. д. Поясніть, на якій підставі Він може спасти до кінця; а тому, що Він вічно живе. Він не є тільки Спаситель, що умер за гріхи, але й Той, що нині живе і має силу увільнити нас від сили гріха. Після цього пояснення можна спитати грішника, чи бажає покласти свою надію на Того живого Спасителя, до Якого може щоденно звертатись за перемогою над гріхом.

Ще один добрий вірш для тої цілі, це Юди 1:24:

“Тому ж, що може вас оберегати без спотикання, і поставити перед славою Своєю, непорочних в радості.”

Поясніть, що цей вірш показує Христа — котрий “Може вас оберегати без спотикання.” Скажіть, як це так, що Він може нас втримати від упадку: це тому, що Він живий, воскресший Спаситель. Грішник мусить впovні зрозуміти, що йому треба пильно дивитись на Воскресшого Христа, щоби не прийти до упадку.

Маттея 28:18 поясняє, яку то силу Христос має:

“І приступивши Ісус, промовив до них, глаголючи: Дано мені всяка власть на небі й на землі.”

Молода душа в Господі мусить зрозуміти, що стояти буде не в силі своїй, але силою Господа Ісуса. Це буде для неї великим підбадьоренням, коли вона зрозуміє, що Той, на котрого вона уповас, має всю власть на небі й на землі.

Також можна уживати 1 Петра 1:5:

“Котрі силою Божою стережені, пробуваєте через віру, на спасення, готове явитись останного часу.”

Разом з тим і 1 Коринтян 15:1-4. Ці вірші в Коринтян ясно виявляють, що Христова смерть за наши гріхи (хоча вона для нас благословенням), це не повна Євангелія, а лише частина. Друга важна частина Євангелії Ісуса Христа це те, що Він був похований і що воскрес. Завжди старайтесь привести того, до кого приблигаєтесь, до вірування не тільки в Христа розпятого, але і в Христа воскресшого.

Раз прийшов до мене чоловік у великий душевній трівозі. Я не знов його, але він сказав, що приїхав спеціально з далеких сторін, щоб розповісти мені свою історію. Він сказав: “Як було мені сім літ від роду, я зачав читати цілу Біблію. Я ще не докінчив п'яту книгу Мойсея, коли довідався, що, хоч би чоловік дотримував Закон сто літ і потім провинився б в однім пункті, він упав би під повне прокляття поломаного Закону. Чи я правильно це зрозумів?” “Так, правильно,” відповів я. “Закон так учить.” Він далі сказав, що після того відкриття він попав у велику душевну трівогу який рік. Але, як минуло йому вісім років, він прочитав Йоана 3:16, і з того побачив, що Христос умер за нього, що прийняв на Себе прокляття зломаного Закону задля нього. “Тоді,” він сказав, “мій тягар упав з мене, і я отримав велику радість. Чи думаете, що я навернений?” Я відповів, що мені здавалося б, що це було правдиве навернення. “Але тепер,” він просив, “слухайте решту моєї історії. Роки минали: я приїхав до Шикаго, там дістав роботу та попав між безбожних людей. Незабаром я почав пити, а тепер не можу відірватися від того. Кожний маленький гріх мене перемагає. Тому я прийшов спитати, чи є який спосіб, щоб я міг перемогти гріх?” Тоді я йому відповів: “Так, є на те спосіб, і я дуже радий, що ти прийшов до мене. Позволь мені показати тобі вихід.” Я отворив Біблію на 1 Коринтян 15:1-4, і дав йому прочитати:

“Звіщаю ж вам браття, благовістя, що я благовіствував вам, котре й прийняли ви, і в котрому встояли, котрим і спасаєтесь, коли памятаєте, яким словом я благовіствував вам, хиба що марно увірвали. Бо я передав вам найперш, що й прийняв, що Христос умер за наші гріхи по писанням, і що поховано Його, і що став третього дня по писанням, і що явився Кифі а опісля дванайцьтвом.”

Тоді я спитав його: “Яке то благовістя, що Павло проповідував?” Він відповів: “Що Христос умер за наші гріхи по

писанням, і що поховано Його і що встав.” “Правильна відповідь,” я сказав, “а тепер, чи тиувірував в першу частину цеї Євангелії — що Христос умер за твої гріхи?” “Так.” — “Чи віруванням знайшов ти спокій?” “Знайшов.” — “Але мусиш зрозуміти,” я говорив далі, “що це лише одна частина Євангелії. Мусиш повірити й в другу частину цілим серцем, а тоді матимеш перемогу над гріхом. Чи віриш, що Христос воскрес?” “Так, я вірю у все, що в Біблії.” — “Тоді напевне віриш, що Христос в силі сидить на престолі по правиці в Отця?” “Вірю.” — “А чи віриш, що цей Воскресший Христос, котрий має таку владу на небі й на землі, має силу освободити тебе від сили гріха?” “Так,” відповів він помалу, “я вірю.” — “Чи попросиш Його тепер, щоб Він поміг тобі, і чи, молячися, будеш вірити, що поможе?” “Так.”

Тоді ми приклонили коліна в молитві; я моливсь, а він за мною. Він благав Воскресшого Спаса, щоб звільнив його від сили гріха. Ще раз я спитався його, чи справді він вірить, що Ісус має силу освободити, і чи думає, що Він дасть йому перемогу. “Так, я вірю.” Ми встали й розійшлися. Через якийсь час я отримав від нього листа, в якому він написав мені, що був дуже радий, що прийшов до мене, та що слово, яке отримав тоді, було власне потрібне йому. Сьогодні тисячі християн знають Ісуса в Його розпяттю, і тим дістають прощення й душевний спокій, але ще не мають вони віри в Воскресшого Спаса, котрий може спасті їх від сили гріха.

3. Показати їм, що Ісус є Господь.

Не досить знати Христа як Спасителя, але ще треба зrozуміти, що Він Господь. Діяння 2:36:

“Твердо ж нехай знає ввесь дім Ізраїлів, що Господом і Христом зробив Його Бог, сього Ісуса, котрого ви розпяли.”

Як той, над ким працюєте, прочитає цей вірш, спитайте його, чим Бог зробив Ісуса. Не відходить від цього питання, поки не відповість: “Бог зробив Його Господом і Христом.” Тоді спитайте: “Чи ти бажаєш тепер прийняти Його як твоого Господа, й передати Йому твоє серце, думку, слова й події життя?”

Також добре ужити Римлян 10:9:

“Коли визнавати меш устами твоїми Господа Ісуса, і вірувати меш в серці твоїм, що Бог Його піднів з мертвих, ти спас ся.”

Спитайте, ким маємо визнавати Ісуса. Він повинен відповісти: “Господом.” А тоді спитай його: “Чи ти справді віриш, що Ісус є Господом над усім і Властителем твого життя?” Для Біблійного ствердження цеї думки, прочитайте Діяння 10:36:

“Слово що післав синам Ізраїлевим, благовістуючи впокій через Ісуса Христа (се Господь усіх).”

4. Покажіть їм, як можуть присвоїти собі Ісуса.

Не досить знати, що Ісус поніс наші гріхи, що є воскресшим Спасителем, і що є нашим Господом, але також треба прийняти Його за свого власного воскресшого Спаса і Господа. Найліпший вірш для того, це Йоана 1:12:

“Которі ж прийняли Його, дав їм владу дітьми Божими статися, що віруть в ім'я Його.”

Коли він прочитає ці слова, можна спитати, кому дає Господь владу, щоб дітьми Божими статися. “Тим, що прийняли Ісуса.” “Прийняли за що?” Можна тоді пояснити, що це означає (як ми вже згадували) прийняти Його як нашого особистого Спасителя, котрий воскрес і є нашим Господом і Володарем. Спитайте: “Бажаєш ти взяти Його тепер таким способом?” “Бажаю.” “Тепер, якеж право дане тобі Богом?” “Статись дитиною Божою.” “А чи ти є тепер дитиною Божою?” Часами ваш співрозмовник спиниться на цих словах, тоді повторяйте їх ще і ще, поки він не зрозуміє, що хто приймає Ісуса, стає дитиною Божою. Нехай це стане йому ясне, як день.

Другий чудовий вірш, якого можна вжити для цеї справи, це Йоана 3:16:

“Так бо полюбив Бог світ, що Сина Свого єдинородного дав, щоб кожен, віруючий в Него, не погиб, а мав життя вічне.”

Спитайте, хто може отримати вічне життя. “Кожен, хто вірує в Нього (Ісуса).” “Чи ти віриш, що Він поніс твої гріхи? що Він твій воскресший Спас? твій Господь?” “Так.” — “Якщо так, то що ж ти вірою цею отримав?” “Вічне життя.”

Маємо ще добрий вірш в Діяннях 10:43:

“Про Сього всі пророки свідкують, що всякий, хто вірує в Него, відпущення гріхів приймає через ім'я Його.”

І ще один маємо в Діяннях 13:39:

“І від чого не могли ви у законі Мойсейовім оправдатися, у Тому, всякий віруючий оправдується.”

5. Покажіть, що треба визнавати Христа устами.

Навернення до Бога буде певне і вдоволяюче тоді, коли людина своїми устами визнаватиме Христа перед людьми. Вірш, який показує потребу такого явного, усного визнання Христа, це Римлян 10:9, 10:

“Коли визнавати меш устами твоїми Господа Ісуса, і вірувати меш в серці твоїм, що Бог Його підняв з мертвих, ти спас ся. Серцем бо вірується на праведність, устами ж визнається на спасення.”

Спитайте, що є перша річ, яку цей вірш каже робити, коли маємо бути спасені. “Визнавати меш устами Господа Ісуса.” “А чи ти тепер устами визнаєш Ісуса твоїм Господом?” Як можливо, постараїтесь привести як найскорше наверненого до публичного визнання Ісуса Христа. Коли він отримає спасення в церкві, постараїтесь, щоб після молитви він міг дати своє свідоцтво тим людям, що є в церкві. Як не в церкві, то приведіть його на молитвенне або звичайне богослуження, щоб подати йому як найскорше нагоду для свідоцтва.

6. Дайте запевнення.

Не досить бути спасеним, треба мати запевнення в душі своїй. Людина мусить бути певна, що вона спасенна. Вона повинна бути доведена до того, щоб могла сказати відважно й радісно: “Я знаю, що я спасенна; я певна, що маю життя вічне!” Коли хто прийме й публично визнає Христа як свого Спаса, покажіть йому Йоана 3:36:

“Хто вірує в Сина, той має вічне життя; а хто не вірує Синові, не бачити ме життя, а гнів Божий пробуває на йому.”

Як він прочитає ці слова, можна спитати: “Цей вірш каже, що хтось має життя вічне: хто це такий?” “Той, що вірує в Сина.” — “А що Бог каже про того, що вірює в Сина?” “Він має життя вічне.” — “Чи це певне, що кожний віруючий в Сина має життя вічне?” “Так, бо це обіцяне Богом.” — “Чи ти віриш в Сина?” “Так.” — “Що ж тобі та віра дала?” “Вічне життя.” — “Ти певний?” “Так.” — “На чому ти опираєш свою певність?” “На Божому Слові.” Може треба буде з деким повторяти ці слова не один раз. Повторяйте їх, аж поки не зрозуміють вповні, що отримали через вірування життя вічне: не лишайте нікого, поки не буде впевнений в своїм спасенні.

7. Поясніть їм, як жити християнським життям.

Не досить привести людину до Христа, бо це тільки початок християнського життя. Треба показати їй, як жити цим новим християнським життям, до якого вона щойно приступила: як не зробите того, вона може легко знов упасти. Причина, чому деякі християни вазнають невдачі в своїм духовнім житті є в тому, що в перших днях свого вірування вони не мали повного поучення, як поступати далі в християнськім житті. Треба дати відповідне поучення всім молодим християнам. Можна зачати таким способом: “Ти щойно почав християнське життя і бажаєш, щоб воно було успішне. Задля того треба робити шість простих речей. Тоді можеш бути певний, що сповнивши тих шість вимог, матимеш успішне християнське життя.”

(1) “Першу вимогу знаходимо в Маттея 10:32. Прочитайте уважно:

“От же всякий, хто мене визнавати ме перед людьми, того й я визнавати му перед Отцем моїм, що на небі.”

Цей вірш каже нам, що Христос визнаватиме перед Отцем тих, що визнають Його перед людьми. Матимеш успіх у християнському житті лише тоді, коли Христос визнає тебе перед Отцем Своїм. Отож, як бажаєш бути успішним в цьому християнському житті, **мусиш в житті своїм без перестанку визнавати Христа перед людьми**. Уживай кожної нагоди, яка з'являється, щоб показати, що ти на боці Христа, та сповісти про те, що Господь зробив для твоєї душі.”

(2) “Студію Слово Боже постійно; бережи його в серці твоїм.” Для пояснення вживайте оцих слів:

“Слово Твое заховав я в серці моїм, щоб не согрішити проти Тебе.” Псалмана 119:11.

“Якож новороджені діти, будьте жадні словесного чистого молока, щоб у ньому вирости на спасення.” 1 Петра 2:2.

Найчастіша причина, чому дехто не має успіху в християнському житті, це занедбання Слова Божого. Як людина не може природно жити без постійного і правильного зміцнювання свого тіла, так і духовно вона не може жити ані рости без постійної й відповідної духовної поживи.

(3) “По всяч час молися.” Щоб пояснити цю думку, прочитайте:

“Без перестанку молітесь.” 1 Солонян 5:17.

“Тілько хто на Бога вповає, в того сила відновлюєсь; підніме крила, як орел, побіжить і не вмучиться, пійде і не втомиться.” Ісаї 40:31.

Треба, щоб молодий християнин часто читав ці стрічки; нехай зазначить їх в своїй Біблії.

(4) **“Цілковито піддай твою волю Богові, й корися Йому в усім.”** Можна це пояснити словом в Діяннях 5:32:

“І свідки Його в словах сих ми й Дух святий, котрого дав Бог тим, хто кориться Йому.”

Треба доказати, що послух це більше справа нашої волі, ніж нашого зверхнього життя. Покажіть, що Бог дає Духа Свого тим, що покоряться Йому, тобто тим, що дають Йому свою волю. Треба пояснити, що треба цілком піддатись волі Божій.

(5) **“Будь вірним і щирим жертводавцем.”** Щоб навернений зрозумів, що ця вимога важна й потрібна в житті, покажіть йому 2 Коринття 9:6-8:

“Оце ж: хто сіє скupo, скupo й жати ме; а хто сіє в дарах, в дарах і жати ме. Кожен (давай), яко ж постановляє в серці, не з жалю або з примусу; веселого бо дателя любить Бог. Силен же Бог всякою благодаттю збогатити вас, щоб у всьому всякого часу всякий достаток маючи, збогачувались ви всяким добрим ділом.”

Добре теж прочитати з Малахії 3:10:

“Принесіть всі десятини в комори в святині, щоб у мойому дому було що їсти, та хоч тим витребуйте мене, говорить Господь сил небесних: чи тоді не повідчинаю я вам отвори небесні й не пошлю вам’ благословення над міру?”

Нехай він читає ці слова, поки не зрозуміє, що для отримання повної радості з Божих благословенств і для збагачення себе всякою Божкою благодаттю він мусить давати на Боже діло так само, як Господь помагає Йому. Він мусить бути вірним і щирим жертводавцем. Багато молодих християн не мають успіху в християнськім житті, бо не були навчені, що треба постійно, систематично й широко давати Господеві.

(6) **“Зачни працювати для Христа, й продовжай цю роботу.”** Щоб показати важу того, прочитайте Маттея 25: 14-30, і вясніть науку з цеї приповістки, що той, хто уживає те, що має, отримає більше, а той, хто занедбає те, що має, ще й те стратить.

Часто пригадуйте ці вимоги. Спишіть їх разом з поданими віршами та давайте їх молодим християнам, щоб взяли з собою. Може ці пояснення видадуться надто довгими, що забирають за багато часу. Може й так, але не все треба буде їх уживати. При тому не забуваймо, що особисту працю треба виконувати основно і добре. В теперішніх часах знаходимо багато поверховної, недбалої й невикінченої праці в спасенні душ. Така праця не втримається. Ліпше побуди годину або дві з одною людиною та вкорінити її в святій правді, ніж дістати дванадцять осіб, які скажуть, що прийняли Христа, але відійдуть без основного розуміння, що те все значить. Звичайна, найбільша помилка в християнській духовній праці це те, що виконується її поверховно, не глибоко.

РОЗДІЛ VI

**ЯК ПОСТУПАТИ З ТИМИ, ЩО НЕ ДБАЮТЬ
ПРО СВОЮ ДУШУ**

Найбільше таких людей, що дуже мало дбають, або цілком не дбають про своє спасення. Дехто каже, що нема жадної користі говорити з такими людьми; але досвід показує, що є користь. Наше діло привести чоловіка до того місця, де він почав би дбати про своє спасення. Як же можемо це зробити?

I. Покажіть йому, що він великий грішник перед Богом.

Задля того нема ліпшого вірша, як Маттея 22:37, 38:

“Ісус же рече йому: Люби Господа Бога твого всім серцем твоїм, і всею душою твою, і всею думкою твою. СЕ ПЕРВА І ВЕЛИКА ЗАПОВІДЬ.”

Заки той, з ким розмовляєте прочитає ці стрічки, можна сказати йому: “Чи ти знаєш, що ти великий грішник перед Богом?” Він може відповісти: “Може це правда, що я грішник, але я не думаю, що я аж такий дуже великий грішник.” — “А чи ти знаєш, що ти згрішив найбільшим гріхом, яким може чоловік згріщити?” “Ні, певно що не я.” — “Який, думаєш, найбільший гріх, що чоловік може вчинити?” Можливо він вам відповість: “Душогубство.” — “Дуже помиляєшся; ми подивімся в Біблію, що Сам Бог каже про те.” Тоді подайте йому прочитати це місце. Як прочитає, запитайте його, яка перша й велика заповідь. “Люби Господа Бога твого всім серцем твоїм, і всею душою твою, і всею думкою твою.” — “Яка це заповідь?” “Перша й велика.” — “Як це перша й велика заповідь, то який гріх буде перший і найбільший?” “Поломання цеї заповіді.” — “А чи ти її сповняєш? Чи ти дав Богові першенство у всім своїм житті: в любові, в думках, в розкошах, в бізнесі твоїм і усім?” “Ні, я того не зробив.” — “Тоді, яку ти заповідь зломив?” “Першу й найбільшу.”

Один раз зайшов молодий чоловік до нашої церкви під час богослужіння. Я запитав його, чи він християнин. Він відповів, що ні. Тоді я питав його, чи хотів би бути христи-

янином, і він сказав, що хотів би. “Чому ж ти сьогодні вечером не станеш християнином?” Він мені відповів: “Я чомусь не відчуваю великої цікавості до того.” — “Іншим словом сказати, ти не відчуваєш осудження свого гріха?” запитав я. “Так, я не відчуваю ніякого осудження, й цілком не інтересуюся цею справою.” Я взяв Біблію і сказав йому: “Я тримаю в моїй руці книжку, яка була дана Богом, щоб розбудити в нас осудження нашого гріха; чи ти хочеш, щоб я спробував її на тобі?” Він усміхнувся і сказав: “Пробуйте, коли хочете.” Ми разом посидали на лавці і я дав йому прочитати Маттея 22:37, 38. Він прочитав і я спитав його: “Яка перша й найбільша заповідь?” У відповідь, він голосно прочитав слова цього вірша. Я сказав: “Якщо це найбільша заповідь, тоді який найбільший гріх?” “Не сповняти цеї заповіді.” — “А чи ти сповняв її?” “Ні.” — “Якщо так, то що ж ти робив?” “Я нарушив першу й найбільшу з Божих заповідей.” Тут він сам заломався, зрозумівши свій гріховний стан. Він зачав просити Христа милості, і прийняв Господа Ісуса своїм спасителем.

Другий дуже добрий вірш, що помагає зрозуміти відчувати осуд гріха, це Римлян 14:12:

“Тим же кожен з нас за себе перелік дасть Богу.”

Головна ціль, для якої можна вжити цей вірш, є в тому, щоб поставити недбалого чоловіка лицем в лицез Богом та довести його до зрозуміння, що він мусить дати рахунок Богові за свої вчинки. Коли він прочитає ці слова, спітайте: “Хто мусить дати перелік?” “Кожен з нас.” — “Чи це включає тебе?” “Так.” — “Кому маєш дати перелік?” “Богові.” — “А про що?” “За себе.” — “Ану, прочитай цю стрічку так: ‘Я мушу дати за себе перелік Богу.’ Повторяй ці слова часто, щоб ця думка ввійшла до серця твого: ‘Я мушу дати за себе перелік Богу’.”

Амоса 4:12 можна теж уживати подібним способом:

“Приготовись заздалегідь стрічати Бога твого.”

Другий вірш, дуже відповідний для людей, що не дбають про своє спасення, це Римлян 2:16:

“В день коли СУДИТИ МЕ БОГ ТАЙНИ ЛЮДСЬКІ, по благовістю моєму, через Ісуса Христа.”

Коли чоловік прочитає цей вірш, спітайте: “Що Бог буде колись робити?” “Судити ме тайни людські.” — “Судити що?” “Тайни людські.” — “А хто буде їх судити?” “Бог.”

— “Чи ти готовий до того, щоб Святий Бог судив тайни твого життя?”

ІІ. Покажіть страшний наслідок гріха.

Для тої цілі маємо дуже добре слова в Римлян 6:23:

“Плата бо за гріх смерть, дарування ж Боже — життя вічне в Христі Ісусі, Господі нашім.”

Коли чоловік, якого переконуєте, прочитає цю стрічку, спитайте: “Яка то плата за гріх?” “Смерть.” Поясніть значення смерті: фізична смерть — розлучення тіла від духа; духовна смерть — розлука між Богом і людьми через гріх; вічна смерть — вічна безнадійна розлука від Бога, тобто, вічне засудження на пекло. Тепер скажіть: “Це все плата за гріх. Ти заслужив таку плату, чи ти готовий прийняти її тепер?” “Ні.” — “Якщо ні, то маєш один вихід з твого стану; прочитай останню частину цього вірша.” “Дарування ж Боже — життя вічне в Христі Ісусі, Господі нашім.” “Тепер, вибирай собі одно з двох: або кару, яку ти сам собі заробив гріхом, або дарування Боже. Що вибираєш?”

Дуже відповідний вірш в тій самій ситуації — це Ісаї 57:21:

“Нема миру безбожним — Говорить Бог мій.”

Ще один вірш, що проголошує страшні наслідки гріха, це Йоана 8:34:

“Відказав їм Ісус: Істино, істино глаголю вам: Що всякий хто робить гріх, невільник гріха.”

Спитайте того, що читає ці слова, чим є той, хто грішить. “Невільником, слугою гріха.” “Яка то служба?” Поясніть, що це найсorомніша служба, яка може бути. Спитайте його, чи він любить думати про себе, як про слугу гріха; також спитайте, чи не хотів би він бути свободний від того страшного невільництва.

Таким самим способом можна уживати Римлян 6:16:

“Хиба не знаєте, що кому оддаєте себе в слуги на послух, того ви й слуги, кого слухаєте: чи то гріха на смерть, чи слухання на праведність?”

ІІІ. Покажіть, як страшно не вірити в Ісуса Христа.

Дуже мало хто з неспасених людей розуміє, що не вірити в Ісуса Христа це велике зло. Правда, вони знають, що

невірство не добре, але їм навіть до голови не приходить, що це щось страшне. Їм треба показати, що нема нічого страшнішого від невірства в Ісуса Христа. Слово на це знайдемо в Йоана 3:18, 19:

“Хто вірує в Него, не осудиться; хто ж не вірує, уже осуджений; бо не вірував у імя єдинородного Сина Божого. Сей же єсть суд, що світло прийшло на світ, а полюбили люди, темряву більше ніж світло; були бо лихі їх учники.”

Коли прочитаете невіруючій людині ці стрічки, скажіть: “Цей вірш нам говорить про того, що вже осуджений; хто це?” “Той, що не вірує.” — “В кого не вірує?” “В Ісуса Христа.” — “Скільки з тих, що не вірюють в Ісуса Христа, вже осуджені?” “Кожен.” — “А чому це так, що кожен, що не вірить, вже осуджений?” “Тому, що вони не вірували в імя єдинородного Сина Божого.” — “А чому це таке страшне в очах Божих?” “Тому, що світло прийшло в світ, а полюбили люди темряву більше, ніж світло; були бо лихі їх учники.” — “В кому прийшло світло до світу?” “В Ісусі Христі.” — “Отож Ісус є втілення світла, звершене Боже відкриття для чоловіка: тому відрікатись від Ісуса значить відрікатись від чого?” “Від Божого світла.” — “Відрікаючись Ісуса, що вибираємо собі?” “Темряву.” — “Коли відрікаємось Христа, від чого відрікаємось?” “Від Божого Світла.” “А що собі вибираємо?” “Радше темряву, ніж світло.”

Для тої самої цілі уживайте Діяння 2:36, 37:

“Твердо ж нехай знає ввесь дім Ізраїлів, що Господом і Христом зробив Його Бог, сього Ісуса, котрого ви розпяли. Почувши ж се, помякли серцем, і казали до Петра та до інших апостолів: Що ж робити нам, мужі брати?”

Після прочитання цього слова скажіть: “Тут маємо людей, які глибоко відчували свій гріх, і казали: ‘Щож робити нам, мужі брати?’ Яким то гріхом згрішили вони, що упали під такий глибокий осуд?” “Вони розпяли Ісуса.” — “А Бог Отець чим зробив Ісуса?” “Зробив Його Господом і Христом.” — “Ці люди відреклись від Того, кого зробив Господом і Христом. Чи це серйозний гріх?” “Так.” — “А чи ти не провинився тим самим гріхом? Ти ж відрікаєшся від Ісуса, а Він Той самий, що Бог зробив Його Господом і Христом (Спасителем). Чи це не страшний гріх відрікатись від Того, кого Бог так вивищив?”

Ще один вірш можна успішно вживати, а саме Йоана 16:8, 9:

“А Той прийшовши, докорить світові за гріх, і за правду і за суд: за гріх бо не вірують у мене.”

Коли цей вірш прочитаний, тоді спітайте: “За який то гріх Дух Святий (Котрий знає думку Божу) буде особливо визнавати винними людей?” “За гріх невірства.” — “Якщо так, то котрий гріх найголовніший в Божих очах?” “Не вірити в Ісуса Христа.” — “Чому цей гріх такий великий в очах Божих?” Поясніть, що це тому, що невірство виразно показує добровільний вибір гріха, замість праведності; темряви, замість світла; ненависті до Бога, замість любові Його.

В деяких випадках добре прочитати Жидів 10:28, 29:

“Хто відцурався закону Мойсейового, при двох або трьох свідках, смерть йому без милосердя. Скільки ж, думаете гіршої муки заслужить, хто Сина Божого потоптав і кров завіту, котрою освятився, вважав за звичайну, і Духа благодаті зневажив?”

Коли ці слова прочитані, спітайте читача: “Чи це був великий проступок в очах Божих, відцуратись Мойсейового “закону?” “Це було настільки важне, що той, хто так зробив, був вбитий без милосердя.” — “А котрий проступок в Божих очах є ще більше серйозний, ніж зневажання Мойсейового закону?” “Це потоптання Сина Божого.” — “Чи відрікатись Ісуса Христа не подібне до топтання Сина Божого й зневажання Його святої крові?” “Так.” — “А чи ти грішиш тим гріхом?”

IV. Покажіть йому страшні наслідки невірства.

Зачніть від першої частини Жидів 11:6:

“Без віри ж не можна угодити . . . Богу.”

“Цей вірш показує, що коли хочемо угодити Богові, мусимо мати одну річ, якої Він вимагає. Що таке?” “Віру.” — “Якби не старались ми, чого не можемо зробити без віри?” “Угодити Богові.”

Потім можна уживати Йоана 8:24:

“Тим я сказав вам, що повмираєте в гріхах ваших: коли бо не увірюєте, що се я, повмираєте в гріхах ваших.”

“Що станеться з тобою по цьому віршу, як не повіриш в Ісуса?” “Я умру в моїх гріхах.” Тоді дайте йому прочитати вірш 21:

“Рече ім тоді знов Ісус: Я йду, й шукати метe мене, і в гріхах ваших повмираєте. Куди ж я йду, ви не можетейти.”

Це покаже наслідки смерті в гріхах.

Після того прочитайте ще 2 Солунян 1:7-9:

“А вам горюючим, одраду з нами в Одкриттю Господа Ісуса з неба з ангелами слави, в огні поломяному даючи відомощення тим, що не знають Бога і не коряться благовістю Господа нашого Ісуса Христа. Вони приймуть муку, погибель вічну від лиця Господнього і від слави потуги Його.”

Скажіть тому, з ким розмовляєте: “Ці слова кажуть нам, що прийде день, коли Ісус відомститься на деяких людях; вони ‘приймуть муку, погибель вічну від лиця Господнього і від слави потуги Його’: що це за люди будуть так покарані?” “Ті, що не знають Бога, і не коряться благовістю Господа нашого Ісуса Христа.” — “Чи ти коришся Євангеліє Ісуса Христа?” “Ні.” — Якби Христос прийшов тепер, яка була б твоя доля?” “Я був би покараний так, як в цьому вірші написано.”

Тепер найдіть Одкриття 21:8. Цей вірш не потребує пояснення, бо він ясно каже:

“А боязким, і невірним, і огидним, і душегубцям, і блудникам, і чарівникам, і ідолъським служителям, і всім ложникам часть їх в озері, палаючуому огнем і сіркою, що есть смерть друга.”

Також можна прочитати Одкриття 20:15:

“А коли кого не знайдено написаного в книзі життя, то вкинуто його в огняне пекло.”

V. Покажіть, що не треба багато робити, щоб стати неспасеним — треба лиш занедбати спасення, що Христос дає.

Біблійні слова, що виявляють цю правду, це Жидів 2:3:

“Як нам утекти, що недбали про таке велике спасення? котре, почавши проповідуватися через Господа, від тих що чули, нам стверджено.”

Спітайте: “Що ж, згідно з цим віршом, вистачає, щоб чоловік погиб?” “Не треба більше, як тільки занедбати велике спасення.” “Ти саме тепер це робиш; ти вже погибший. Бог великою ціною приготовив тобі спасення: щоб стати спасеним, ти мусиш прийняти від Бога спасення. Тобі не треба дійти до великого беззаконня, не треба аж стати відкритим і завзятим атеїстом, навіть не треба відказуватися від спасення: досить тобі нічого не робити, не дбати про своє спасення — то на віки погибнеш. Нехай же ці слова западуть глибоко у твое серце: ‘Як нам утекти, що не дбали про таке велике спасення?’”

Прочитайте також Діяння 3:22, 23:

“Мойсей бо до отців промовив: Що пророка підіймає вам Господь Бог ваш із братів ваших, як мене. Сього слухайте у всьому, що глаголати ме вам. Буде ж ѹо всяка душа, котра не слухати ме пророка Того, погубиться з народу.”

“Цей вірш говорить нам про Того, про котрого Мойсей сказав, що Сам Господь Бог його підійме. Хто це був?”
“Ісус.” — “Що ж нам Бог каже робити з Тим Пророком?”
“Слухати Його у всьому, що глаголати ме.” — “А що станеться з тим, що не слухає Цього Пророка?”
“Буде вигублений з народу.” — “Чи ти слухаєш слів Того Пророка?”

Ще одного місяця можете вживати, а саме Діян. 13:38, 41:

“Відоме ж нехай буде вам, мужі брати, що через Него вам прощення гріхів проповідується; і від чого ви не могли у законі Мойсейовім оправдатися, у Тому всякий віруючий оправдується.

“Гледіть же, щоб не прийшло на вас те, що сказано в пророків: Дивіться гордівники, та дивуйтесь, та й пощезайте, бо діло роблю я в дні ваші, діло, котрому не увірили б, коли б хто розказував вам.”

“Ці вірші говорять про Ісуса. Вони кажуть нам, що через Нього нам щось проповідується. А що це таке?”
“Прощення гріхів.” — “Вони також кажуть нам, що треба робити чоловікові, заки отримає прощення; що це таке?”
“Вірувати в Нього.” — “Яке благословення отримують ті, що вірують?”
“Оправдання в усіх річах.” — “А що станеться, як занедбаємо вірувати?”
“Будемо знищенні.”

В Йоана 3:36 находимо ще один вірш, який можна вжити для тої самої цілі:

“Хто вірує в Сина, той має вічне життя; а хто не вірує Синові, не бачити ме життя, а гнів Божий пробуває на йому.”

Після прочитання спитайте: “Що отримують ті, що вірують в Сина?”
“Вічне життя.” — “А, з другого боку, що отримує той, що не хоче вірити?”
“Не бачити ме життя, а гнів Божий пробуває на йому.”

VI. Покажіть йому Божу любов чудову любов до нього.

Коли розмовляємо з душою, яка не дбає про своє спасення, і всі способи, яких уживаємо, не мають впливу, — тоді деколи зрозуміння любові Божої може змягчити й сокрушити серце, та привести до прийняття Господа Ісуса Христа. Нема ліпшого вірша від Йоана 3:16 для виявлення тої любові:

“Так бо полюбив Бог світ, що Сина Свого єдинородного дав, щоб кожен, віруючий в Него, не погиб, а мав життя вічне.”

Звичайно, цей вірш не потребує пояснення. Один раз я подавав свідоцтво жінці, що була велика грішниця. Вона часто перебувала з чесними людьми, але її тайне життя не було ліпше від життя вуличної блудниці. Цілком без сорому, та ще з усміхом, вона оповіла мені про своє життя. Я нічого не казав їй, тільки попросив, щоб прочитала Йоана 3:16. Я отворив свою Біблію на тому місці. Вона ще не скінчила читати ці слова, як почала плакати; її серце було цілком поконане любовю Божою.

Ще один знаменитий вірш це Ісаї 53:5:

“Він же поранений був за гріхи наші й мучений за беззаконня наші; се кара за весь мир наша упала на него, й ми його ранами оздоровлені.”

Одного вечора Бог поміг мені оцім віршом привести до сліз і покаяння одну дуже вперту та примхливу молоду жінку. Я нічого не казав, тільки прочитав їй ці слова. Дух Божий тоді відкрив її очі і вона зрозуміла, як Спаситель був ранений за гріхи її та мучений за беззаконня її. Її впертість зломалась; за кілька днів вона радувалась в Христі.

Два вірші, що теж надаються для тої цілі, це Галат 3:13 і 1 Петра 2:24:

“Христос викупив нас од клятви закону, ставши за нас клятвою, (писано бо: Проклят всякий, хто висить на дереві).”

“Котрий гріхи наші сам підніс на тілі своїм на дереві, щоб ми, для гріхів умерши, правдою жили; котрого ранами сцілились.”

Представивши Божу любов цими віршами, добре ще закінчити вияснення цеї правди словом з Римлян 2:4, 5:

“Або багацтвом благости Його та вдергливості та довготерпіння погорджуеш? не знаєш, що благодать Божа до покаяння тебе веде? По жорстокості твоїй і непокаяному серцю збираєш собі гнів на день гніву і відкриття праведного суду Бога.”

Заки прочитаєте це місце, скажіть: “Ми дивились на Божу любов до тебе, а тепер подивімся, яка ціль тої любові, та що станеться, коли ми зневажимо її.” Тоді дайте йому прочитати Римлян 2:4, 5, а потім спитайте: “Яка ціль Божої благодаті?”
“Щоб привести всіх до покаяння.” — “Коли вона нас не веде до покаяння, тоді що це виявляє?”
“Що наше серце дуже тверде і непокаяне.” — “Коли ми не допустимо, щоб Божа благодать привела нас до покаяння, що тоді стається?”
“Придбаємо собі Божого гніву ‘на день гніву і відкриття праведного суду Бога’.”

Розуміється, не все можна заставити людину, яка не дбає про своє спасення, щоб перейшла з вами ці вірші. Але часто трапляється, що людина так зацікавиться після першого або другого вірша, що рада прочитати все, що покажемо їй. Не все потрібно уживати всіх цих віршів. В моїй практиці я часто переконувався, що вистачить Маттея 22:37, 38 для повного успіху. Але памятайте, щоб не лишати працю недокінченою; уживайте всі вірші, яких буде треба, щоб людина отримала повне освідомлення.

Часами трапиться, що людина не хоче говорити з вами довго про такі речі. Тоді найліпше вибрати дуже різкий вірш і повторяти його декілька разів, а коли людина відходите, сказати їй: "Я буду просити Бога, щоб викарбував ці слова в вашому серці." І не забудьте справді зробити, що ви заповіли, тобто молітись. Відповідні вірші для такої цілі ще такі: Римлян 6:23; Марка 16:16; Йоана 3:36; Ісаї 57:21.

Коли людина при помочі віршів прийде до зрозуміння, що вона потребує Спасителя, та схоче бути спасеною, вона тоді належатиме до тих людей, про котрих говорили ми в попереднім Розділі. Тоді треба поступати з нею так, як там сказано. Наша ціль не в тому, щоб кожний особистий працівник слово за словом виконував цей план і кожне слово вимовляв саме так, як тут подано; це все подано тут лише на те, щоб дати провідну ідею, як поводитись в різних ситуаціях під час християнської особистої праці. Правда, можемо ствердити, що план, який тут поданий, був благословений Богом ні один раз для спасення багатьох. Без огляду на те, якого методу вживаєте, старайтесь, щоб ваша праця була докінчена й тривала.

Розуміється, що людина, над якою працюєте, не завжди відповість так, як тут було написано. Якщо ні, старайтесь сами уживати відповідь, що тут подана, або повторіть те саме питання в іншій формі, щоб запитаний таки дав вам правильну відповідь. Відповіді на питання знаходяться в віршах; зверніть йому увагу на те, тому що багато людей не бачуть того, що ясно й виразно сказане в Святім Письмі. Якщо запитаний не дає правильної відповіді, скажіть йому, щоб знов прочитав Біблійний вірш, якого ви подали йому, а тоді повторіть питання. Питайте, аж поки не дасть правильної відповіді. Можливо, що він схоче змінити тему розмови, але не допустіть до того; завсіди тримайтеся вашої цілі.

РОЗДІЛ VII

ЯК ПОВОДИТИСЬ З ТИМИ, ЩО МАЮТЬ РІЗНІ ПЕРЕШКОДИ ДО СПАСЕННЯ

Багато людей, яких ми стараємося привести до Христа, хочуть бути спасеними і знають, як стати спасеними. Але перешкоджають їм ріжні труднощі, і саме, як здається їм, дуже великі.

Як тільки можливо, треба показати таким людям їхню потребу в Христі, заки візьметесь до їхніх особливих перешкод і труднощів. Таким способом можна усунути багато з них труднощів.

Часто находимо, що люди, які особливо бажають бути спасеними, не мають досить глибокого, ясного та інтелігентного розуміння своєї потреби в Христі, що доконче потребне. Розуміється, коли людина не має ясного й повного відчуття своєї потреби в Господі, тоді шкода тратити час на дискусії про перешкоди і труднощі.

I. "Я завеликий грішник."

Для декого це велика й дуже реальна перешкода; її часто стрічається, але, на щастя, не трудно дати собі раду з нею. Методи усунення цеї проблеми такі:

1. В звичайних ситуаціях:

Нема ліпшого вірша, щоб вжити в цій ситуації, як 1 Тимотея 1:15:

"Вірне се слово і всякого прийняття достойне, що Христос Ісус прийшов у мир ГРИШНИКІВ СПАСТИ, МІЖ КОТРИМИ Я ПЕРВИЙ."

Цей вірш настільки покриває цю потребу, що не потрібно багато поясняти. Одного разу, після ранішнього богослугження в неділю, я заговорив до інтелігентного, талановитого чоловіка, який дійшов був до найнижчого стану гріха. Коли я спітав його, чому він не християнин, він відповів, "Я завеликий грішник." Я негайно звернувся до 1 Тимотея 1:15. Як тільки я прочитав ці слова, він сказав: "Справді, я перший з грішників." "Якщо так, то цей вірш говорить

до тебе.” — “Це чудова обітниця,” він сказав. “А чи ти приймеш її тепер для себе?” “Так.” Тоді я сказав йому: “Ану, приклонім коліна наші, та скажемо це Богу.” Ми приклонили наші коліна, і він почав сповідати свої гріхи перед Богом, і благав Його ради Христа, щоб простив йому. Коли він закінчив свою молитву, я спитав його, чи він дійсно прийняв Христа. Він сказав, що прийняв. Я тоді спитав його, чи вірить він, що Господь прийняв його. Він відповів, що вірить. При першій нагоді він подав свідоцтво про своє спасення, і від того часу став активним християнином. Його розбите домашнє життя наладилося наново. Не було дня, щоб він не свідкував про свого Господа.

Ще одне місце в Святім Письмі, помічне в цій ситуації, це Маттея 9:12, 13:

“Ісус же, почувши, рече до них: Дужим не треба лікаря, тільки недужим. От же йдти та навчіться, що воно есть: Милости хочу а не жертви. Не прийшов бо я звати праведних а грішних до покаяння.”

Це відразу показує людині, що його гріх не є перешкодою на дорозі до Ісуса, що через свій гріх він належить до тої кляси, для котрої Христос прийшов, щоб спасти її. Він не прийшов звати праведних до спасення, тільки грішних.

Я часто уживав там Римлян 5:6-8:

“Ще бо Христос, як були ми недужими, в свою пору за нечестивих умер. Ледви бо за праведника хто вмре; хиба за благого може ще хто й одважиться умерти. Являє ж свою любов до нас Бог (у тому), що як ще були ми грішниками, Христос за нас умер.”

При кінці одного вечірного богослужіння в місті Міннеаполіс, один чоловік, який підняв свою руку на знак, що бажає молитвенної помочі, негайно вийшов з церкви по благословенню. Я скоро побіг за ним, і, положивши руку мою на його рамя, сказав йому: “Чи не підняв ти свою руку сьогодні вечером тому, що бажаєш молитви?” “Так.” — “To чого ж ти так поспішно вийшов?” Він відповів: “Ти не знаєш, до кого говориш.” — “Я не дбаю, з ким говорю. Одно знаю, що Бог тебе любить.” Він сказав: “Я найгірший злодій в місті Міннеаполіс.” — “А я певний, що Бог тебе любить.” Відкривши Біблію, я прочитав йому Римлян 5:6-8. Тоді я сказав йому: “Якщо ти найгірший злодій в Міннеаполіс, то ти грішник. А ці стрічки показують нам, що Бог любить грішників.”

Тоді Дух Святий торкнувся його серця вісткою божественної любові, і він зачав плакати; ввійшовши зі мною до кімнати, він розповів мені свою історію. Власне того самого дня він вийшов з вязниці на волю, а вже вечером він збирався зробити такий великий злочин, що місто Міннеаполіс ще нечувало про таке. З двома товаришами-злодіями він переходив тою вулицею, де ми мали наше вуличне богослужіння. Хоча товариші тягнули його і проклинали, він вислухав до кінця і зайдов з нашою групою до церкви. Декілька днів передувало вільненням з вязниці йому приснилася його маті; цей сон і проповідування Євангелії, а в додатку тих кілька слів, що я сказав йому особисто, цілком сокрушили його серце. Коли він скінчив оповідати про своє грішне життя, ми разом приклонили наші коліна. В сокрушеню, з сльозами й з плачем, він благав у Бога прощення. Він відійшов від нас з великою радістю та запевненням, що гріхи його прощені.

Часами добре сказати тому, хто думає, що він завеликий грішник: “Твої гріхи справді великі, навіть більші, ніж ти думаєш. Ale це все полагоджене.” Щоб пояснити йому, яким способом все полагоджене, поверніть до Ісаї 53:6.

2. В надзвичайних ситуаціях:

Між тими, що думають, що вони такі великі грішники, що не можуть стати спасеними, є оці спеціальні й надзвичайні кляси:

(а) Той, що каже: “Я пропавший.”

Коли хто так скаже, нема ліпшого від Луки 19:10 для такої ситуації:

“Прийшов бо Син чоловічий, щоб шукати й СПАСАТИ ПОГИБШЕ.”

Я говорив раз з молодим чоловіком, що віддавався пиятиці та іншим гріхам. Я старався заохочувати його, щоб він прийняв Ісуса, як свого власного Спасителя. Але він обернувся до мене і з великою розпukою та безнадійним голосом сказав: “Пане Торрей, краще йдіть та говоріть до інших людей, не тратьте часу зо мною, бо я цілком загублена, погибла душа.” Я відповів йому: “Якщо ти погибши, то я маю тобі вістку з Божого Слова.” Я повернув до Луки 19:10 і зачав читати: “Прийшов бо Син чоловічий, щоб шукати й спасати погибше.” Цей вірш так докладно відпо-

відав ситуації, що мені навіть не треба було пояснювати, ані додавати моїх власних слів.

(б) Душогубці.

Між тими, що думають, що вони такі великі грішники, що не можуть осягнути спасення, спеціальну клясу творять душогубці. Я переконався, що чимало з тих, що пролили людську кров, мають глибоке почуття, що для них нема вже прощення. Для таких дуже помічне слово в Ісаї 1:18. Одного вечора я говорив з таким чоловіком, що певний був, що для нього вже нема жадної надії. Я спітав його, що заставило його так думати. Він відповів, що він убив чоловіка. Тоді я йому сказав: "Позволь мені прочитати тобі щось з Святого Письма," і я читав:

"Прийдіть — і розсудимось, — говорить Господь: Коли б гріхи ваші були, як багряниця — я, мов сніг їх убілю; коли б, як кармазин, були червоні, — обмию їх як вовну."

Я сказав йому: "Як ти убив твого близнього, то справді твої гріхи червоні, як багряниця." "Ой," заплакав він, "і та куля була крівава — як багряниця, я тепер це бачу." Я попросив його, щоб він ще раз вислухав цю обіцянку: "Коли б гріхи ваші були, як багряниця — я, мов сніг їх убілю; коли б як кармазин, були червоні, — обмию їх, як вовну." Він тоді увидів, що ця обітниця власне підходила до нього. Це дало серцю його нову надію, де перед тим була безнадійна розпуха.

Пожиточне слово находимо в Псалтьмі 51:14:

"Ізбави мене від крівавої вини, Боже, Боже спасителю мій."

Коли я вживаю цих слів, я завжди звертаю увагу на те, що це молитва чоловіка, котрий змочив свої руки кровю близнього. Тоді я розказую, як Бог вислухав цю просьбу, та збавив його від крівавої вини. Тоді я звертаюсь до Псалтьмі 32:5, де Псаломопівець сам розказує, як його гріх був прощений:

"Я виявив гріх мій перед тобою, і непокрив несправедливості моєї. Я сказав признаюся перед Господом в переступах моїх, а ти, простив несправедливість гріха моого."

3. Деякі вказівки.

(а) Ніколи не давайте чоловікові фальшивої потіхи, кажучи йому: "Ти не такий то великий грішник." Це по-

милка, яку часто роблять. Люди з мягким серцем часто затрівожені тим, коли Дух Святий дає грішникові відчути, що його гріх осуджений. Вони стараються потішити таку душу, кажучи їй, що вона не така грізна. Це велика помилка. Така потіха фальшива. Нема такого чоловіка, щоб не був більшим грішником, ніж він думає.

(б) Стрінувшись з спеціальними труднощами, покажіть грішникові, як він може бути спасений. Як це зробити, пояснено в Розділі V. Це важне. Не досить лише усунути труднощі. Мусимо привести душі до спасеного пізнання Ісуса Христа.

II. "Мое серце занадто тверде."

Тут можна також ужити Луки 19:10. Але, заки прочитаєте цей вірш, добре сказати грішникові: "Якщо твое серце таке тверде й зле, то ти пропавша людина, так?" "Так, я пропавша людина." — "Якщо так, то я маю для тебе Христову обітницю." Покажіть йому Луки 19:10, нехай собі прочитає. "Ти признаєш, що твое серце тверде і що ти пропавший." "Так." — "А про кого цей вірш намкаже, що Ісус прийшов їх спасти?" "Погиблих." — "Отже, це про тебе мова: чи дозволиш Йому спасті себе тепер?"

Інший добрий вірш находимо в Йоана 6:37:

"Хто приходить до мене, не вижену геть."

Можна сказати: "Ти думаєш, що твое серце таке тверде й недобре, що ти вже не можеш бути спасеним. Але чи ти прийшов би до Ісуса, як Він прийняв би тебе?" "Так, я прийшов би." "Отже слухай, що Він тобі говорить." Тоді прочитайте це місце: "Хто приходить до мене, не вижену геть." "Кого ж Христос прийме?" "Хто лише прийде до Нього." "Чи Він каже, що прийме лише тих, в кого серце не тверде і не зло?" "Ні." — "А що ж Він каже?" "Каже, що прийме кого небудь, як лише прийде до Нього." — "Отже Він прийме кого небудь, не дивлячись, чи серце є тверде й зло, чи ні?" "Так." — "Чи ти тепер не прийдеш до Нього?"

Часто помагає Езекіїла 36:26, 27. Можна сказати людині: "Так, твое серце тверде й недобре, але подивімся на те, що Бог обіцяє вчинити." Тоді дайте йому прочитати це місце:

"І вложу вам нове серце й дам нового духа, й викину камяне серце з вашого тіла, а дам вам серце мясне. І вдихну в нутро ваше

духа моого, ѿ учиню, що будете ходити в заповідях моїх, та хоро-
нити ѿ виповнення постанови мої."

"Що Бог обіцяє дати?" "Нове серце." — "А чи ти бажаєш,
щоб Бог дав тобі нове серце, замість твого твердого ѿ недобро-
го серця?"

Інше місце, яке помагає подібним способом, це 2 Ко-
рінтян 5:17:

"Тимже, коли хто в Христі, той нове соторіння; старе минуло;
ось стало все нове."

"Так," можете сказати тому, що має труднощі, "Твоє сер-
це тверде ѿ недобре; тобі треба переродитись наново, ді-
стати нове серце та стати новим чоловіком. Позволь мені
показати тобі дорогу до того." Тоді нехай він прочитає це
місце. Коли прочитає, спітайте його: "Чим стає той, хто
прийме Христа?" "Новим соторінням." — "А що діється
з старими справами?" "Вони минають." — "Чи ти бажаєш
стати новим соторінням, та ѿбів все старе в твоїм житті
минуло?" "Так." — Отже, що тобі треба робити?" "Прий-
няти Христа." — "Чи приймеш Його тепер?"

III. "Наперед муши стати ліпшим, заки можу стати хри- стиянином."

Це велика перешкода до спасення для декого. Вони щиро
переконані, що не можуть прийти до Христа в такому стані,
як вони є, тобто, в своїх гріхах, та що вони мусять якимось
способом зробити себе ліпшими. Можна показати їм, що
вони цілком помилуються, прочитайте їм Маттея 9:12, 13:

"Ісус же почувши, рече до них: Дужим не треба лікаря, тільки
недужим. От же йдіть та навчіть ся, що воно есть: Милости хочу,
а не жертви. Не прийшов бо я звати праведних а грішних до по-
каяння."

Коли вони прочитають ці стрічки і ще не зрозуміють, мож-
на спитати: "Чим представляє себе Ісус в цьому вірші?"
"Лікарем." — "А хто потребує лікаря?" "Хворі люди." "Чи
хвора людина повинна чекати, аж буде здорована, щоб піти
до лікаря?" "Ні, розуміється, що ні." — "А чи духовно
хвора людина повинна чекати, аж подужає, заки прийде
до Христа?" "Ні." — "Кого ж Ісус запрошує до Себе, пра-
ведних чи неправедних?" "Неправедних." — "Отже, якщо
так, то чи твоє грішне серце не є достаточною причиною,
чому ти повинен зараз прийти до Спаса?"

Луки 15:18-24 (про блудного сина), як раз представляє

ту ситуацію. Покажіть, що в тім оповіданні маємо образ
Божого відношення до грішника; Він бажає, щоб грішник
прийшов до Нього в своїй подергій одежі — так, як він є.
Він його з любовлю прийме, дасть йому нову одежду, вло-
жить перстень на його палець, та влаштує радісний бен-
кет, як тільки грішник прийде так, як він є.

Луки 18:10-14 (про Фарисея й митника), також відно-
ситься до цеї ситуації. Можна сказати: "Ось два чоловіки:
один прийшов тому, що був грішником, а другий на під-
ставі своєї самоправедності. Котрого ж Бог прийняв?"
"Того, що прийшов, як грішник." — "Бог хоче щоб ти так
само прийшов до Нього."

IV. "Я не зможу витримати до кінця" (або "я боюся, що не доконаю, як зачну").

1. В звичайних ситуаціях.

Перше переконайтесь, чи людина справді так думає, бо
може бути, що є ще якесь інакша закрита перешкода.

Для цеї перешкоди не можна знайти ліпшого вірша від
Юди 1:24:

"Тому ж, що МОЖЕ ВАС ОБЕРЕГАТИ БЕЗ СПОТИКАННЯ, і
поставити перед славою своєю непорочних в радості."

Тут не треба ніякого пояснення, бо цей вірш дуже ясний.

Ще одне місце дуже помічне в цих труднощах, а саме
1 Петра 1:5:

"Котрі СИЛОЮ БОЖОЮ СТЕРЕЖЕНИ пробуваєте через віру,
на спасення, готові явитись останного часу."

Коли прочитаєте, спітайте, чиєю силою ми стережені. Тоді
можна сказати: "Тут справа не в нашій силі, а в Божій. Чи
думаеш, що Бог в силі тебе втримати?"

Інші місця в Біблії, щоб усунути цю перешкоду, є такі:

"З сієї ж причини я й се терплю; тільки ж не соромлюсь знаю
бо, в кого увірував, і певен, що СИЛЕН ВІН переказ мій СХОРО-
НІТЬ до того дня" (2 Тим. 1:12).

"Не бійся, бо я з тобою; не лякайся, бо я — Бог твій; я додам
тобі сили, буду помагати, і піддержу тебе вірною правицею моєю"
(Ісаї 41:10).

"Я бо, — Господь Бог твій; я держу тебе за руку-правицю; я
говорю тобі: не лякайся, я помагаю тобі!" (Ісаї 41:13)

Йоана 10:28, 29 теж помагає виказати повну безпечності
Христових овець:

“І я життя вічне даю їм; і не погинуть до віку, й не вихопить їх ніхто з рук моїх. Отець мій, що дав мені, більший усіх, і ніхто не здоліє вихопити їх із рук Отця моого.”

Часто можна ужити Жидів 7:25:

“Тимже і спасти може до кінця приходящих через Нього до Бога, будучи вічно жив, щоб посередникувати за них.”

2. В спеціальних ситуаціях.

(а) Ті, що в страху, що спокуса буде надто сильна.
Найліпший вірш для таких це 1 Коринтян 10:13:

“Не яка спокуса настигла на вас, тільки чоловіча; вірен же Бог, котрий не допустить, щоб ви були спокушені більш, ніж що здолієте (знести); а зробить із спокусою й вихід, щоб ви здоліли знести.”

(б) Ті, що бачуть свою неміч.

“Та Він сказав мені: Доволі з тебе благодаті моєї, СИЛА БОМОЯ В НЕМОЩІ ЗВЕРШУЄТЬСЯ. Найлюбіше ж оце лучше хвалитись мені немощами моїми, щоб вселилась у мене сила Христова. Тим любо мені в немочах, докорах, нуждах, гоненнях, тіснотах за Христа; коли бо я немочний, тоді я сильний” (2 Коринтян 12:9, 10).

“Він же додає сили втомленому й підкріпляє знemoщілого. І молодіж, буває, знemоже — ослабне, та й мужі впадають на силах, тілько хто на Бога вповає, в того сила відновлюєсь; піdnіме крила, як орел, побіжить і не вмучиться, піде і не втомиться” (Ісаї 40:29-31).

Одного вечора сестра, яка старалась привести душу до Христа, просила мене, щоб я поміг їй. Я спитав того чоловіка: “Що тобі на перешкоді?” Чоловік відповів: “Я дуже немічний.” Я сказав йому: “Я маю добру вістку для тебе і вона саме підходить до твого положення.” Я прочитав йому Ісаї 40:29: “Він же додає сили втомленому й підкріпляє знemoщілого.” “Ти кажеш, що не маеш сили, а цей вірш впевняє нас, що Бог додає сили таким немічним, як ти.” Дух Святий вселив це слово в серце його, і воно стало йому великою потіхою. Він зараз після того віддав своє серце Ісусові.

V. Я не можу лишити моїх злих поступків.

1. Ти мусиш, бо інакше загинеш.

Щоб доказати, що це речення правдиве, прочитайте:

“Плата бо за гріх смерть, даруванне ж Боже — життя вічне в Христі Ісусі, Господі нашім” (Римлян 6:23).

“Не обманюйте себе: З Бога наслітилось не можна; що бо чоловік сіє, те й жати ме. Бо хто сіє по тілу своему, од тіла жати ме

зотління; а хто сіє духу, од духа пожне життя вічне” (Галат 6:7, 8).

“А боязким, і невірним, і огидним, і душегубцям, і блудникам, і чарівникам, і ідолським служителем, і всім ложникам часть їх в озері, палаючому огнем і сіркою, що есть смерть друга” (Одкриття 21:8).

Переконуйте його, що це так; твердо стійте на тому, що: “Ти мусиш оставити свої злі поступки, бо інакше погибнеш.” Підтверджуйте слова ваші Словом Божим. Коли слухач побачить і зрозуміє, що таки мусить покинути свої недобрі шляхи, тоді можете сказати йому:

2. Ти можеш все зробити силою Ісуса Христа.

Доказ на те найдете в Філіпян 4:13 і Йоана 8:36. Хай собі прочитає:

“Все здолію в Христі, що мене покрепляє.”

“Коли ж Син визволить вас, справді вільними будете.”

3. Покажіть йому воскресшого Христа, котрий має всю силу в небі й на землі.

Тільки через силу воскресшого Христа та через сполучу з Ним зможемо залишити наші злі дороги; хто має ці труднощі, тому треба вияснити, що Христос воскрес. Оці біблійні вірші поясняють цей факт:

“Звіщаю ж вам, браття, благовістя, що я благовіствував вам, котре й прийняли ви, і в котрому встояли, котрим і спасаєтесь, коли памятаєте, яким словом я благовіствував вам, хиба що марно увірували. Во я передав вам найперш, що й прийняв, що Христос умер за наші гріхи по писанням, і що поховано Його, і що встав третього дня по писанням” (1 Коринтян 15:1-4).

“І приступивши Ісус, промовив до них глаголючи: Дано мені всяка власть на небі й на землі” (Маттея 28:18).

“Тимже й спасти може до кінця приходящих через Нього до Бога, будучи вічно жив, щоб посередникувати за них” (Жд. 7:25).

4. Покажіть йому, як може перемогти гріх.

Мабуть у цілій Біблії нема відповідніших слів від Римлян 6:12-14, щоб ясно представити дорогу до перемоги над гріхом:

“Нехай же не царює гріх у смертному вашому тілі, так щоб коритись йому в похоті його; ані оддавайте членів ваших гріху, (яко) знаряддя неправді, А ОДДАВАЙТЕ СЕБЕ БОГОВІ, яко з мертвих оживших, і члени ваші, (яко) знаряддя правди, Богові. Гріх бо над вами нехай не панує; не під законом бо ви, а під благодаттю.”

Можна сказати питаючому: “Ці слова нам кажуть, як до-

бути перемогу над гріхом. Нам тут сказано, що робити і чого не робити. Чого нам сказано не робити?" "Нехай же не царює гріх у нашему тілі; не оддавати членів наших гріху, (яко) знаряддя неправді." — "А що сказано нам чинити?" "Оддавати себе Богові, яко з мертвих оживши, і члени наші, (яко) знаряддя правди Божої." "Чи віриш тепер, що через сполуку з воскресшим Христом-Спасом ти можеш ожити з гріхової смерті? Чи тепер не віддаш себе Богові, як один з тих, що з 'мертвих встав'? Чи ти не готовий тепер віддати себе вповні Богові?" Коли він готовий сповнити те, тоді скажіть йому, що Бог приймає все те, що ми Йому даємо, і що ми можемо вповні покладатись на Нього щодо перемоги над гріхом.

VI. "Я вже пробував, але мені не вдалося."

Звичайно, ті що пробували бути християнами і не мали успіху, не квапляться знов пробувати. З такими людьми треба поступати обережно, мудро й основно.

1. Наперед треба такому сказати: **"Я покажу тобі, як ти можеш спробувати й не впасти."** Тоді поверніть до 2 Корінтян 9:8:

"Силен же Бог всякого благодатию збогатити вас, щоб у всьому всякого часу всякий достаток маючи, збагачувались всяким добрим ділом."

Щоб впевнитись, що він зрозумів цей вірш, скажіть: "Цей вірш намкаже, що Бог може всякою благодатию збагатити нас, щоб ми 'у всьому всякого часу, всякий достаток маючи, збагачувались всяким добрим ділом.' Чи ясно тобі, що є спосіб, якого можеш пробувати і не упасти?"

2. Найдіть причину його невдачі.

При вишукуванні причини невдачі, треба звернути увагу на оці питання:

(а) **Чи ти поклав всю свою надію прощення на Христове діло, звершене на Голгофі?** Це часто буває причиною невдачі людини, що старається стати християнином; та людина ніколи не була доведена до того, щоб побачити основу свого спасення, тобто, щоб уповати вповні на звершене діло Христове, для свого прощення. Ісаї 53:6 дуже придається в цій справі:

"Всі ми блукали, як вівці, кожен ходив своєю дорогою, — пропини ж усіх нас вложив Господь на него одного."

(б) Чи ти вповні піддався був Богові?

Багато людей заявляють свою віру в Христа, але ніколи не були доведені до повного піддання Йому. Християнське життя так почате мусить звичайно скінчитись невдачею. Можна вживати в цім пункті Діяння 5:32:

"І свідки Його в словах сих ми й Дух Святий, котрого дав Бог тим, ХТО КОРІТЬСЯ Йому."

(в) **Чи ти відкрито визнавав Христа перед людьми?** Це одна з найчастіших причин невдачі. Багато людей, з котрими я говорив, не могли встояти вірними Господеві тому, що не визнавали Христа перед людьми відкрито й часто. Для пояснення цієї думки знайдете відповідні вірші в Маттея 10:32, 33 і Римлян 10:10:

"От же всякий, хто мене визнавати ме перед людьми, того й я визнавати му перед Отцем моїм, що на небі. А хто відречеться мене перед людьми, того й я відречусь перед Отцем моїм, що на небі."

"Серцем бо вірується на праведність, устами ж визнається на спасення."

(г) **Чи ти щоденно читав Слово Боже?** Ще одна причина невдачі, — це занедбання Біблії. Дуже мало з тих, що широко зачали християнське життя й щоденно студіюють Слово Боже, потерпіли невдачу в своєму змаганню. Прочитайте 1 Петра 2:2 і Псалому 119:11:

"Яко ж новороджені діти будьте жадні словесного чистого молока, щоб у ньому вирости на спасення."

"Слово твое заховав я в серці моїм, щоб не согрішити проти тебе."

(г) **Чи ти кожного дня звертався до Бога, а не до себе, щоб отримати силу й перемогу?** Щоб підкреслити цю думку, вжийте:

"Він же додає сили втомленому й підкріпляє знemoщілого" (Ісаї 40: 29).

"Та Він сказав мені: Доволі з тебе благодаті моєї, сила бо моя в немощі звершується. Найлюбіше ж оце лучше хвалитись мені немощами моїми, щоб вселилась у мене сила Христова" (2 Корінтян 12:9).

"Саме так, молодці, коріться старшим; усі ж, один одному корячись, смирнотю підпережіться; бо Бог гордим противиться, смирним же дає благодать" (1 Петра 5:5).

(д) **Чи ти по всяк час молився?** Прочитайте:

"Без перстанку молітесь" (1 Солунян 5:17).

“Він же додає сили втомленому й підкріпляє знемощілого. І молодж, буває, знеможе — ослабне, та й мужі впадають на силах, ТІЛЬКИ ХТО НА БОГА ВПОВАЄ, в того сила відновлюєсь; підніме крила, як орел, побіжить і не вмучиться, піде і не втомиться” (Ісаї 40:29-31).

“Приступаймо ж з одвагою до престола благодаті, щоб прийняти милості і знайти благодать на поміч зачасу” (Жидів 4:16).

(e) **Чи ти старався працювати для Христа?** Прочитайте йому Маттея 25:14-29 про таланти.

VII. “Християнське життя затруднє.”

1. Коли хто подає це на своє виправдання, покажіть перше, що християнське життя не є труднє. В Маттея 11:30 Христос пояснює, що Його ярмо легке:

“Бо ярмо мое любе, й тягар мій легкий.”

Приповісток 3:17 доказує, що дороги мудрості є приемні:

“усі шляхи її — шляхи приятні, і всі стежки її — задоволення (серця).”

I Йоана 5:3 показує, що Божі заповіді не тяжкі:

“Се бо любов Божа, щоб ми хоронили заповіді Його; а заповіді Його не тяжкі.”

I Петра 1:8 представляє християнське життя, що воно повне невимовної радості й преславне:

“Котрого не бачивши любите, і на котрого нині не дивлячись, а віруючи, радується радістю невимовною і преславною.”

Коли вживаєте цей останній вірш, можете сказати: “В I Петра 1:8 маємо образ християнського життя. Подивімся, чи воно тяжке.” Нехай той, хто вас питает, прочитає собі ці стрічки, а тоді спитайте його: “Згідно з цим віршом, яке є християнське життя?” “Це життя невимовної радості, повне слави.” “Чи ти думаєш, що таке життя — тяжке?”

2. Покажіть йому, що дорога гріха тяжка.

Покажіть, що християнське життя не тяжке, а те життя без Ісуса Христа — це тяжке життя. Для цеї цілі вжийте останню частину Приповісток 13:15, та Ісаї 57:21:

“Дорога ж беззаконних пагубна.”

“Нема миру безбожним — говорити Бог мій.”

VIII. “Мушу забагато виректися.”

Це часто буває перешкодою, хоча людина її не все ви-
словлює.

1. Докажіть, що, без огляду на те, скільки речей треба виректися, ліпше всього виректися, ніж згубити свою душу. Для того уживайте Марка 8:36:

“Що бо за користь чоловікові, коли здобуде світувесь, а занапастить душу свою?”

2. Докажіть, що те, що нам треба відкинути, це тільки те, що шкодить нам. Пояснення того найдемо в Псалмі 84:11:

“Бо Господь Бог — сонце й щит; Господь дасть ласку й славу, та й НЕ УЙМЕ ДОБРА тим, що живуть в чистоті.”

Коли питаючий прочитає цей вірш, спитайте: “Що це таке, чого Бог не відбере від нас?” “Добро.” — “А що це таке, що Бог каже нам лишити?” “Недобре річі.” — “Чи ти справді бажаєш триматися шкідливих речей, хоч знаєш, що Бог хоче, щоб ти їх відкинув?”

Я переконався, що Римлян 8:32 це дуже корисний вірш в цьому пункті, бо в ньому висловлена думка, що, коли Бог полюбив нас так, що аж Сина Свого віддав на хрест, то Він нам все подарує.

“Він, що свого Сина не пощадив, а за всіх нас видав Його, хиба ж з Ним і всього нам не подарує?”

Одного разу я мав довгу розмову з молодою жінкою, яка переходила тяжку боротьбу, щоб прийняти Христа. Вона дуже зацікавилася світом та світськими розвагами і відчувала, що їй прийдеться всього того виректися, коли б стала християнкою. Я сказав їй: “Чи ти думаєш, що Бог тебе любить?” “Так любить, що віддав Свого Сина за мене,” вона відповіла. — “Чи ти думаєш, що, коли Бог тебе так полюбив, що аж Сина Свого дав за тебе, то тепер Він буде вимагати, щоб ти відкинула те, що на твоє добро?” “Певне, що ні.” — “Чи ти хочеш затримати те, що не є на твоє добро?” “Ні.” — Отже, чи не було би добре тобі тепер прийняти Христа?” “Так, справді.” І вона прийняла Його.

Інший вірш, що може бути вжитий, находимо в I Йоана 2:15-17. Він показує, що речі, яких треба виректися, все одно минута.

“Не любіте ж світа, ані того, що в світі. Коли хто любить світ, нема любові Отцівської у ньому; все бо, що в світі, — хотіння тіла і хотіння очей, і гордощі світові, — не з Отця а зо світа. І СВІТ ПЕРЕЙДЕ, і хотіння Його; хто ж чинить волю Божу, пробуває по вік.”

3. Покажіть людині, що те, що нам треба залишити, не дозволяє тому, що отримуємо від Господа. Для того вживайте Філіпян 3:7, 8:

“Та що було мені надбанням, те вважав я за втрату ради Христа. Так оце я все вважаю за втрату ради вищого розуміння Христа Ісуса, Господа моого, ради которого я все втеряв, і вважаю все за сміття, аби придбати Христа.”

Зверніть увагу на те, що ці слова сказав Апостол Павло, та що мабуть ніхто більше не лишив ради Христа, ніж він. Тут він каже, що супроти того, що він отримав від Господа, втрачене було — сміттям.

4. Покажіть, що коли хто не схоче прийняти Христа ізза страху, що треба залишити дещо, він зробить велику помилку.

Можна сказати: “Біблія представляє нам’ чоловіка, який зробив цю страшну помилку. Прочитай це оповідання про його немудрі поступки та про їх наслідки.” Дайте тому, з ким говорите, прочитати Луки 12:16-21. Коли він скінчить читати, спитайте його, чи тепер бажає піти слідами того чоловіка.

IX. “Не можу бути християнином при моїм занятті” (або “Бути християнином — це пошкодить мені в бізнесі,” або “Коли стаю християнином, втрачу мою роботу”).

Це велика перешкода для багатьох, і тому мусимо її чесно й справедливо оцінити.

1. Добре пояснити такому чоловікові, що, хоч він так думає, воно не завжди мусить так бути. Багато людей думають, що людина не може бути християнином при жаднім іншім занятті, як тільки в праці Божій. Треба доказати, що це помилка. Коли хто подає це виправдання, тоді добре спитатися таку людину, яке її заняття, та чому не можна бути при тому занятті християнином. Часами довідається, що в цій ділянці працює багато християн, і зможете витолкувати цій людині, що можна бути християнином і при його праці.

2. Однак, буває і правда, що людина, з котрою говорите, працює в такій ділянці, де не можна бути християнином: наприклад — коли вона занята в театрі, тощо. Тоді треба сказати їй: “Ліпше втратити таку роботу, ніж згубити свою душу.” Щоб підтвердити це речення, ужийте Марка 8:36:

“Що бо за користь чоловікові, коли здобуде світ увесь, а занапастить душу свою.”

Не йдіть далі, поки людина того не зрозуміє. Старайтеся привести її до зрозуміння того, що корисніше згубити кожного долара, що є на світі, ніж згубити свою душу. Як людина це зрозуміє, і готова кинути своє заняття, тоді можете ужити Маттея 6:33:

“А шукайте перш царства Божого та правди Його; се ж усе додасться вам.”

Цей вірш покаже, що, коли людина дасть перше місце Богові й Його царству, тоді все потрібне для життя — додасться її. Ліпше з голоду вмерти, ніж виректись Христа. Ale ніхто з них, що приймуть Христа, не буде голодувати.

Ще одно відповідне слово находимо в Марка 10:29, 30:

“Озвався ж Ісус і рече: Істинно глаголю вам: Нема чоловіка, що покинув домівку, або братів, або сестер, або батька, або матір, або жінку, або дітей, або поля ради мене і евангелій, та й не прийняв у сотero тепер, часу цього, серед гонення, домівок, і братів, і сестер, і матірок, і дітей, і земель, а віку будучому життя вічне.”

X. “Я втрачу своїх приятелів.”

Багато людей, що хочуть вступити до християнського життя, мають лиш невірюючих приятелів. Вони бояться, що як стануть християнами, то втратять їх: а що інших приятелів не мають, то це стає для них дуже великою та реальною перешкодою до спасення.

1. Перше покажіть, що ліпше обійтися без тих приятелів, бо вони в Слові Божім представлені ворогами Божими. Докажіть це з Якова 4:4:

“Перелюбниці і перелюбники! хиба не знаєте, що любов світа цього — вражда проти Бога? Оце ж, хто хоче бути приятелем світу, той станеться ворогом Бога.”

Заки дасте це читати, скажіть: “Може втратиш своїх приятелів, але, коли вони безбожні, то ліпше тобі бути без них; подивись на Слово Боже й пізнай, що воно каже про те.” Тоді дайте йому прочитати те місце. Коли цей вірш не задоволяє його, можна ще додати Приповісток 13:20:

“Хто братась із мудрими, буде й сам мудрий, хто ж заходить у дружбу з дурними, — зледачіє.”

Також прочитайте Псалму 1:1, 2:

“Блаженний чоловік, що не ходить на раду безбожних і не сту-

пає слідом за грішниками, ані засідає на зборах злоріків. Но в законі Господа любується й розмишляє о законі його день і ніч!”
Зверніть увагу на те, що Бог обіцяє особливе благословення для тих, що в послушенні для Нього відвертаються від всякого безбожного товарищування.

2. Як вже поясните цей перший пункт, скажіть: “Може втратите ваших світських приятелів, але дістанете на їхнє місце — ліпших.” Відтак поверніть до 1 Йоана 1:3:

“Що ми бачили й чули, звіщаем вам, щоб і ви мали спільність з нами; а спільність наша з Отцем і Сином Його Ісусом Христом.”

По прочитанні спітайте: “Якби ви таки втратили своїх невіруючих приятелів тому, що ви пішли за Христом, то яких двох нових приятелів отримаєте?” “Отця небесного й Його Сина Ісуса Христа.” — “Кого би ви воліли мати приятелями, ваших безбожних приятелів, чи Бога Отця та Його Сина Ісуса Христа?” Після того закінчіть Марком 10:29, 30.

XI. “Боюся, що будуть сміятись з мене.”

1. Покажіть, яка велика небезпека в тому, як допустимо до того, щоб страх перед людьми керував нами. Ужийте Приповісток 29:25:

“Хто боється людей, той в біду попаде; хто ж боється Господа, буде безпечним.”

Можна пояснити, що біда, в яку може людина впасти, коли буде боятись людського посміху, часто кінчиться на вічній загибелі.

Тепер прочитайте Марка 8:38:

“Хто бо соромити меться мене й моїх словес між кодлом сим перелюбним і грішним, і Син чоловічий соромити меться його, як приде в славі Отця свого з ангелами святыми.”

2. Покажіть на основі Маттея 5:11, 12, що, коли люди насміхаються з нас ізза Христа, це стає для нас великим привілеєм.

“Благенні ви, коли вас безчестити муть, та гонити муть, та казати муть на вас усяке лихе слово не по правді, ради мене. Радуйтесь і веселітесь: бо велика нагорода ваша на небі; так бо гонили й пророків, що бували перше вас.”

XII. “Будуть мене переслідувати, коли стану християнином.”

Не кажіть ні кому, що він не буде переслідуваній. Ліпше скажіть так: “Так, можна чекати переслідування, бо Гос-

подь нам каже в Своїм Слові, що всі, хто хоче праведно жити в Христі Ісусі, будуть переслідувані.” Докажіть це з 2 Тимотея 3:12. Але при тім поясніть, що терпіти переслідування ради Христа, це великий привілей, що приносить велику нагороду. Нехай той, що вас питає, прочитає собі Маттея 5:10-12, а тоді переконайте його, що ми повинні радуватись цим привілеєм, що ми терпимо ради Ісуса, а не втікати від християнства тому, що можливе переслідування.

Покажіть наслідки терпіння з Христом. Зверніться до 2 Тимотея 2:12:

“Коли терпимо, з Ним і царювати мем; коли відчураємось і Він відчурається нас.”

На основі Римлян 8:18, покажіть, яке мале наше терпіння, в порівнанні до тої слави, яку отримаємо за нього:

“Думаю бо, що муки теперішнього часу недостойні слави, що має явитись в нас.” (Порівняйте з тим 2 Коринтян 4:17).

На основі Діян. 5:40, 41 можна показати, як перша християнська церква дивилася на переслідування: вона радувалась ними, і не втікала від них:

“Послухали ж його, і, покликавши апостолів та побивши, заказали їм говорити в ім'я Ісусове, та й відпустили їх. Вони ж пішли веселі з перед ради, що за ім'я Його удостоїлись бути зневаженими.”

Ще одне місце можна вжити в розмові з тими, що мають ці труднощі, а саме 1 Петра 2:20, 21:

“Яка бо похвала, коли согрішаючи й биті в лиці, терпіте? Тільки коли добре робите, і, страждаючи терпіте, то се угодне перед Богом. На се бо ви покликані, бо і Христос страждає за вас, оставляючи вам приклад, щоб ви йшли слідом за Його стопами.”

XIII. “Я нічого не відчуваю в душі.”

Ця перешкода буває часто. Багато людей хотіли би прийти до Христа, але вважають це не можливим, бо не мають доброго почування в серці. Перше всього винайдіть, яке почування потрібне, на думку цих людей, щоб стати християнином. Може скажут вам:

1. Треба радості й спокою, що про них говорять християни.”

Почування, на яке багато людей чекають, це радість і спокій. Розуміється, що найліпше пояснити їм, що радість

і спокій приходять після того, як душа прийде до Христа; тому, не можемо сподіватись їх перед тим. Перший вірш, на який можна звернути увагу при цій нагоді, це Галат 5:22:

“А овоч духа: любов, радощі, мир, довготерпіння, добристъ, ми-
лосердя, віра.”

Це показує, що любов і спокій це овочі Духа, та що не можемо сподіватись овочу Духа, поки Дух не ввійде в наше життя; а Він не ввійде, поки не приймемо Христа. Це дуже ясно представлено нам в Єфесян 1:13:

“В Ньому й ви, як почули були слово правди, Євангелію спасін-
ня свого, ЯК У НЬОГО Й УВІРУВАЛИ, запечатані стали Святим
Духом обітниці.” (Новий переклад Огієнка.)

Підкресліть те, що запечатання Духом Святым приходить після нашого вірування.

Також вжийте Діяння 5:32:

“І свідки Його в словах сих ми й Дух Святий, котрого дав Бог
тим, ХТО КОРІТЬСЯ ЙОМУ.”

Це свідчить, що Дух Святий данний лише тим, що слухають Христа. Не можемо отримати Духа, поки не послухаємо Бога, тобто поки не покладемо свою надію на Ісуса й явно перед людьми не визнаємо Його. Помічний в цій ситуації вірш, який показує, що після нашого визнання Христа — Христос нас визнає перед Отцем, це Маттея 10:32:

“От же всякий, хто мене визнавати ме перед людьми, того й я визнавати му перед Отцем моїм, що на небі.”

Отже: Не маємо права сподіватись запечатування Духа Святого, поки перше не визнаємо Христа перед людьми.

Тільки після вірування можемо сподіватись, що будемо радуватись радістю невимовною й преславною, як каже 1 Петра 1:8:

“Котрого не бачивши любите, і на котрого нині не дивлячись, а віруючи, радуетесь радістю невимовною і преславною.”

Наш обовязок, вірити серцем та визнавати устами, а щодо почування, то лише ти в руках Божих; Римлян 10:10:

“Серцем бо вірується на праведність, устами ж визнається на спасення.”

2. “Треба жалувати за гріхи наши.”

Багато людей чекають, щоб відчути жаль за гріхи свої.

Як переконаєтесь, що так думає людина, з якою розмовляєте, то поступіть з нею ось як:

(а) Ужите Біблійні вірші (вже подані) щоб довести людину до — осудження гріха (зверніть назад до Розділу VI, відділ перший).

(б) Покажіть, що Бог не так вимагає жалю за гріх, як вимагає того, щоб ми відвернулись від гріха і прийняли Христа. Для цеї цілі уживайте:

“Нехай безбожник путь свою покине, а беззаконник помисли свої, та нехай обернеться до Господа, а Він помилує його й до Бога нашого, бо Він на ласку пребагатий” (Ісаї 55:7).

“Которі ж прийняли Його, дав Ім власті дітьми Божими статися, що вірують в ім'я Його” (Йоана 1:12).

“Вони ж рекли: Віруй в Господа Ісуса Христа, то спасешся ти і дім твій” (Діяння 16:31).

“Петр же рече до них: Покайтесь, і нехай охреститься кожен з вас в ім'я Ісуса Христа на оставлення гріхів, і приймете дар Святого Духа” (Діяння 2:38).

XIV. “Я шукав за Христом, але не можу найти Його.”

1. Добре такому сказать: “Я скажу тобі, коли ти знайдеш Христа.” Можливо, що це здивує Його, але ви таки запевніть: “Так, я можу тобі сказать, коли ти знайдеш Христа. Як звернешся до Єремії 29:13, тоді довідаєшся, коли знайдеш Христа.” Нехай він прочитає:

“І шукати мете мене та й знайдете, ЯК ТІЛЬКО ШУКАТИ МЕ-
ТЕ МЕНЕ ВСІМ СЕРЦЕМ ВАШИМ.”

“Цей вірш показує, коли ти знайдеш Христа. Коли це буде?” “Як шукатиму Його всім серцем моїм.” — “Це факт, що до цього часу ти не шукав Його всім серцем твоїм.” Цей вірш можна нераз вжити успішно, щоб довести людей до того, щоб вони шукали та прийняли Христа.

2. Часами добре приступити до людини, що має такі труднощі, таким способом: “Ти шукаєш Христа? А чи ти знаєш, що Він тебе шукає?” Тоді візміть Луки 19:10 (або Луки 15:3-10) і прочитайте. Скажіть далі: “Ти кажеш, що шукаєш Христа, а Христос каже, що тебе шукає; як довго це буде, заки ви знайдете один одного? Прийди до Христа тепер і поклади свою надію на Нього.”

3. Часами найліпше сказати так: “Якщо ти щиро шукаєш Христа, то дозволь мені показати тобі, як знайти Його.” Тоді поступіть з цею душою так, як сказано в Розділі V.

XV. "Християни не є стійкі в вірі."

Це одна з найчастіших перешкод на дорозі до спасення. Мабуть найліпший вірш для того — це Римлян 14:12:

"Тим же кожен з нас для себе перелік дасть Богу."

Хто вам подасть таке виправдання, скажіть: "То ти так журишся про гріхи християн; позволь мені показати тобі з Слова Божого, що Бог каже про те." Нехай він прочитає цей вірш. Коли прочитає, спитайте: "Про кого Бог каже, що мусить дати перелік?" Про нас." — "А не про других упавших християн?" "Ні." — "А чи ти готов подати Богові перелік за себе?" Бувало, що саме читання цього вірша, без жадного дальнього пояснення, привело багатьох від думок про невірність других до зрозуміння, що вони самі згублені й пропавши. Тоді приходило негайно навернення і приняття Христа.

Ще одно корисне місце в цьому пункті, це Римлян 2:1-5. Подайте його тому, з ким говорите, і просіть, щоб він з увагою читав. По прочитанні спитайте, чи ті слова не відносяться до його; чи він не осуджує других, за ті самі річі, які сам робить. Тоді спитайте його, що Бог каже про тих, що других осуждають за ті річі, які сами роблять. Спитайте, що Бог каже в третьому вірші, від чого така людина не втече. Спитайте його, що каже четвертий вірш про те, що така людина робить; а врешті спитайте, що п'ятий вірш каже йому, що він збирає.

Часто помагає Маттея 7:1-5:

XVI. "Є такі, котрим я не можу простити."

Часто ця перешкода стримує людину від спасення, хоча вона її усно не виявляє. Коли хто сказав мені, що не може прийняти Христа і не знає чому, я часто переконався, що перешкода була в тому, що хтось провинився супроти цеї людини (або вона так думала) і вона не хотіла простити йому.

1. Такій людині треба сказати: "Ти мусиш простити, бо інакше пропадеш." Для пояснення ужийте Маттея 6:15:

"Як же не прощати метe людям провин їх, то й Отець ваш небесний не прощати буде провин ваших."

2. Скажіть такій людині: "Провина тих людей супроти тебе це ніщо в порівненні до того, що ти вчинив Ісусу Христу." Прочитайте Єфесян 4:32:

"Бувайте ж один до одного добрі, милосердні, прощаючи один одному, яко ж і Бог у Христі простив вам."

Можна також ужити Маттея 18:23-35.

3. Покажіть тому, з ким говорите, що силою Христовою він може простити тим, хто провинився проти нього. Для пояснення ужийте Филипян 4:13 і Галат 5:22, 23:

"Все здолю в Христі, що мене покрепляє."

"А ОВОЩ ДУХА: любов, радощі, мир, довготерпнія, добрість, милосердя, віра, тихість, вдержливість. На таких нема закону."

XVII. "Один, що називав себе християнином, вчинив мені велику кривду."

1. Можна перше сказати на те: "Чи це має бути причина, щоб ти вчинив кривду Христові; чи Він вчинив тобі яку кривду?" Ужийте Єремії 2:5:

"Так говорить Господь: Яку кривду знайшли В МЕНІ батьки ваші, що відцурались мене й пішли за марнотою та й зледаціли?"

Спитайте такого, чи він найшов що злого в Христі, бо власне те сам Господь питается його. Одного вечора я мав нагоду звернутись до старшого чоловіка й спитати його, чи він християнин. Він відповів, що ні та що він відвернувся від християнства. Я спитав його чому він так зробив, а той сказав, що християни добре не повелися з ним. Я отворив мою Біблію і почав читати йому Єремії 2:5. Потім я спитав його: "Чи ти найшов яку кривду в Бога? Чи Бог правильно з тобою не поступив?" З великою скрутою він признав, що Бог дуже добре віднісся до нього. Я затримав його при цьому пункті доброго відношення Божого до нього — не людського, — і спитав його, як він відноситься до Бога. Крім цього вірша добре прочитати Ісаї 53:5, де дуже ясно представлено, як ми ставимось до Бога.

2. Друге, можна такому сказати: "Те, що якийсь там християнин вчинив тобі велику кривду, не повинно бути причиною, чому маєш собі заподіяти ще більшу кривду, а саме, чому маєш втратити вічне життя, та пропасти на віки через відречення Христа." Далі скажіть: "Позволь мені показати тобі, яку шкоду ти собі робиш через відречення Христа." Прочитайте йому Йоана 3:36 і 2 Солунян 1:7-9:

"Хто вірує в Сина, той має вічне життя; а хто не вірює Синові, не бачити ме життя, а гнів Божий пробуває на ньому."

"А вам горюючим, одраду з нами в одкриттю Господа Ісуса з неба з ангелами сили, в огні поломяному даючи відомщення тим, що не знають Бога і не коряться благовістю Господа нашого Ісуса Христа. Вони приймуть муку, погибель вічну від лиця Господнього і від слави потуги Його."

XVIII. “Я вчинив велику кривду; знаю, що мушу її направити, але не можу.”

1. Скажіть такому, щоб перше прийняв Христа, та Йому лишив направлення цеї кривди. Поясніть, що він не зможе полагодити цю справу так, як повинен, поки перше не прийме Христа. Виясніть, що Бог вимагає від грішника лишень того, щоб він прийняв Христа, а все інше він мусить лишити, поки не виповнить того. Ужийте тут Йоана 3:16, і Діяння 10:43.

2. Далі поясніть, що, якщо є яка кривда, котра вимагає направлення, Христос дасть силу її направити. Ужийте Філіппян 4:13.

XIX. “Я так згрішив, що для мене день ласки пропав.”

Таке міркування часто стає поважною шкодою до спасення. Такий викрут часто проявляється в осіб, що не є при здоровлю, або коли ум їх ослаблений журбою або смутком. Але я ще не знайшов, щоб така ситуація не поправилася, коли поступити розсудливо з такими людьми. Найліпший вірш в такій ситуації це остання частина Йоана 6:37:

“Хто приходить до мене, не вижену геть.”

Часами треба раз-враз повторяти ці слова, часами день за днем. Виясніть людині цю одну думку, а саме, що Бог каже, що Він готовий приймати кого небудь, хто лише прийде. Захотіть її йти до Христа тепер.

Ще один відповідний вірш находимо в Римлян 10:13:

“ВСЯК БО, хто призове імя Господнє, спасеться.”

Особливо вкажіть на слово “всяк бо.”

Справа Манассія, що представлена в 2 Паралипоменон 33:1-13, може бути помічна, бо показує, як глибоко людина може упасти і бути прийнята назад Богом, якщо вона лише покориться перед Ним.

В Луки 23:39-43 можна найти, як людина стала спасеною в годині смерті.

XX. “Мені вже запізно.”

Ця перешкода подібна до попередньої. Тут також можна вжити Йоана 6:37. Але часто 5 Мойсея 4:30, 31 показується помічнішим:

“В тісноті твоїй, і як все те постигне тебе ПРИ КІНЦІ ДНІВ, ти навернешся до Господа, Бога твого, і послухаєш голосу його. Бо

ТИ, ЩО МАЮТЬ ПЕРЕШКОДИ ДО СПАСЕННЯ 67

Господь, Бог твій, милостивий Бог; він не покине тебе і не скарає тебе, і не забуде про завіт батьків твоїх, що про його клявся перед ними.”

Якщо вживаєте цього вірша, особливо зверніть увагу на слова: “Як все те постигне тебе при кінці днів.”

Ще одне місце знаходимо в 2 Петра 3:9:

“Не гайтесь Господь з обітницею, як се декотрі за гайку вважають; а довготерпіть вам НЕ ХОТЯЧИ, ЩОБ ХТО ПОГИБ, а щоб усі до покаяння прийшли.”

Це показує, що Бог не хоче, щоб хто погиб. Причина, чому Він ще стримує Свій суд на людей, є в тому, щоб дати людям нагоду покаятись.

В Луки 23:39-43 можна показати, як людина в останній годині життя свого осягнула спасення, а вірш в Одкриття 22:17 каже нам, що, **хто хоче**, нехай приймає воду життя — даремно.

XXI. “Я согрішив непростимим гріхом.”

1. В цій ситуації треба наперед пояснити людині, **який гріх непростимий**. Для того ужийте Маттея 12:31, 32, та завважте, в якому звязку це було сказано. Якщо розуміти ці слова правильно, вони ясно показують, що хулити Духа Святого, це гріх непростимий. Хулення Духа Святого включає зачислювання до диявольських діл те, про що відомо, що це діло Духа Святого. Після цього пояснення, спитайте чоловіка: “Чи ти вчинив так? Чи ти вмисне приписав дияволу роботу, про яку знаєш, що вона від Духа Святого?” Найчастіше, якщо не кожен раз, довідаемось, що та людина не робила того.

2. Коли ви вже пояснили, що таке непростимий гріх, та доказали питаючому, що він не вчинив його, ужийте Йоана 6:37 так само, як у секції XIX цього розділу. Навіть, хочби людина думала, що вона згрішила тим гріхом, то й тоді теж ужийте цього вірша. Спитайте її, що Ісус Христос каже про тих, що прийдуть до Нього; спитайте, чи вона не прийшла б до Христа тепер. Коли скаже: “Я згрішив непростимим гріхом,” дайте відповідь, що в Письмі не написано: “Того, що не згрішив непростимим гріхом, як прийде до Мене, не вижену геть,” але: “Хто приходить до Мене, Я не вижену геть.” Далі спитайте його: “Чи не прийдеш до Нього тепер?”

На кожний викрут повторяйте цю обітницю Христа:

“Хто приходить до Мене, Я не вижену геть,” а при кінці вірша додайте запит: “Чи не приймеш Його тепер?” Повторяйте раз-пораз, аж поки ця обітниця не западе до його серця. Через цілий час моліться, щоб Дух Святий вложив ці слова до його серця.

До мене прислали були чоловіка, що був у глибокій розпуці. Він пробував закінчити життя яких п'ять разів. Він відчував, що згрішив проти дня ласки, тобто, згрішив непростим гріхом, та думав, що диявол вселився в нього як в Юду Іскаріотського. З дня на день я говорив з ним, і кожний раз уживав Йоана 6:37. На кожен викрут і перешкоду, які він представляв, я відповідав: “Ісус каже, що ‘Хто приходить до Мене, Я не вижену геть.’” Врешті я стрінув його одного дня з рішенням закінчити цю духовну боротьбу. Я спитав його: “Чи ти віриш в те, що Ісус каже?” Він відповів: “Так, я вірю у все, що є в Біблії.” “Отож,” я сказав: “Чи не сказав Ісус, ‘Хто приходить до Мене, Я не вижену геть’?” “Так,” він відповів. Тоді я до нього: “Чи ж не прийдеш до Нього тепер?” Але він сказав: “Я згрішив непростим гріхом.” Я відповів: “Ісус не сказав, що, хто не згрішив непростим гріхом і прийде до Нього, того Він прийме, але сказав: ‘Хто приходить до Мене, Я не вижену геть’; чи ж не прийдеш до Нього?” Він сказав: “Я біснуватий.” Я відповів йому: “Ісус не обіцяв, що ‘коли чоловік не біснуватий, а прийде до Мене, Я не вижену геть,’ але сказав: ‘Хто приходить до Мене, Я не вижену геть’; чи не прийдеш?” Він сказав мені: “Але диявол дійсно ввійшов у мене.” Я відповів: “Ісус не сказав, ‘коли диявол не ввійшов у чоловіка, і він прийде до Мене, Я не вижену геть.’ Він сказав: ‘Хто приходить до Мене, Я не вижену геть’; чи прийдеш?” Він сказав: “Мое серце затверде, щоб прийти.” Я відповів йому: “Ісус не сказав, що, ‘Коли серце чоловіка не затверде і він прийде до Мене, Я не вижену геть,’ а сказав: ‘Хто приходить до Мене, Я не вижену геть’; чи прийдеш?” Він сказав: “Я чомусь не відчуваю охоти прийти.” Я відповів йому: “Ісус не сказав, що ‘Коли хто відчуває охоту прийти, і прийде, того Я не вижену геть,’ а сказав: ‘Хто приходить до Мене, Я не вижену геть’; чи прийдеш?” А він сказав мені: “Я не знаю, чи зможу прийти до Нього, як належить.” Я зараз відповів: “Ісус не сказав, що ‘Коли хто знає, як прийти до мене і прийде, того Я не вижену геть,’ а сказав: ‘Хто приходить до Мене, Я не вижену геть’; чи прийдеш?” Він тоді сказав: “Я не знаю, чи я справді хочу

прийти.” Я знов відповів: “Ісус не сказав, що ‘Коли хто хоче прийти до Мене і прийде, того Я не вижену геть,’ а сказав: ‘Хто приходить до Мене, не вижену геть’; чи прийдеш?” Він тоді сказав: “Я не знаю, як прийти до Нього.” На те я йому сказав: “Ісус не кличе лише тих, що знають, як прийти до Нього, але каже: ‘Хто приходить до Мене, Я не вижену геть’; чи прийдеш? Чи вже ж не приклонишся тут тепер, і не прийдеш так, як знаєш?” Чоловік приклонив свої коліна. Я попросив його, щоб він молився за мною, й провадив його в молитві ось так: “Господи Ісусе, Ти обіцяв, що ‘Хто приходить до Мене, Я не вижену геть’; ось приходжу до Тебе так, як знаю.” Він повторив ці слова за мною. Я спитав: “Чи справді ти прийшов до Нього?” “Так,” він сказав, “Я прийшов.” Тоді я питав його: “А що ж Ісус вчинив тобі? Не дивись на своє теперішне почуття, але скажи, що Він каже, що тобі вчинив? ‘Хто приходить до Мене, Я не вижену геть.’ Що Він зробив? Що Він каже, що зробив?” “Він прийняв мене.” Я спитав його: “Чи ти тепер готовий оперти своє спасення на саме Слово Боже?” “Так, я готовий.” “Тепер,” я йому сказав, “ти йди до своєї кімнати. Я певний, що диявол буде старатись відвести тебе від твоєї віри в Господа, але ти уповай цілком на слова Ісуса Христа, що ‘Хто приходить до Мене, Я не вижену геть’.” Він відповів: “Так, я це буду робити.” Він пішов до своєї кімнати, і так, як я сподівався, диявол зачав його атакувати: старався звернути його увагу на його серце, на відчуття, на сумніви. Однака цей чоловік дивився лише на обітницю Ісуса, що “Хто приходить до Мене, Я не вижену геть.” Він повірив в цю обітницю, й вийшов з цеї духовної битви — переможцем. Це було вісім або дев'ять літ тому. Сьогодні він один з найкорисніших людей в Америці.

XXII. Жидів 6:4-6:

“Неможливе бо тих, що раз уже просвітились, і вкусили дара небесного, і стали причастниками Духа Святого, і вкусили доброго слова Божого і сили грядущого віка, ТА Й ВІДПАЛИ, ЗНОВ ОБНОВЛЯТИ ПОКАЯННЯМ, удруге розпинаючих у собі Сина Божого та зневажаючих Його.”

Багато чоловіків і жінок находяться в великій душевній тривозі по причині цих слів у Жидів 6:4-6. Вони бояться, що це про них мова та що вже для них нема надії на спасення. Таким людям треба пояснити правильне значіння цих Біблійних слів.

1. Насамперед поясніть, що це було написано до єврейських християн, що були на дорозі до відступництва від християнської віри, та до тих, що думали відректись Христа й вернутись до Юдаїзму — Старого Закону. Тоді спитайтесь, чи те саме з ним. Далі виясніть, що мова не про чоловіка, що упав у гріх, але про того, що **відступив від віри**, став відступником, та з повним обміркованням відрікся Христа. Спитайтесь, чи він те саме вчинив. Звичайно довідатесь, що ні.

2. Покажіть, що його труднощі не в тому, що, Бог не хоче такого чоловіка прийняти назад, але в тому, що не можливо таких “обновити покаянням.” Це значить, що їхні серця цілком закаменіли й не мають бажання прийти до Христа. Тоді покажіть, що це не про нього мова, бо те, що він журиється про свою душу і є в скrusi серця, доказує, що ці слова не відносяться до нього.

3. Часами це пояснення не помагає. Як так, то прочитайте четвертого вірша і спитайте, чи це справді було його переживання, чи він дійсно став учасником Святого Духа. (Ті, що ніколи не були спасенні, не можуть бути учасниками Духа.)

4. З життя Апостола Петра можна доказати, що той, хто був учеником Господа Ісуса, упав у глибокий гріх, але навернувсь і став більш ужиточним, як перед тим. Для того ужийте Луки 22:31, 34; Марка 14:66-72; Йоана 21:15-19.

5. Вкінці вжийте Йоана 6:37, як згадано вище.

ХХІІІ. Жидів 10:26, 27:

“БО КОЛИ САМОХІТЬ ГРІШИМО, ПРИЙНЯВШИ РОЗУМ ПРАВДИ, ТО ВЖЕ НЕ ЗОСТАЄТЬСЯ ЖЕРТВИ ЗА ГРІХИ, а якесь страшне сподівання суду і огнений гнів, що має пожерти противників.”

Багато тривожиться тими словами, подібно, як дехто журиться словами в Жидів 6:4-6. Я знайшов багато людей в глибокій журбі тому, що вони думали, що ці слова відносяться до них. Треба таким дати точне пояснення цього вірша. Поясніть, що слово “самохіть” включає в собі — повне обмірковання, твердий вибір. Це мова не про немічного чоловіка, що упав в гріх, але про того, що цілим серцем відрікається від Бога, від служби Ісусу, та кидає себе всею душою в гріх. Спитайте, чи це про нього мова. Врешті вжийте Йоана 6:37.

ХХІV. “Мені видається, що Бог несправедливий і жорстокий.”

1. Найліпше таких відразу привести до Римлян 9:20:

“ХТО Ж СЕ ТИ, ЧОЛОВІЧЕ, ЩО ЗМАГАЄШ СЯ З БОГОМ? Хиба скаже зроблене Тому, хто зробив ѹого: На що зробив єси мене так?”

Прирівняйте ці слова до положення нарікаючого. Спитайте його, чи він розуміє, хто є Бог, та чи розуміє він, хто він сам. Скажіть: “Ти говориш проти Бога; ти обвиняєш Бога в грісі. Ось що Він тобі відповідає: ‘Хто ж се ти, чоловіче, що змагаєшся з Богом?’” Цей вірш був ужитий Духом Святым для покаяння і сокрушення багатьох людей, які нарікали на Бога.

Можна опісля ужити Римлян 11:33:

“О глибино багацтва і премудrosti і розуму Божого! ЯК НЕ ДОВІДОМІ Присуди Його і не досліджені дороги Його!”

Покажіть, що причина, чому Бог здається таким несправедливим і жорстоким, є в тому, що, багацтва Божої премудрості й розуму такі глибокі, і що Його присуди такі неясні для людини, що вона не може їх зрозуміти.

Після того дайте Ісаї 55:8, 9:

“Мої мислі — се не ваші мислі, та й ваші дороги — не мої дороги, говорить Господь. Ні, як небо вище землі, так дороги мої вище доріг ваших, і задуми мої вище задумів ваших.”

Дуже добре слова находимо в Йова 39:32:

“Чи буде той, хто ПЕРЕЧИТЬСЯ З ВСЕДЕРЖИТЕЛЕМ, ще вчити? ХТО ДОРІКАЄ БОГОВІ, НЕХАЙ ЖЕ Й ВІДПОВІДАЄ ЙОМУ!”

Коли нарікаючий прочитає ці слова, спитайте, чи хоче він сперечатись з Вседержителем. Скажіть йому, що він дорікає Богові, й Бог каже, що він за те мусить відповісти; спитайте, чи він готовий відповісти Богові.

2. Коли людина нарікає, що Бог жорстокий тому, що якийсь смуток або нещастя постигли його, тоді ужийте Жидів 12:5-7, 10-12:

“І забули напомин, що до вас, як до синів глаголе: Сину мій, не гордуй каранням Господнім, ані slabni, докореній від Ньюго; кого бо любить Господь, карає; і бе всякого сина, котрого приймає. Коли карання терпите, Бог до вас такий, як до синів: чи есть бо такий син, котрого не карає батько?

“Ті бо на мало днів, як самі знали, карали нас; а Сей на користь (нашу), щоб ми були спільноками святої Його. Усяка ж кара на той час не здається радощами, а смутком; опісля ж дає овош впокою тим, що нею навчені правди. Тим же, зомлілі руки і зомлілі коліна випростайте.”

Треба лагідно поводитись з такою людиною, але й при тім з вірою. Поясніть, що смутки розчарування і терпіння, які він переживав, були спричинені Божою любовю до нього, щоб через них привести його до життя святого та до вищої радості. Бог навмисне не завдає терпіння.

Можна після того прочитати з Ісаї 63:9:

“В кожній недолі їх він не покидав їх, і ангел лиця Його рятував їх; з любові своєї їз милосердя Свого визволяв їх; підняв їх і носив по всі дні давні.”

Щоб прибиті горем душі могли зрозуміти муки теперішнього часу, недостойні порівнання з славою, яка має явишися в нас, вжийте Римлян 8:18:

“Думаю бо, що муки теперішнього часу недостойні слави, що має явишися в нас.”

Ще одно корисне місце в Писанні Святім находимо в 2 Коринтян 4:17, 18:

“БО ТЕПЕРІШНЯ легкота горя нашого надто над міру приготувлює нам вічну вагу слави, нам, що не дивимось на видоме, а на невидоме; що бо видоме, дочаснє, що ж не видоме, вічне.”

3. Часами добре сказати такому: “Ти не думав би, що Бог несправедливий і жорстокий, якби ти зрозумів глибину свого гріха проти Нього.” Ужийте Маттія 22:37, 38, щоб показати, який великий його гріх (пояснення в Розділі VI).

4. Після того, як вжите всі загадані методи, дуже добре показати нарікаючому — чудову любов Божу. Йоана 3:16 і Ісаї 53:5 добре послужать вам в тому.

XXV. “Не розумію, чому Христос мусів умерти, щоб спасти людей.”

Чимало людей так вам скажуть. Розуміється, що ті, що це кажуть, стараються звичайно найти викрут, щоб сковатись за ним від Божої правди, та від свого обовязку; але дехто каже так щиро, від серця. Я переконався, що Римлян 9:20 це один з найбільш успішних віршів, щоб розбити цю перешкоду. Добре після того показати неспасенному величину та глибину його гріха, як це було описано в Розділі VI.

Хто через Божого Духа та Боже Слово бачить себе таким, як Бог бачить його, той не позовість собі нарікати на Божі дороги спасення, і буде радий довідатись, що приготований для нього Той, що несе його гріхи на Собі.

XXVI. “Багато є в Біблії такого, чого я не розумію.”

1. Перше, треба показати такому причину, чому він не може розуміти Біблію. Відповідні слова найдете в 1 Коринтян 2:14:

“Душевний же чоловік не приймає, що єсть Духа Божого; дурощі бо воно йому, і не може зрозуміти, бо се духовно треба розбррати.”

Можна уживати цей вірш ось так: Коли людина скаже: “Багато такого в Біблії, що я не розумію” скажіть йому: “Так, це ж сама Біблія каже.” Тоді покажіть йому цей вірш і скажіть: “Цей вірш поясняє, чому ти не можеш зрозуміти всього, що в Біблії написано, бо — ‘душевний (тілесний) же чоловік не приймає, що єсть Духа Божого; дурощі бо воно йому.’ Може й тобі видається, що деякі речі в Біблії це дурощі, так?” “Так.” “Цей вірш поясняє, чому воно так; тому, що ‘се духовно треба розбррати.’ Правда така, що ти духовно сліпий. Якщо відвернешся від гріха й приймеш Христа, тоді отримаєш духовний зір; в той час багато річей, яких ти не розумієш, стануть тобі ясні як світло дня.”

Можна також ужити Ісаї 55:8, 9:

“Мої мислі — се не ваші мислі, та й ваші дороги — не мої дороги, говорить Господь. Ні, як небо висше землі, так дороги мої висше ваших, і задуми мої висше задумів ваших.”

Можна сказати людині: “Цей вірш поясняє, чому ти не можеш зрозуміти Божу правду. А чому не можеш розуміти?” “Тому, що Божі думки вищі від твоїх думок.”

Слови Даниїла 12:10 також корисні:

“Многі обчиштяться, вбліяться і будуть, наче в огні, перетоплені (в спокусі); а безбожні будуть безбожно поступати, й не зрозуміє сього ніхто з нечестивих, а мудрі зрозуміють.”

Заки той, з ким говорите, прочитає цей вірш, можна сказати йому: “Я тобі можу показати місце в Біблії, яке виясняє причину, чому ти не можеш зрозуміти Біблію.” Після прочитання, спитайтеся: “Хто це не розуміє?” “Безбожні.” — “А хто зрозуміє?” “Мудрі.”

Можна ужити з добрим успіхом 2 Петра 3:16-18:

“Яко ж і в усіх листах, говорячи в них про сі речі; в котрих дещо тяжко зрозуміти, що неуки і неутверджені перекручують, як і інші писання, на свою власну погибіль. Ви ж, любі, знаючи в перед, бережіться, щоб і вас не зведено блудом безбожників, і не відпали від свого утверждження; а ростіть в благодаті і знанню Господа нашого і Спаса Ісуса Христа. Йому слава і тепер і по день віка. Амінь.”

Також можна вжити 1 Коринтян 13:11, 12 і Римлян 11:32.

2. Другий крок до розвязки цеї проблеми є в тому, щоб показати, як можна прийти до розуміння Слова Божого. Йоана 7:17 дуже ясно каже:

“Коли ХТО ХОЧЕ ВОЛЮ ЙОГО ЧИНТИ, знати ме про науку чи від Бога вона, чи я від себе глаголю.”

За цим віршом прочитайте Псальму 119:18 і Якова 1:5:

“Отвори очі мої, і побачу дива закону твого!”

“Коли ж у кого з вас недостає премудrosti, нехай просить у Бога, котрий дає всім щедро та й не осоромлює, то дастесь йому.”

XXVII. “Я не можу повірити.”

Скажемо більше про скептиків в Розділі XI. Але тепер розглянемо цю справу тільки з погляду правдивої перегороди, яка є в серцях тих, що хочуть прийняття Христа.

1. Коли хто дасть вам такі виправдання, спитайте, в що він не може вірити. Один чоловік сказав до Д. Л. Муді: “Я не можу вірити.” Муді спитався його: “Кому не можеш вірити?” А той: “Я не можу вірити.” — “Але кому ти не можеш вірити, Богові?” “О ні,” відповів чоловік, “я можу вірити Йому, але собі не можу дати віри.” Муді сказав йому: “Я не хочу, щоб ти собі вірив, я хочу, щоб ти Богові повірив.”

Часто труднощі відносяться до якоїсь доктрини, яка не дотикає спасення. Наприклад, чоловік скаже: “Я не можу вірити в історію сотворення, так як подано в 1 Мойсея,” або: “Я не можу вірити в історію про Йону й кита.” Розуміється, що чоловік повинен вірити в усі Біблійні оповідання. Але про ці Біблійні оповідання ми не повинні дискутувати з невіруючим чоловіком. Коли людина виявить, що має подібну перешкоду в своїм житті, тоді найліпше спитати: “Чи ти не можеш вірити Ісусові?” “Так, я можу Йому ві-

рити.” — “Але чи повіриш в Нього; чи приймеш Його, як свого Спасителя, свого заступника, свого Господа й Владистеля?” Докажіть йому, що Біблія не вимагає того, щоб людина, зокін зможе стати спасеною, повірила в усю науку або доктрину, в кожну Біблійну подію. Слово Боже приказує: “Віруй в Господа Ісуса Христа, то спасешся.” Ужите Діяння 16:31 і Йоана 3:16:

“Вони ж рекли: ВІРУЙ В ГОСПОДА ІСУСА ХРИСТА, то спасешся ти і дім твій.”

“Так бо полюбив Бог світ, що Сина свого єдинородного дав, щоб кожен, віруючий в Него, не погиб, а мав життя вічне.”

Якщо чоловік справді повірив у Христа, якщо він спасений та перенятив християнською наукою, тоді він готовий розглядати другорядні запити. Багато працівників у християнській особистій праці роблять велику помилку, коли зачинають розмову про другорядні питання з неспасеним чоловіком, в той час, як треба звернути увагу на одну справу прийняття Господа Ісуса Христа як свого Спаса й Господа.

2. Часто, коли хто каже: “Я не можу вірити,” правдива причина невірства є в тому, що людина не хоче лишити свого гріха. Добре сказати такій людині відкрито: “Чи твоє недовір'я є справді для тебе правдивою перешкодою, чи може ти маєш якого гріха в житті твоїм і не хочеш його залишити?”

Одного разу мене закликали на розмову з одним чоловіком, і сказали, що він скептик, та щоб я старався помогти йому. Я відразу спитав його: “Чи ти скептик?” Він відповів: “Так.” Я спитав його, що зробило його скептиком, і він сказав, що не міг зрозуміти, звідкіля Каїн дістав свою жену. “Чи це справді вся твоя перешкода?” “Так.” — “А якщо я покажу тобі звідкіля Каїн дістав собі жену, чи тоді станеш християнином?” Він хутко відповів: “О, ні, я не можу того обіцяти.” — Але ти казав, “що це перешкода, яка тебе стримує від прийняття Христа; як я усуну цю перешкоду, а ти чесний чоловік, тоді ти повинен прийняти Христа.” Чоловік засміявся, бо побачив, що нема виходу. “Тепер,” я продовжав, “позволь мені спитати тебе: чи нема якого гріха в твоїм житті, що є правдивою перешкодою для тебе?” Чоловік признав все й відкрив свого гріха; він постановив лишити гріх той і прийняти Ісуса. Якщо ви певні, що правдивою перешкодою є який гріх, тоді добре ужити Йоана 5:44:

“Як ви можете вірувати, славу один од одного приймаючи, а слави, що від одного Бога, не шукаєте?”

Скажіть чоловікові, заки прочитає: “Можливо ти не можеш вірити, але Ісус Христос показує нам, чому є люди, які не можуть вірити.” Тоді нехай він прочитає цей вірш. Можна сказати йому: “З того вірша бачимо, що ти не можеш вірити, бо шукаєш слави від людей, а не слави, що від Бога. Чи не так?” Старайтесь бути чесними у вашій розмові, але не допустіть, щоб той, з ким говорите, викручувався.

Також є добре вжити Ісаї 55:7:

“Нехай безбожник путь свою покине, а беззаконник помисли свої, та нехай обернеться до Господа, а він помилує його, й до Бога нашого, бо він на ласку пребагатий.”

Це показує, що людина мусить залишити не тільки свою неправильну дорогу, але й свої думки. Якщо вона це вчинить і навернеться до Господа, тоді Він матиме милосердя і простить пребагато.

3. Вкінці, по розгляненні поданих вище пунктів, скажіть йому, як він може прийти до віри. Прочитайте йому Йоана 7:17:

“Коли хто ХОЧЕ ВОЛЮ ЙОГО ЧИНТИ, знати ме про науку, чи від Бога вона, чи я від себе глаголю.”

Спитайте, чи буде чинити Божу волю, та чи піддасть свою волю Богові. Тоді покажіть Якова 1:5-7:

“Коли ж у кого з вас недостає премудрості, НЕХАЙ ПРОСТИТЬ У БОГА, котрий дає всім щедро та й не осоромлює, то й дастає ся йому. Нехай же просить вірою, нічого не сумнівшись; хто бо сумніться, той подобен філі морській, котру вітер жене й розбиває. Нехай бо не думає такий чоловік, що прийме що від Бога.”

Потім прочитайте Йоана 20:31:

“СЕ Ж НАПИСАНО, щоб ви вірували, що Ісус є Христос, Син Божий, і щоб, віруючи, життя мали в ім'я Його.”

А тоді дайте йому Євангелія Йоана, щоб собі читав з молитвою та студіював. Більше про це скажемо в Розділі XI.

РОЗДІЛ VIII

ЯК ПОВОДИТИСЬ З ТИМИ, ЩО ВІДДАЮТЬСЯ ФАЛЬШИВИМ НАДІЯМ

I. Надія на спасення праведним життям.

(1) Ця фальшива надія дуже поширенна між людьми. Навіть деято з них, котрі називають себе християнами, надіються, що їхнє християнське життя дасть їм спасення. Таких, що уповають на свою добрість, можна пізнати часто по таких словах, що вони їх вживають, як наприклад: “Я роблю найліпше, що можу.” “Я більше добра чиню, ніж зла.” “Я не є великим грішником.” “Я ще ніколи не зробив нічого дуже злого.” Чоловіка з такими думками можна відіслати до слів, які находимо в Галат 2:16:

“Ta знаючи, що не оправдується чоловік ділами закону, а тільки вірою в Христа Ісуса, і ми увірували в Ісуса Христа, щоб оправдатись вірою в Христа, а не ділами закону; бо не оправдиться ділами закону ніяке тіло.”

По прочитанню тих слів можна сказати тому, з ким розмовляєте: “Бачу, що ти сподіваєшся бути оправданим та прийнятим Богом на підставі твоїх вчинків, життя твоєго й характеру. Але Бог цими словами каже, що: ‘Не оправдиться ділами закону ніяке тіло’.” Тоді прочитайте слова з Римлян 3:19, 20:

“Знаємо ж, що скільки закон говорить, тим, що під законом, говорить, щоб усякі уста загородились, і винен був увесь світ Богові; тим що ділами закону не оправдиться всяке тіло перед Ним; через закон бо пізнання гріха.”

Зверніть увагу на факт, що тут також сказано нам, що “ділами закону не оправдиться всяке тіло перед Ним,” і також, що ціль закону є заперти уста людські від висловів самоправедності. Зверніть далі його увагу на Галат 3:10:

“Которі ж од діл закону, ті під клятвою; писано бо: Проклят, хто не встоїть у всьому написаному в книзі закону, щоб робити те.”

Заки він прочитає ці слова, скажіть йому: "Я бажаю, щоб ти собі прочитав вірш із Слова Божого про те, як Бог дивиться на того, що старається спасті себе своїм праведним життям так, як ти тепер робиш." Тоді дайте йому, щоб прочитав собі це місце. Як прочитає, спитайтесь його, де він находитися (на підставі Слова), і затримайте його на цьому питанні, поки не зрозуміє, що, як буде далі надіятись на спасення через свої добри діла, він буде під клятвобою.

Якова 2:10 також дуже помічне для того:

"Кожний бо, хто увесь закон заховав, та згрішить в одному, станеться у всьому виноватий."

Заки чоловік прочитає цей вірш, скажіть йому: "Коли ти сподіваєшся спасті себе через своє праведне життя, то погляньмо, чого Бог вимагає, щоб чоловік міг справді спастись на такій підставі, як ти хочеш." Коли він прочитає цей вірш, докажіть йому, що, якщо він хоче осягнути спасення через дотримання закону, він мусить сповнити цілий закон, бо якби провинивсь в одному, буде винуватий у всьому.

Вірш, що показує якої праведності Бог вимагає, це Маттея 5:20:

"Глаголю бо вам: Що коли ваша правда не переважить писемників та фарисеїв, то не ввійдете в царство небесне."

Цей вірш показує, що людська праведність ніяк не підходить до Божих вимог. Коли чоловік бажає бути спасеним, він мусить шукати іншої дороги до спасення, ніж через свої добри діла. Коли уживаєте цей вірш, тоді добре сказати чоловікові: "Видно, що ти не розумієш, якої праведності Бог вимагає, бо тоді ти не говорив би так, як говориш. Вернімся до власних слів Божих, та погляньмо, якої то праведності Він вимагає."

(2) Ще інакше можна поступити з такими людьми, а саме можна ужити оці вірші:

"І рече їм: Ви оправдуєте себе перед людьми, Бог же знає серця ваши; бо що в людей високе, те огіда перед Богом." Луки 16:15.

"В день, коли судити ме Бог тайни людські, по благовістю моєму, через Ісуса Христа." Римлян 2:16.

"Та Господь сказав Самуїлові: Не вважай на вроду й на високий згіст його, бо я відхилив його; Господь бо дивиться не так як

чоловік; чоловік бо дивиться на лице, Господь же дивиться на серце." 1 Самуїла 16:7.

Ці вірші показують, що Бог дивиться на серце. Затримайте того, з ким говорите, на цьому пункті. Кожен, що приходить до зрозуміння цього факту, дрожить, бо тут він бачить, що, як гарне не виглядало б його поверхове життя, його серце не відержить іспиту перед всевидючим і святым оком Божим. Нехай вас не знеохочує самоправедність людини, з якою розмовляєте, бо десь в глибині кожного серця є свідомість гріха. Наше діло працювати, щоб добитись до тої свідомості. Совість кожного чоловіка є по нашему боці.

(3) Можна теж уживати Маттея 22:37, 38 в розмові з тими, що надіються на спасення через свою праведність. Можете сказати: "Як сподіваєшся спасті себе через свою праведність, то дуже себе обманюєш; твоя надія фальшивіва. Ти вже зломив першу й найважнішу з Божих заповідей." З початку він може не повірить вам, тоді можете далі звернути його увагу на подані вище Біблійні слова та показати йому, яка є перша й найважніша заповідь. Тоді спитайте чи він сповнив її. Ці слова дуже добре для тих, що кажуть: "Я роблю, як найліпше можу" або "Я більше чиню добра, ніж зла." Можете сміло сказати такому: "Ти сильно помиляєшся. Ти далеко від того, щоб робити більше добра, ніж зла, бо ти зломив першу й найважнішу заповідь Божу." Тоді покажіть йому слова з Біблії.

(4) Четвертий спосіб, якого можна вживати в розмові з такими людьми, находимо в Жидів 11:6 і Йоана 6:29:

"Без віри ж не можна угодити, вірувати мусить бо, хто приходить до Бога, що Він єсть, і хто Його шукає, тих нагороджує."

"Відказав Ісус і рече їм: Се есть діло Боже, щоб вірувати в Того, кого післав Він."

Ці слова показують, що понад все інше, Бог вимагає віри. Він хоче, щоб вірити в Того, що післав; без віри не можна угодити Богові, що хто не робив би. З Йоана 16:9 можна доказати, що невірство це найбільший гріх:

"За гріх, бо не вірують у мене."

(5) Ще інший спосіб, якого можна вживати в праці над цею групою людей, маємо в Йоана 3:36:

"Хто вірує в Сина, той має вічне життя; а хто не вірує Синові, не бачити ме життя, а гнів Божий пробуває на йому."

Це показує, що дар вічного життя залежить цілком від прийняття чоловіком Ісуса. А що топтання під ногами крою Й Сина Божого є гріхом, котрий приносить найбільшу кару, те можна доказати з Жидів 10:28, 29:

"Хто відцурався закону Мойсеяового, при двох або трьох свідках, смерть йому без милосердя. Скільки ж, думаете, гіршої муки заслужить, хто Сина Божого потоптав і кров завіту, котрою освятив ся, вважає за звичайну, і Духа благодаті зневажив?"

Заки прочитаемо це місце, добре сказати: "Тобі здається, що ти такий добрий, але чи знаєш ти, що ти провинився найстрашнішим гріхом, якого чоловік може допуститись?" Він може сказати вам: "Я так не думаю," а тоді ви скажіть йому: "Позволь мені показати тобі з Слова Божого, що таки так." Тоді верніться до тих слів і поважно прочитайте їх.

Дуже корисні слова для самозадоволення чоловіка це Луки 18:10-14. Можете сказати йому: "В Біблії є зображений подібний до тебе чоловік, що сподівався бути принятим Богом на підставі своєї праведності. Цей чоловік думав, що йому досить власної праведності, щоб міг прийти до Бога. Але послухаймо, що Бог каже йому." Тоді дайте йому прочитати те місце.

Добре привести таких людей до самої присутності Божої, бо в Його святій присутності вся самоправедність зникає. (Завважте Ісаї 6:5 і Йова 42:5, 6). Якже ж можна привести кого до присутності Божої? Через читання таких слів з Святого Письма, які виявляють святість Божу, і через молитву, щоб ті слова торкнулися серця слухаючих. Це дуже помічне, якщо зможемо довести кого до молитви. Багато з таких людей, що були певні своеї звершеності перед Богом, цілком піддались Йому, коли ввійшли в Його присутність на колінах молитви.

ІІ. "Бог нікого не осудить, бо Він за добрий."

Так собі думають деякі люди і на тім основують свою фальшиву надію.

(1) Якщо хто вам так скаже, можете відповісти: "Ми не знаємо більше про Божу доброту, як тільки те, що подає нам Біблія. Якщо відречемось Біблії, тоді не матимемо пев-

ного доказу, що Бог є любов, і не зможемо вибудувати свою надію на Його доброту. Але якщо приймаємо біблійне твердження, що Бог є любов, то мусимо прийняти теж біблійне зображення Божої доброти. Загляньмо до Біблії, щоб найти характер Божої доброти." Тоді зверніть увагу чоловікові на Римлян 2:4, 5:

"Або богацтвом благости Його та вдергливости та довготерпіння погорджуеш? не знаєш, що благость Божа до покаяння тебе веде? По жорстокости ж твоїй і непокаяному серцю збираєш собі гнів на день гніву і відкриття праведного суду Бога."

Коли він прочитає собі ці слова, можна спитати його: "Ці слова нам виявляють ціль Божої доброти; що це за ціль? "Щоб привести нас до покаяння." "А що ж кажуть слова ці про тих, що не позволяють доброті Божій завести себе до покаяння, а топчуть її під своїми ногами, і на підставі тої доброти ще позволяють собі грішити?" Він найде відповідь на це питання в п'ятому вірші; затримайте його при цьому питанні, поки не побачить, що, коли погордимо ба-гацтвами Його доброти, збираємо "собі гнів на день гніву і відкриття праведного суду Бога." Можна ще уживати Йоана 9:21, 24 і Йоана 3:36, щоб доказати, що, хоч би не знати якими добрими ми були перед людьми, якщо не віримо в Христа живою вірою, то умремо в гріхах і не будемо з Господом, ані не побачимо життя вічного, тільки гнів Божий буде спочивати над нами.

(2) Ще іншим способом можна показати, що не так Бог осуджує цих людей, як люди самі себе осуджують, не дивлячись на добрість Божу, бо вони не каються і не приходять до Христа за вічним життям, яке Він дарує їм даром. Представляючи цю думку, уживайте 2 Петра 3:9-11:

"Не гайтесь Господь з обітницею, як се декотрі за гайку вважають; а довготерпіть вам, не хотячи, щоб хто погиб, а щоб усі до покаяння прийшли. Прийде ж день Господень, як злодій в ночі; тоді небеса з шумом перейдуть, первотини ж, розпеченні розтопляться, і земля і діла на ній погорять. Коли ж се все зруйнується, то якими слід вам бути в святому життю і побожності?"

Інший відповідний добрий вірш для таких людей найдете в Йоана 5:40:

"Та не хочете прийти до мене, щоб життє мати."

Старайтесь вщепити цю думку в серце його, що, якщо не

отримає вічного життя, то тільки тому, що не хотів прийти до Христа; що люди стають погибшими, хоча Божа доброта існує, тому, що не приходять до Ісуса, щоб прийняти життя. В тім розумінні можна уживати Езекіїла 33:11:

“То ж скажи їм: Так певно, як я живу, говорить Господь Бог, не бажаю я смерті грішникової, а того, щоб він звернув із свого шляху та й застався живим. Зверніте, зверніте з вашого ледачого шляху; про що вам умірати, dome Ізраїля?”

Часами добре сказати так: “Ти правильно думаєш, що Бог не хоче осудити нікого; що більше, Він дарує тобі життя вічне даром, але є одна трудність. Повернім до Йоана 5:40 і там побачимо, яка це трудність.” Коли прочитає, можна сказати йому: “От, тепер бачиш, що трудність не в тому, що Бог хоче тебе осудити, але в тому, що ти не хочеш прийти до Христа, щоб осягнути життя.”

(3) Якщо подані вгорі методи не мають успіху, тоді 2 Петра 2:4-6, 9 може стати помічним:

“Бо коли Бог ангелів, що згрішили, не пощадав, а кинув їх в окови пекольної темряви, і передав, щоб хоронено їх на суд; і коли первого світа не пощадав, а самовосьмого Ноя, проповідника правди, охоронив, повідь на світ нечестивих допустивши; і коли городи Содому й Гоморру засудив на руїну, обернувши в попіл, і поставивши, яко приклад для будучих безбожників... то й знає Господь побожних, з покуси вибавляти, неправедних же хоронити про судний день на муки.”

Заки вжиете цих слів, скажіть: “Найліпший спосіб, як знасти, що Бог буде робити, не є в роздумуванні над тим, а в докладнім провіренні, що Він робив в минулих часах.” Тоді дайте йому прочитати подане вгорі місце з Біблії. Коли прочитає, спитайтесь: “Що зробив Бог з ангелами, що згрішили? Що зробив з нечистим світом в часах Ноя? Що зробив з беззаконниками в часах Содоми й Гоморри? Отож, чого ти можеш сподіватись, що Бог з тобою зробить, незалежно від твоїх думок про добрість Божу?” Це все треба представити тому, з ким говорите, не для суперечки, але сердечно, лагідно та з великою серйозністю. Можна також сказати: “Бог не лишив нас так, щоб ми мусіли догадуватись, що Він буде робити з непокаяними. Він ясно відкрив це в Маттея 25:41, 46”:

“Тоді скаже він і до тих, що по лівиці: Ідіть од мене, прокляті, ув огонь вічний, приготовлений дияволом та ангелам його:... І підуть сі на вічні муки, а праведні на життя вічне.”

Можна також додати думку, що Бог довго терпить чоловікові, але Його поведінка з чоловіком в минулих часах виявляє, що Його терпеливість кінчиться. Хоча, чоловік не вірить в Його Слово і сумнівається, чи Він строго поступить з ним, це не змінить факту, що остаточно Бог показає грішника. Можете це пояснити також на основі 2 Паралипоменон 36:11-21.

(4) Добре до прочитаних віршів додати Йоана 3:18, 19:

“Хто вірує в Него, не осудиться; хто ж не вірує, уже осуждений; бо не вірував у ймя єдинородного Сина Божого. Сей же єсть суд, що світло прийшло на світ, а полюбили люди темряву більше ніж світло; були бо лихі їх учники.”

Заки дасте неспасенному прочитати ці вірші, скажіть так: “Ти впевняєш, що Бог задобрий, щоб кого міг осудити, але правда така, що ти вже осуждений. Питання тепер не в тому: що станеться з тобою в будущності? але, який твій теперішній стан перед Богом?” Коли прочитає ці вірші, спитайте його: “Якщо чоловік не вірює в Христа, коли він стає осужденим?” “Тепер.” “А чому ж осуждений?” “Бо світло прийшло на світ, а він лучше полюбив темряву, ніж світло.”

(5) З добрим успіхом можна ужити Луки 13:3, бо цей вірш показує, як “добрий” Бог поступає з тими, що продовжують перебувати в гріхах. Можна уживати його так: “Ти впевняєш, що Бог задобрий щоб осудити кого. Але по-дивімся, що Сам Бог каже про те в Святім Письмі.” Тоді покажіть йому це місце і прочитайте: “Коли не покаетесь, усі так само погинете.” Повторяйте цей вірш, поки він не промовить йому до серця. Один ревній місіонар мав місію в маленькім селі в західних околицях Нью-Йоркського стейту. Проповідник з одної модерністичної церкви дуже хотів ввійти в дискусію з тим місіонаром. Але місіонар завжди відповідав йому, що не має часу на суперечки. Трапилося тому проповідникові зайти до одної хати, де той місіонар перебував. Проповідник врадувався, як побачив його, бо думав, що певно тепер зможе ввійти з ним в дискусію. Цей універсаліст почав представляти свою думку про Бога, що Бог такий любий і добрий, що нікого не знищить. Після багатьох слів цього проповідника місіонар відповів йому: “Я занадто занятий, щоб сперечатись, але скажу тобі, що, як не покаєшся, то також погинеш.”

Проповідник розгнівався і глузуючи відповів: "Це, що ти сказав, не є ніяким аргументом або доказом, а лише реченням Біблійним." Тут він далі почав сипати множеством слів на місіонаря. Як скінчив, місіонар знов відповів: "Я не маю часу на суперечку, але кажу тобі, що, як не покаєшся, то також погибнеш." Тут універсаліст знов запальчива доказував свою незгідність в багатьох словах, а місіонар і цим разом сказав: "Сваритись з тобою не маю часу, але ще раз кажу тобі, як не покаєшся, то погинеш. Тепер мушу йти, але ще позволь мені сказати тобі, що ти моїх слів не забудеш." Проповідник-універсаліст засміявся й сказав, що він певний того, що скоро забуде, і додав, що місіонар цілком не переконав його, а тільки повторив кілька слів з Біблії. На другий день, місіонар почув, що хтось стукає в двері. Відчинив і побачив, що це входить той сам проповідник. Місіонар зараз сказав: "Прошу тебе, я не маю часу для суперечки." "Добродію!" — той відповів, — "я не прийшов сваритися з тобою. Ти правду сказав вчора, що я не забуду твоїх слів; я розумію тепер, що це велика правда, що, як не покаєшся, мушу згинути з грішниками. І я прийшов, щоб ти мені показав, що маю вчинити, щоб найти спасення." Місіонар радо показав цьому чоловікові дорогу до життя. Наслідок був такий, що цей універсаліст стався правдивим християнином і проповідником тої самої правди, яку в минулому намагався знищити.

ІІІ. "Я стараюсь бути християнином."

Третя група людей, що мають фальшиві надії на спасення, це ті, що кажуть: "Я стараюсь бути християнином."

(1) Покажіть такому, що потрібно більше уповати, ніж старатися. Для пояснення ужите Ісаї 12:2:

"Оце Бог — спаситель мій: Я вповаю на Його й не збоюся; Господь бо — сила моя, я пісня моя — Господь; Він стався мені спасеням."

Коли ваш співрозмовець прочитає це, спитайте, чи пророккаже: "Я стараюсь." Ні, він каже: "Я вповаю." Друге ствердження, що не через наше старання, а тільки через вірування в Христа чоловік спасається, находимо в Діяння 16:31:

"Віруй в Господа Ісуса Христа, то спасешся ти і дім твій."

Дуже придатні тут також слова Йоана 1:12. Перед прочитанням скажіть так: "Бог не вимагає, щоб ти **старавсь** бути християнином, або, щоб **старавсь** жити лучшим життям, або старавсь що іншого робити, а тільки, щоб ти прийняв Ісуса Христа, Котрий все для тебе вчинив." Тоді прочитайте цей вірш і скажіть так: "Чи тепер залиши своє **старання**, а приймеш Ісуса як Спасителя свого?" Старайтесь докладно пояснити, що це означає, і затримайте його увагу на цьому.

(2) Другий спосіб, як переконати таких людей, це, показати їм, що спасення приходить чоловікові **не через старання (діла), а через вповання** на те, що вже було приготоване Христом. Для того уживайте Римлян 3:23-26:

"Бо всі згрішили й позбавлені Божої слави, але дарма оправдуються Його ласкою, через відкуплення, що в Ісусі Христі, що Його Бог дав у жертву примирення крові Його через віру, щоб виявити Свою правду через відпущення вдавніше вчинених гріхів, за довготерпіння Божого, щоб виявити Свою справедливість за теперішнього часу, щоб бути Йому справедливим і **оправдувати** того, хто з віри в Ісуса." (Новий переклад.)

Коли прочитає ці слова, спитайте його, чи випливає з них, що ми будемо оправдані на підставі нашого "старання." "Ні." "Якже ж отримаємо оправдання перед Богом?" Затримайте його на цьому запиті, поки не відповість: "Оправдуються Його ласкою через відкуплення, що в Ісусі Христі," і поки не зрозуміє, що оправдання перед Богом приходить лише на підставі віри. Другий переконливий вірш, що може бути вжитий, це Римлян 4:3-5:

"Що бо писання глаголе? Увірував же Авраам Богові, і поліченено се йому за праведність. Оце ж хто робить, нагорода не полічується по благодаті, а по довгугу. **Хто ж не робить, а вірує** в Оправдуючого нечестивого, **віра його полічується** за праведність."

Тут дуже ясно сказано, що, не наша праця, але віра в Нього оправдує нас. Також Діяння 10:43 і 13:38 можна уживати для пояснення цього питання.

(3) Добре показати неспасенному, що не наше старання в силі своїй, але вповання на силу Христа, спасе нас від сили гріха. Щоб це стало ясним, ужите оці вірші:

"Тому ж, що може вас оберегати без спотикання, і поставити перед славою Своєю непорочних в радості." Юда 24.

“Все бо, рождене від Бога, світ побідає; і ся побіда, побідивша світ, віра наша. Хто се, що побідає світ, як не той, хто вірує, що Ісус Син Божий?” 1 Йоана 5:4, 5.

“З сієї причини я й се терплю; тільки ж не соромлюсь, знаю бо, в кого увірував, і певен, що сили Він переказ мій схоронити до того дня.” 2 Тимотея 1:12.

“Котрі силою Божою стережені пробувати через віру, на спасення, готове явитись останнього часу.” 1 Петра 1:5.

Не відпустіть цеї групи неспасенних, поки їм не стане цілком ясним, що вони вже спасенні, а не тільки “стараються” бути християнами.

IV. “Я чую себе спасенним” або “Я відчуваю, що йду до неба.”

Є чимало таких, що думають, що небо запевнене, бо вони “чують себе спасенними” або “відчувають, що йдуть до неба.”

(1) Насамперед, треба таким людям показати, що цілком небезпечно основувати надії на наших почуттях. Добрий вірш для того є в Єремії 17:9:

“Лукаве над усе у світі серце людське й ледаче, хто його зміркує?”

Тоді прочитайте Приповісток 14:12:

“Доволі є шляхів, що нам здаються праві, та конець їх — се дорога до смерті.”

Після прочитання цього вірша, можете сказати так: “Дорога, якою ти йдеш, здається тобі правильною, що заведе тебе до неба, але подивись, що ж цей вірш намкаже про шляхи, котрі “здаються праві”? “Що се дорога до смерті.” Тоді підкресліть, що не можемо основувати нашу надію ні на чому іншому, як тільки на Слові Божім. Можна ужити теж Луки 18:9-14. Можете сказати так: “Біблія оповідає нам про одного чоловіка, що почував себе спасенним і думав що йде до неба; прочитаймо про нього.” Тоді нехай той, з ким говорите, прочитає собі історію про Фарисея. Покажіть йому, що Фарисей не був спасенним, хоча мав сильне почуття самопевності. Також можна ужити Ісаї 55:8, щоб доказати, що Божі думки це не наши думки, і хоча нераз чоловік може собі думати, що він спасений, Бог ясно бачить, що ні.

(2) Виказавши, як мало довіря можна покладати на наше

власне почуття, покажіть тепер правдиву основу нашої надії, якою є Слово Боже. Прочитайте Тита 1:2:

“В надії вічного життя, котре обітував Бог, що не обманює, перед вічними часами.”

Можете сказати так: “Павло надіявся вічного життя. На чому основувалась ця надія?” “На Божих словах, що не обманюють.” Тоді спитайте: “Чи ти хотів би, щоб твоя надія була збудована на цій безпечній та певній підвальні?” Прочитайте йому Йоана 3:36. Цей вірш ясно показує, як можна осягнути таку надію. Одного разу прийшлося мені говорити з жінкою, котра декілька тижнів тому втратила свою дитину. В часі, коли дитина вмерла, ця жінка дуже зацікавилась духовними річами, але після того я завважив, що вона втратила цю серйозність майже цілком. Я спитав її: “Чи ти не хотіла б бути там, де твоя маленька дитинка?” Вона відповіла: “Я сподіваюсь там бути.” “На чим же ти основуєш свою певність, що там будеш?” Вона відповіла: “Я так відчуваю; я відчуваю, що, як умру, то піду до неба.” Тоді я спитав її, чи могла б вона навести що небудь із Слова Божого, що давало б їй підставу вірити, що вона піде по смерті до неба. Вона відповіла, що ні. Тоді вона звернулась до мене з таким питанням: “А чи ти сподіваєшся піти до неба, як умреш?” “Так, я не тільки сподіваюся, але я певний, що буду там!” — “Як ти знаєш? Чи маєш Боже слово на те?” “Так, маю,” відповів я і показав їй Йоана 3:36. Тоді вона зрозуміла різницю між вірою, яка надіється на людське почуття, і вірою, яка покладається на Слово Божі.

V. Ті, що надіються бути спасенними самим релігійним визнанням або вірою, що не спасає від гріха, ані не веде до покаяння.

Сkrізь можна часто стрінутись з людьми, які вірять, що вони спасені тому, що тримаються правдивої віри, або тому, що вони охрестились, або тому, що вони є членами якоїсь церкви. Це одна з найбільш зрадливих і фальшивих надій, але з нею можна легко дати собі раду.

(1) Добре зачати з Тита 1:16:

“Визнають, що знають Бога, а ділами одрікаються від Него, бувши гідкими і непокірними і до всякого діла доброго неспособінimi.”

Скажіть цій людині так: “Ти визнаєш, що знаєш Бога, але

Сам Господь каже нам, що багато з тих, котрі кажуть, що знають Його, пропадуть; позволь мені показати тобі це зі Слова Божого.” Коли прочитає, скажіть так: “Коли хто свідчить, що знає Бога, але життям своїм показує, що Бог не має місця в ньому, то що каже Бог про такого?” — “Каже, що вони є гідкими і непокірними і до всякого діла доброго неспосібними.” Друге місце, яке можете вжити, це Маттея 7:21-23:

“Не кожен, що говорить до мене: Господи, Господи! увійде в царство небесне, а той, хто чинить волю Отця мого, що на небі. Многі казати муть до мене того дня: Господи, Господи, чи не в Твоє ім'я ми пророкували? й не Твоїм ім'ям біси виганяли? й не Твоїм ім'ям великі чудеса робили? І промовлю тоді до них: Николи я вас не знав; ійдіть од мене, ви, що чините беззаконня.”

Можете сказати так: “Бог ясно нам каже в Своїм Слові, що чоловік може мати релігійне визнання, й може бути активним в християнській праці, і проте може бути погиблішим.” Тоді дайте йому прочитати ці слова. Коли прочитає, спітайте: “Чи з прочитаних слів виходить, що саме релігійне визнання спасе нас?” — “Ні, це станеться тільки тоді, коли чоловік буде сповняти волю Отця небесного.” Тоді спітайте його: “Чи ти сповняєш Його волю?”

(2) Другий спосіб, якого можна вживати з цею групою людей, такий: Скажіть: “Бог ясно нам каже, що, коли хочемо бути спасенними, мусимо народитись звиш.” Відтак покажіть йому Йоана 3:3-5:

“Озвавсь Ісус і рече Йому: Істино, істино глаголю тобі: **Коли хто не народиться звиш**, не може видіти царства Божого. Каже до Него Никодим: Як же може чоловік народитись, старим бувши? хиба може в утробу матери своєї знов увійти, і родитись? Озвавсь Ісус: Істино, істино глаголю тобі: Коли хто не родиться од води й Духа, не може ввійти в царство Боже.”

Коли ці вірші будуть прочитані, можете сказати так: “Ці вірші ясно кажуть, що, якщо хто бажає ввійти до царства Божого, мусить народитись звиш. Отож повернім до інших частин Біблії, і пізнаймо, що це значить народитись звиш.” Для тої цілі ужите слідуючих місць:

“Кожен, хто родився з Бога, гріха не робить, бо насіння Його в ньому пробуває; і не може грішити, бо він з Бога родився.” 1. Йоана 3:9.

“Коли знаєте, що Він праведний, то знайте, що всякий, **хто робить правду**, від Нього родився.” 1 Йоана 2:29.

“Тимже, коли хто в Христі, той нове соторіння; старе минуло; ось стало все нове.” 2 Коринтян 5:17.

(3) Третій спосіб, яким можна з такими людьми поступити, це сказати їм: “Так, віра спроваді спасає, але не яка небудь.” Щоб показати, яка віра спасає, покажіть їм Галат 5:6:

“Бо в Христі Ісусі ні обрізання нічого не може, ні необрізання, а віра любовю сильна.”

Цей вірш каже, що віра мусить бути така, що побуджується любовю. В Римлян 10:9, 10 читаємо, що віра мусить бути з серця:

“Щоб коли визнавати меш устами твоїми Господа Ісуса, і вірувати меш в серці твоїм, що Бог Його підняв з мертвих, ти спас ся. Серцем бо вірується на праведність, устами ж визнається на спасення.

А в Якова 2:14 читаємо, що це мусить бути така віра, що показується правдивою ділами:

“Яка користь, браття мое, коли хто каже, що віру має, та діл не має? Чи може віра спасти його?”

(4) Йоана 5:4, 5 добре для того, щоб доказати, що той, що спроваді має віру в Христа, є народжений від Бога, побіджає світ.

“Все бо рожене від Бога світ побіджає; і ся побіда, побідивша світ, віра наша. Хто се що побіджає світ, як не той, хто вірує, що Ісус Син Божий?”

Чоловік, який живе в гріхах, не побіджає світ, але світ його побіджає. Це доказ, що він не вірить, що Ісус є Сином Божим, та що він не є народжений від Бога.

РОЗДІЛ ІХ

ЯК ПОВОДИТИСЬ З ТИМИ, КОМУ БРАКУЄ ПЕВНОСТІ СПАСЕННЯ

Не досить того, що чоловік спасений: щоб була з нього найбільша користь Богові, він мусить **сам знати** про те, що він спасений. Тому велика частина нашої праці мусить зміряти до того, щоб приводити до певності тих, хто ще не знає, чи він спасений, чи ні.

I. Ті, що непевні через своє неосвідомлення.

(1) Багато є непевних з тої простої причини, що їм не відомо, що чоловік може знати, коли отримав життя вічне. Часто, коли спіткаєте людей, чи знають вони, що гріхи їхні прощені, або що вони спасенні, почуєте відповідь: “Ні, адже того ніхто не може знати.” Можете їм сказати так: “Але ж Біблія каже, що кожний віруючий може це знати.” Тоді покажіть їм 1 Йоана 5:13:

“Се написав я вам, віруючим в ім'я Сина Божого, щоб ви знали, що маєте життя вічне, і щоб вірували в ім'я Сина Божого.”

Добре зачати цим віршем і не лишати цеї теми, поки тому, з ким ви говорите, не стане ясно, що кожний віруючий може знати, що він має життя вічне. Після того можете прочитати йому 1 Йоана 1:12:

“Которі ж прийняли Його, дав їм власть дітьми Божими стати, що вірують в ім'я Його.”

З цих слів видно, що тим, що Його приймають, Христос дає власть стати дітьми Божими. Добре буде поставити деякі питання на основі цього вірша. Наприклад: “Чим стається той, що Христа приймає?” “Дитиною Божою.” — “Чи ти певний, що кожний, хто прийме Христа, отримає цю власть статися сином Божим?” “Так.” — “Як же ти можеш бути таким певним?” “Бо так Бог каже в Слові Своїм.” — “Чи ти прийняв Ісуса?” “Так.” — “Якщо так, тоді ти отримав власть від Бога бути чим?” Затримайте розмову

на цьому питанні, щоб пояснити, що не важне, що чоловік **не відчуває**, що отримав власть сином Божим статися, але важне те, що **Бог в Слові Своїм каже**, що віруючий отримує власть цю, якщо вірою прийме Христа. Звичайно треба повторяти це декілька разів.

Так само можна ужити Йоана 3:36: “Хто вірує в Сина, той має вічне життя.” Тоді спітайте: “Хто має вічне життя, згідно з цими словами?” “Той, хто вірує в Сина.” — “Скільки з тих, що вірують, мають вічне життя?” “Всі.” — “А чи ти певний того?” “Так.” — “Чому?” “Бо так каже Господь в Слові Своїм.” — “Що ж Він каже?” “Хто вірує в Сина, той має вічне життя.” — “Чи Бог каже, що віруючий в Сина буде мати життя вічне?” “Ні, Він каже, що він вже **має**.” — “Чи ти віруеш в Сина?” “Так.” — “Якщо так, тоді, згідно з тим, що Бог каже, що ти отримав?” Він скоро зрозуміє це й скаже: “Вічне життя.” Тоді хай він повторяє раз-пораз ці слова: “Я маю вічне життя; я маю вічне життя.” Скажіть йому, хай твердо вірить в це, бо так сказав Бог, а тоді нехай приклонить свої коліна й подякує Богові за вічне життя. Не пустіть такого чоловіка від себе, якщо він буде казати: “Я думаю, що маю вічне життя.” Настоюйте, щоб він цілком поклався **на те, що Бог каже**. Одного вечора при кінці богослужіння я завважив юнака на колінах в сильній душевній трівозі. Я показав йому в Біблії, що Ісус взяв на себе його гріхи, й спітав його, чи не хотів би він прийняти Христа за свого особистого Спасителя. Юнак сказав, що хотів би, і буцім то прийняв Христа в тій хвилині. Однак, здавалось, що він не отримав небесного світла в душі своїй і вийшов з церкви без душевної полегчі. На другий вечір він вернувся і сказав, що хоч минулого вечора він прийняв Христа, то все ж таки він не відчув, що його гріхи прощені. Я старався доказати йому з Йоана 3:36, що Бог каже про тих, що вірують в Сина, але він все ще не бачив світла. Вкінці він встав, щоб вийти з кімнати, але перед тим звернувся до мене й сказав: “Чи ви не помолились би за мене?” “Добре,” відповів я. Він відступив від лавки, щоб приклонити коліна, і тоді я звернувся до нього з питанням: “І ти віриш, що я буду молитись за тебе?” Він підніс очі і з великим здивуванням відповів: “Так, певно.” Тоді я сказав: “А як ти знаєш, що я буду молитись за тебе?” “Бо ти так сказав.” Тоді я спітав: “А чи Боже Слово не ліпше від моєго?” Тоді йому стало ясно, що він готов був прийняти мое слово, але не Боже. Тоді він

став певний, що дістав вічне життя від Бога, так бо казало Слово Боже.

Можна теж успішно вжити в розмові з такими людьми Йоана 5:24:

“Істино, істино глаголю вам: Що, хто слухає слово мое і вірує Пославшому мене, має життя вічне, і на суд не прийде, а перейде від смерти в життя.”

Цей вірш був ужитий Богом, щоб дати багатьом людям запевнення спасення. 1 Йоана 5:12 теж дуже ясно представляє цю правду:

“Хто має Сина, має життя; хто не має Сина Божого, життя не має.”

Діяння 13:39 помогло теж багатьом людям осягнути бажане запевнення. “У Тому всякий віруючий оправдується.” Спитайте в розмові: “Яким стає той, що увірує?” “Оправданим.” — “Оправданим від чого?” “Від усього.” — “Чи ти віриш?” “Так.” — “Тоді чи ти оправданий на підставі віри твоєї перед Богом?” Можливо, що треба буде вам повторити це декілька разів, заки почуєте відповідь: “Так.” Коли врешті ваш співрозмовець дасть таку відповідь, тоді скажіть йому, щоб подякував Богові за оправдання, і щоб визнав Христа своїм Спасителем перед світом. Припильнуйте, щоб він так зробив. Одного вечора я мав розмову з молодою жінкою, що була в великій душевній розпуці. Наперед я осторожно спитав її, чи вона справді прийняла Христа, і довідався, що так. Тоді я прочитав їй Діяння 13:39: “У Тому (Христі) всякий віруючий оправдується.” “Отож,” спитав я її, “на основі цих слів, хто є оправданим?” “Всякий віруючий.” — “Віруючий в кого?” “В Христа.” — “Чи ти віруеш в Христа?” “Так.” — “Чи ти справді прийняла Його як Свого Спасителя? як Господа й Властителя душі своєї?” “Так.” — “Ти певна, що віруеш в Нього?” “Так.” — “А що ж цей вірш каже про тих, що вірують?” “Що вони оправдані.” — “Як так, то що ж сказати про тебе?” Вона не відповіла нічого, а далі почала плакати, все ще думаючи, що гріх її не прощений. Я далі повторяв ті самі слова, що й перед тим, поки вона не найшла себе в тих словах. Я питав: “Що Бог каже про те, хто є оправданий?” “Всі віруючі.” — “А від чого оправдання?” “Від всього грішного.” — “Хто так каже?” “Бог.” — “Ти віриш у це?” “Так.” — “Якщо ти віриш, то чи оправдана ти?” Тоді на

лиці її проявилося радісне світло Боже. Вона сказала: “О, та ж я теж оправдана Богом.”

(2) Чимало людей в цій групі спотикаються на тому, що, не відчувають в собі свідоцтва Духа святого. Докажіть їм, що свідоцтво Слова Божого є достаточним, а саме на основі 1 Йоана 5:10:

“Хто вірує в Сина Божого, має свідчення в собі; хто не вірує Богу, ложником зробив Його, бо не увірював у свідчення, котрим свідкував Бог про Сина Свого.”

Цей вірш каже нам, що якщо ми не повіримо в свідоцтво Боже, в Слово Його, ми Його робимо ложником. Одного разу я мав про це розмову з дуже інтелігентним молодим чоловіком. Він сказав, що прийняв Ісуса Христа, але не був певний, чи має життя вічне, чи ні. Я показав йому свідоцтво Боже, що “хто має Сина, має життя” (1 Йоана 5:12). “Отож,” спитав я його, “Ти маєш в собі Сина?” “Так.” — “А що ж Бог каже про тих, що мають Сина, що вони мають?” “Життя.” Тоді я прочитав йому десятий вірш: “Хто не вірує Богу, ложником зробив Його, бо не увірював у свідчення, котрим свідкував Бог про Сина Свого.” “Бог каже, що в Сині Його є вічне життя” (вірш 11), і що “Хто має Сина, має життя” (вірш 12). Це Боже слово. Якщо ти в це не віриш, тоді що ти своїм невірством робиш?” По хвилині роздумування він мовчкі відповів: “Я роблю Бога ложником; але того я дотепер цілком не бачив.” Від того часу він зачав надіятись на Слово Боже, й вийшов, знаючи, що його гріхи прощені, та що отримав він від Бога життя вічне.

Також покажіть тим, що чекають на свідоцтво Духа святого, що ми запечатані обітницею Духа святого після того, як увіримо в свідоцтво Слова. Уживайте Єфесян 1:13:

“В котрому й ви (впевнились), почувши слово правди, благовістє спасення вашого і в котрого увірювавши, ви запечатані Духом обітування святим.”

Звичайний порядок в запевненню такий: Перше, запевнення про наше оправдання перед Богом, основане на Слові Божім (Діяння 13:39); друге, прилюдне визнання Христа устами (Римлян 10:10); третє, отримання свідоцтва Духа святого (Єфесян 1:13, Римлян 8:11). На жаль, дехто не дотримує цього порядку і домагається свідоцтва Духа, заки визнає Христа устами своїми.

Вживаючи ці вірші, майте на увазі, щоб докладно пояснити, що таке спасаюча віра. Є чимало таких, що кажуть, що вірують, але не на підставі цих слів; отож, ці люди мають неправильне запевнення, бо прийнявши неправильну надію, їй тому ніколи не матимуть спасення. На жаль, нераз особисті працівники легковажно поступають з тими, кому бракує запевнення. Вони так спішаться з тим, щоб ті, що їх питают, прийняли Христа, що стараються вмовити в них запевнення, хоч ті люди нераз не мають права до запевнення, бо ще не вповні прийняли Христа. Багато ліпше чоловікові не мати запевнення, що він спасений, ніж думати, що він спасений, коли так не є. Йоана 1:12, 2 Тимофея 1:12 і Римлян 10:10, ясно показують, якою має бути спасаюча віра.

ІІ. Ті, що не мають запевнення через гріх.

Часто причиною того, чому чоловік непевний свого спасення, буває гріх або невідповідні поступки його, котрі він повинен залишити, покаявшись. В такім випадку не можемо поступати з таким чоловіком так, як було сказано вище. Ліпше відіслати його до таких слів, як Йоана 8:12:

“Знов же промовляв їм Ісус, глаголючи: Я світло світу. Хто йде слідом за мною, не ходити ме в темряві, а мати ме світло життя.”

Коли це прочитає, скажіть йому, що Ісус обіцяє нам світло життя, якщо будемо слідувати за Ним. Скажіть йому: “Коли ти не маєш світла життя, то може тому, що не йдеш слідом за Ним. Чи ти йдеш за Ним?” Затримайте його при цій думці, щоб він пізнав, чи є яка невірність в ньому або спротив проти поклику Духа Святого. Одного вечора після богослужіння я стрінувся з людьми і спитав їх про їхні християнські переживання. Один чоловік, член іншої церкви, прийшов з жінкою на наше богослужіння. Я завважив, що, дивлячись на мене, він показав головою на свою жінку, якби хотів, щоб я заговорив до неї. Тому я підійшов і спитав її, який поступ вона зробила в своїм християнськім життю. Вона відповіла, що находитися в цілковитій темряві. Тоді я вимовив слова Йоана 8:12 і пішов далі витатись з другими. Це слово застягло в її серці. Вона лишилася з чоловіком, поки всі не вийшли, а тоді я мав приватну розмову з нею. Я спитав її, чи вона коли не спротивилася волі Божій. Вона призналась, що так. Це було тоді, коли її чоловік отримав надзвичайне помазання Духа Святого, а

вона ні. Вона боялась, що тепер чоловік піде до християнської праці, а вона того не хотіла. Отож, від того часу вона почувала себе, як в темряві. Після розмови й молитви вона цілковито віддалася волі Божій і на другий день отримала чудове хрещення Духом Святым.

Ісаї 55:7 це добрий вірш для тих, що не мають запевнення спасення свого через гріх. Також добре вжити Приповісток 28:13 і Псаломи 32:1-5 в розмові з тими, що мають невиявлені гріхи, які їх стримують від радісної спільноти з Богом. Ці слова показують, що коли оставимо гріхи свої і покаемось, тоді отримуємо прощення, світло й запевнення спасення.

Часто добре спитатися того, що не має запевнення: “Чи ти не знаєш якого гріха, укритого в серці, або такого поступку в життю своїм, що трівожить совість твою?”

РОЗДІЛ X

ЯК ПОВОДИТИСЬ З ТИМИ, ЩО ВІДСТУПАЮТЬ ВІД ГОСПОДА

Одна з найбільших груп людей, над котрими треба працювати сьогодні, це ті, що є або називають себе відступниками. Не всі вони однакові, і не можна з всіми однаково поводитись. Є два роди таких людей:

I. Ті, що байдужі і не мають бажання вернутись до Господа.

(1) Для таких найліпшим віршем буде Єремій 2:5:

“Так говорить Господь: Яку кривду знайшли в мені батьки ваші, що відцурались мене й пішли за марнотою та й зледащіли?”

Защепіть цей Божий запит в серця людей, що відвернулись від Господа словами: “Яку кривду знайшли ви в Господі?” Розкажіть їм про чудну любов Господа до них, і докажіть їм, як немудро й як невдачно вони поступили, що покинули такого Спаса й Приятеля. Може бути, що вони відступили від віри тому, що хтось, хто називає себе християнином, або який проповідник не повелісь приязно з ними. Зверніть їх увагу на те, як любо Господь відносився до них і як соромно вони віднеслися до Нього. Також ужийте Єремій 2:13:

“Двоюке бо ледарство вчинив нарід мій: мене, криницю води живої, покинули, а повирубували собі діраві колодязі, що не держать води.”

Дайте чоловікові прочитати ці слова, а тоді спитайте: “Чи цей вірш не каже правди? Що Господь каже, що ти покинув, як ти Його покинув?” “Криницю води живої.” — “А до чого, по слові Його, ти повернувсь?” “До діравих колодязів, що не держать води.” — “Чи не є це дійсність у твоїм власнім переживанню; чи не покинув ти Криницю води живої, і не переконався, що світ це ‘діраві колодязі, що не держать води?’” Я не нашов ще такого, що відпав від Господа і не прийшов би до такого переконання. Старайтесь

представити йому, як це немудро, щоб чоловік покинув криницю води живої і пішов до діравого колодязя та до брудної калюжі. Коли цей вірш не поможе, ужийте слова Єремії 2:19:

“Безбожність твоя буде тобі карою, й зрада твоя — докором тобі, щоб ти спізнав і зрозумів, яке се лихо, і як гірка се річ, що ти покинув Господа, Бога твого, й що нема в тебе страху моого, говорити Господь, Бог Саваот.”

Коли прочитає, спитайте, чи він вже не переконався, “яке се лиxo, і як гірка се річ, лишити Господа Бога?” Добре часами пригадати такому всі нещастия, які пережив він, відколи покинув Господа, бо це факт, що коли чоловік пізнав Господа і потім покинув Його, лиxo за лиxом чіпляється його. Придається тут перша частина Приповісток 14:14, в якій сказано:

“Чоловік із ледачим серцем насититься з поступків своїх.”

Можна також ужити 1 Царів 11:9:

“І розгнівався Господь на Соломона, що він зробивсь одступником від Господа, Бога Ізраїлевого, що обявивсь був йому двичі.”

Одним з найліпших місць з Біблії, якими можна показати безглуздя та лихі наслідки відступництва від Бога, це Луки 15:13-17. Покажіть докладно, яке горе і лиxo пішли за тим, що відпав, аж до далекого краю.

(2) Часами добре ужити Амоса 4:11, 12:

“Я чинив серед вас спустошення майже так, як спустошив Бог Содому й Гомору; ви бували такими, неначе та головня, вихоплена з пожарища; та все таки ви не наверталися до мене, говорити Господь. Тим то я тобі знов таке заподію, Ізраїлю, а позаяк я так обійдуся з тобою, то ти, Ізраїлю, приготовись заздалегідь стрічати Бога твого.”

Заки прочитаєте це місце, скажіть так: “Є місце в Старім Заповіті, що подає слово Боже до відпавшого Ізраїля. Я вірю, що це відноситься також і до тебе.” Тоді нехай він прочитає це місце, а як прочитає, спитайте, що Бог сказав Ізраїлеві робити. “Приготовись заздалегідь стрічати Бога твого.” Тоді скажіть йому: “Це вістка Божа і для тебе, як до відступника: — Приготовись заздалегідь стрічати Бога твого.” Якщо потрібно, повторяйте ці слова, поки ця думка не відізветься в серці його.

ІІ. Ті, кому надоїло блукати в гріхах, і хто бажає вернутись до Господа.

Ця група людей цілком інакша від першої, хоча обидві споріднені між собою. Таких не труdnо навернути до Господа. Є чимало таких людей, що заблудили в грісі, почуваннями цілком знищенні й змучені гріхом і бажають вернутись до Бога, але думають, що вже нема їм прощення. Покажіть їм Єремії 3:12, 13, 22:

“Йди ж і промов у голос ід півночі отці слова: Вернись, ти зраднице, дочко Ізраїлева, говорить Господь. Я не вилию ввесь гнів мій на вас; я бо на милості багатий, говорить Господь, — не до віку буду досадувати. Признай тільки провину твою, що відпала еси від Господа, Бога твого, що облудувала з чужими під усяким глястим деревом, мого ж голосу не слухала, говорить Господь.

“Вернітесь ж, непокірливі діти, я вилічу-прошу непокірливість вашу. Ось ми йдемо до Тебе, ти бо еси Господь, Бог наш!”

Це покаже їм, що Господь готовий приняти відпавшого назад до Себе, та що Він вимагає лише, щоб той визнав свій гріх і вернувся до Нього.

Осії 14:2-5 містить лагідне запрошення до покаяних відступників, та показує їм, як вернулись до Бога:

“Вернися же, Ізраїлю, до Господа, Бога твого, бо ти впав через безбожність твою. Возьміть із собою (ширі) слова, приступіть до Господа й говоріть до його: Відіймі всяке беззаконство й приверни благость, а ми приносити мемо жертву уст наших. Ассур не буде вже надію рятунку нашого; не будемо (вповаючи) всідати на коні, та й виробам рук наших не будемо говорити: Ви боги наші; бо тілько в тебе змілування до сиріт. О, я вилічу-прошу їх зраду, полюблю їх по моїй ласкавості, бо гнів мій одвернеться від них.”

Я вживаю ці Біблійні слова частіше, ніж інші, коли говорю з цею групою людей. Особливо вживаю другий і п'ятий вірш. Наперед показую їм, що Бог запрошує відпавшого вернутись назад до Бога; а далі, що Бог обіцяє вилікувати їхню заразу (відступництво) та любити їх ласково; врешті, що Бог вимагає тільки, щоб вони прийшли до Нього з визнанням гріха свого (вірш 3). Слідуючі вірші представляють невгласиму любов Божу до відпавшого, та готовість прийняти його назад:

“Ти бо, Якове, не призвав мене: ти Ізраїлю, не пильнував моєї хвали. ...Ти наче б не купував за гроши паходців про мене, не заличував мене жиром жертвіним; ні, ти гріхами твоїми причиняв труду мені, та проступками твоїми обтяжував мене. Я, я сам (з ласки) затираю проступки твої задля себе самого, та не памятаю гріхів твоїх.” (Ісаї 43:22, 24, 25.)

“Він уганяє за порохом, серце завело його на манівці, і тяжко йому приходиться, визволити душу свою й сказати; а може се омана в правici моїй? Згадай про се, Якове й Ізраїлю, ти ж бо — раб мій, Ізраїлю; не забувай же про мене! Розжену, мов туман, твоїй беззаконня, мов ту хмару, — гріхи твої.” (Ісаї 44:20-22.)

“Бо тілько я самий знаю задуми мої про вас, говорити Господь, — задуми на добро, а не на лихо, щоб забезпечити вам будущину й надію. Ви покликнете до мене, й вернетесь; помолитесь, і я почую вас; І шукати мете мене та й знайдете, як тілько шукати мете мене всім серцем вашим.” (Єремії 29:11-13.)

“Но ви шукати мете Господа, Бога вашого; і ти знайдеш його, як шукати меш його всім серцем твоїм і всією душою твоєю... Бо Господь, Бог твій, милостивий Бог; він не покине тебе і не скарає тебе, і не забуде про завіт батьків твоїх, що про його клявся перед ними.” (5 Мой. 4:29, 31.)

“І впокориться народ мій, що зветься іменням моїм, і будуть молитись і шукати лиця моого, й навернуться з поганих стежок своїх, то я почую з неба й прощу гріх їх, і вигою землю їх.” (2 Пара. 7:14.)

Один з найліпших віршів, які можете ужити в розмові з відпавшими, які знають, що вони такими є, і бажають вернутись до Господа, це 1 Йоана 1:9:

“Коли визнаєм гріхи наші, то Він вірний і праведний, щоб простили нам гріхи, і очистив нас од всякої неправди.”

Добре прочитати по цім вірші 1 Йоана 2:1, 2:

“Діточки мої, се пишу вам, щоб не грішили; а коли хто згрішить, заступника маємо перед Отцем, Ісуса Христа праведника. А Він вблагання за гріхи наши; не за наші ж тільки, а також цілого світу.”

Нераз добре подати приклади відомих відступників, що навернулись назад до Господа, й як любо Він їх прийняв. Для цеї цілі можете ужити Марка 16:7:

“Тільки ж йдіть скажіть ученикам Його та Петрові, що попере-дить вас у Галилею. Там Його побачите, як сказав вам.”

Тут подана Христова приязна вістка Петрові після його страшного гріха, коли він відрікся від свого Господа. 2 Пара-ліпоменон 15:4 і 33:1-9, 12, 13 також показують любов Божу до навернених відступників.

Може найкраще з усіх в Біблії знаних віршів надається Луки 15:11-21, коли чоловік бажає повернутись до Господа. Тут вказано, що треба зробити, щоб навернувшись, і відкрите ласкаве приняття, що чекає його від Бога.

Коли відступник вернеться до Христа, треба завжди дати йому поучення, як має жити, щоб знов не відступив від Господа. Це поучення найдете в Розділі V, секція 2.

РОЗДІЛ XI

ЯК ПОВОДИТЬСЬ З ТИМИ, ЩО ПРЕДСТАВЛЯЮТЬ СЕБЕ СКЕПТИКАМИ Й АТЕІСТАМИ

Є ріжні роди скептиків, тому не можна однаково поводитись з усіма.

I. Легкодушні скептики.

Велика частина скептиків належить до цеї групи. Вони представляють себе скептиками тільки тому, щоб мати виправдання для гріха й заспокоення своєї затрівоженої совісті. Звичайно, шкода марнувати багато часу з такими людьми і краще їм дати щось такого, що вколо б їх совість та розбудило їх з духовного сну. Тут добре ужити 1 Коринтян 1:18:

“Слово бо про хрест погибаочим дуроші, нам же, що спасаємося, сила Божа.”

Дуже правдоподібне, що скептик скаже на те: “Євангелія й ціла Біблія це, на мою думку, безглаздя.” На це можете відповісти: “Так, це власне те, що Бог каже:” “Але,” відповість скептик, “ти мене не зрозумів. Я сказав, що Євангелія й ціла Біблія це безглаздя.” “Так, так, це власне Біблія каже.” Тоді скептик зацікавиться вашими словами, і готовий буде слухати, що йому самі скажете. Тоді можете прочитати йому 1 Кор. 1:18, і сказати: “Ти сказав, що для тебе Євангелія це безглаздя, й Бог каже, що ‘Слово бо про хрест погибаочим дуроші.’ Для тебе це дуроші, бо ти погибаєш, але ‘нам же, що спасаємося, сила Божа.’” Нераз добре після того лишити такого чоловіка і не додавати більше пояснення. Вважайте, щоб не сміялись з нього і не викликати враження, що ви жартуєте; лишіть його з переконанням, що він справді погибає.

Подібно можна ужити 2 Кор. 4:3, 4. Заки прочитаете це місце, скажіть скептикові: “Ти скептик, бо Євангелія закрита тобі, але Бог Сам нам сказав в Слові Своїм, від кого

благовістя Євангелії закрите й чому. Тоді нехай він прочитає це місце:

“Коли ж і закрите благовістя наше, то у погибаючих есть закрите, в которых бог віку сього осліпив думки їх, невірних, щоб не засіяло їм світло благовістя слави Христа, котрий есть образ Бога.”

Коли прочитає, можна сказати йому: “Ці слова відкривають тобі причини твоїх труднощів. Благовістя Євангелії закрите тобі, бо ти пропавший, а причиною того є те, що ‘бог віку сього’ осліпив думки твої, щоб не засіяло тобі світло благовістя слави Христа, котрий є образом Бога.” Я перевірився теж, що 1 Кор. 2:14 дуже помічне:

“Душевний же чоловік не приймає, що есть Духа Божого; дуроші бо воно йому, і не може зрозуміти, бо се духовно треба розбірати.”

Нераз я вживав цього вірша, щоб показати скептикові, що річі Божі не можуть йому інакше виглядати, як тільки дурошами, бо їх треба духовно розбірати. Одного вечора я говорив з дуже здібним студентом. Не можна було назвати його легкодушним, бо він був дуже серйозний. Він сказав мені: “Те все є дурошами для мене.” На те я відповів: “Це власне те, що Біблія каже.” Студент подивився на мене здивований і почав протестувати, що я його не зрозумів. Мовляв, це йому здається, що Євангелія це дуроші. “Так,” я відповів. “Це власне те, що каже Біблія. Позволь мені показати тобі.” Я відкрив свою Біблію і показав йому цього вірша. Він прочитав і тоді я сказав: “Це пояснює, чому Біблія видається тобі дурошами; душевний чоловік не приймає, що есть Духа Божого; дуроші бо воно йому, і не може зрозуміти, бо се духовно треба розбірати.” “Ось як,” сказав він, “я ніколи про те не думав.” Дух Святий зашептив те глибоко в серці його і цей студент дійшов до правдивого приняття Христа.

2 Сол. 1:7-9 такоже добре для легкодушного скептика або агностика. Коли він скаже вам гордо: “Я з недовірків — агностик,” можете відповісти йому: “Бог каже нам дещо про агностиків та їхню долю; ану, загляньмо до того, що Він каже.” Тоді дайте йому прочитати це місце:

“А вам горюючим, одраду з нами в одкриттю Господа Ісуса з неба з ангелами сили, в огні поломяному даючи відомощення тим, що не знають Бога і не коряться благовістю Господа нашого Ісу-

са Христа. Вони приймуть муку, погибель вічну від лиця Господнього і від слави потуги Його.”

Коли прочитає, скажіть йому: “Агностик — це той, що не знає Бога; цей вірш представляє власне долю його і всіх тих, що не знають Бога. Це є власне Божа заявя про їхню долю.” Тоді нехай знов собі прочитає ці слова, а як не схоже, то сами повторіть йому їх. Можливо, що він буде сміятися з вас, однаке буває, що нераз Слово Боже глибоко западає в серце, хоча поверхово людина відноситься з насмішкою.

Часто в розмові з легкодушним скептиком помогло ось що: як чоловік скаже вам, що він скептик або безбожник, добре сказати йому: “Бог дуже ясно говорить про безбожників.” Тоді передайте йому ці слова:

“Хто вірувати ме та охреститься, спасеться; а хто не вірувати ме, осудиться.”

І додайте: “Хочу оставити з тобою цю вість Божу,” відтак лишіть його. Можна також ужити Йоана 3:36.

Часами добре сказати легкодушному скептикові: “Я можу тобі відкрити джерело твого невірства і можу сказати тобі, що Бог каже про те джерело.” Тоді покажіть йому Йоана 8:47:

“Хто від Бога, слова Божі слухає. Тому ви не слухаєте, що ви не від Бога.”

І якщо скептик опирається, можна вжити 2 Сол. 2:10-12:

“І з усяким підступом неправди в тих, що погибають, бо любові правди не прийняли, щоб спастися їм. І за се пішло їм Бог орудування підступу, щоб вони вірували брехні, щоб прийняли суд усі, хто не вірував правді, а кохавсь у неправді.”

Можете йому сказати: “В Біблії є дуже цікаві слова, що відносяться до скептиків. Вони відкривають джерело невірства й показують його кінець.” Тоді дайте йому почитати ці слова. Коли прочитає, спітайте: “Що ж це слово каже про початок скептики?” Тоді покажіть йому, що “любові правди не прийняли, щоб спастися їм.” “А який кінець тих, що не хотять прийняти правду?” “За це пішло їм Бог орудування підступу, щоб вони вірували брехні.” “А що з того вийде?” “Щоб прийняли суд усі, хто не вірував правді, а кохавсь у неправді.”

Часами придатно в розмові з такими людьми є Псалма

14:1, але треба уживати це слово обережно й ласково. Закидасте чоловікові прочитати ці слова, можна приготувати його словами: “Я не хочу тобі сказати нічого неприємного, але Бог Сам сказав дуже ясно про тих, що кажуть, буцім то нема Бога; позволь мені показати тобі це слово.” Тоді нехай він сам прочитає собі:

“Безумний говорить в серці своїм: нема Бога.”

Коли прочитає, скажіть: “Не я це кажу, а Сам Бог. Отож, це справа між тобою і Богом, але я радив би тобі не забувати, що Бог каже.” Розуміється, що це лиш відноситься до тих, що сумніваються в існуванню Бога.

В розмові з легкодушними скептиками, а властиво з усіма скептиками, не сперечайтесь, не зліться; будьте лагідними, але серйозними. Перебувайте багато в молитві й уповайтесь на Духа Святого, щоб піддав вам корисні слова для такого чоловіка.

II. Серйозні скептики

Не всі скептики легкодушні, лицемірні. Є чимало чоловіків та жінок, що сьогодні прагнуть пізнати правду, але заплутались у сумнівах. Дуже інтересно говорити з такими людьми. Коли починаєте працю над ними, добре завдати їм оці вступні питання:

(1) “В що ти не можеш вірити?”

Старайтесь добути повну відповідь на це питання, бо не один чоловік думає, що він скептик, а показується, що він вірить майже в усі основні правди. Знаючи, в що він вірить, хоч би як це було мало, маєте з того починати, щоб привести людину до глибшої віри.

(2) “Чому ти не можеш вірити?”

Його відповідь покаже йому нераз, що його невірство немає жадної основи.

(3) “Чи ти живеш так, як віриш?”

Нераз це дасть вам нагоду показати йому, що його труднощі не є в тому, в що він не вірить, а в тому, в що вірить, тільки не може дотримувати. Недавно я говорив з чоловіком, що казав мені, що його труднощі були в тому, що він не міг вірити. Але ми далеко не зайдли в нашій розмові, як стало нам дуже ясно, що його труднощі не були в тому, в що він не вірив, але в тому, що він не міг дотримувати того, в що вірив.

(4) "В що ти віриш?"

В цьому запиті можете зачепити деякі важні точки, як наприклад: "Чи ти віриш, що є дійсна різниця між правдою і неправдою?" "Чи ти віриш, що є Бог?" "Чи віриш в молитву?" "Чи віриш в яку частину Біблії, а як так, то в яку?"

По таких вступних запитах покажіть йому, як вірити. Я не нашов ліпшого вірша від Йоана 7:17, щоб показати скептикові, який шукає за правдою:

"Коли хто хоче волю Його чинити, знати ме про науку, чи від Бога вона, чи я від себе глаголю."

Це показує дорогу від невірства до віри, ї цей вірш був уживаний Господом для спасення багато недовірків та безбожників. Можете сказати скептикові: "Христос дає вам чесну пропозицію. Він не вимагає, щоб вірити без доказу, але просить, щоб ти зробив те, що твоя власна совість одобрює. Він обіцяє, що як це зробиш, то позбудешся недовірія і дійдеш до певного знання. Ісус в цьому вірші просить, щоб ти сповняв Божу волю; тобто, щоб ти піддав свою волю Богові. Чи зробиш це?" Як ця справа буде вияснена, спітайте такого чоловіка: "Чи ти віриш, що Бог відповідає на молитву?" Можливо скептик скаже, що не вірить. Ви скажіть йому: "Але я знаю, що Він відповідає; розуміється, я не сподіваюсь, що ти зараз приймеш думку мою про те, але ось ключ знання. Модерна наука досліджує все, що веде до знання. Ти обіцяв мені, що будеш широ шукати, щоб найти волю Божу, тож може це буде ключем до неї. Якщо твоя обітниця була чесна, ти вживай того ключа. Молися до Бога так: 'Боже, покажи мені, чи Ісус є Твоїм Сином, чи ні; коли покажеш, я обіцяю прийняти його, як свого особистого Спасителя, і призвати Його перед світом'." Коли це зробите, можете показати йому ще один крок далі. Покажіть Йоана 20:31:

"Се ж написано, щоб ви вірували, що Ісус є Христос, Син Божий, і щоб, віруючи, життя мали в ім'я Його."

Тут нам сказано, що Євангелія Йоана була написана на те, щоб ми вірували, що Ісус є Христос, Син Божий. Скажіть такому чоловікові: "Ця Євангелія дана на те, щоб доказати, що Ісус Христос є Христом, Сином Божим. Чи візьмеш в руки цю Євангелію і прочитаєш чесно й уважно?" Може він скаже вам: "Я вже нераз читав її." Тоді ви скажіть: "Я

хочу, щоб ти прочитав її інакшим способом. Читай її так: Читай лише декілька віршів за одним разом, і перед кожним читанням попроси Бога, щоб кинув світло на ті слова, що будеш читати, і обіцяй, що як так станеться, будеш слідувати за тою правдою, що відкриється тобі. Коли перечитаєш так Євангелію, тоді прийди знов і скажи мені, що з того вийшло." Я повторив би ще раз всі питання, які він повинен прослідити. Добре сказати йому, щоб він особливо звернув увагу на оці вірші в Євангелії Йоана: 1:32-34; 3:2; 3:3; 3:16; 3:18, 19; 3:32, 34, 36; 4:10, 14, 23, 34, 52, 53; 5:8, 9; 5:22-24, 28, 29, 40, 44; 6:8-14; 6:19, 27, 29, 35, 40; 6:66-68; 7:17; 7:37-39; 7:45, 46; 8:12, 18, 21, 24, 31, 32; 8:34, 36, 38, 42, 47; 9:17, 24, 25, 35-39; 10:9, 11; 10:27-30; 11:25, 26, 43-45; 12:26, 32, 35, 36, 42, 43, 46, 48-50; 13:3, 13; 14:3, 6, 9, 15, 16, 21, 24, 27; 15:5, 7, 9-11, 18, 19, 23-26; 16:3, 7-11, 13, 14, 24; 17:3, 5, 12, 14, 22, 24, 25, 26; 18:37; 19:6-8; 20:8, 13-19, 24, 25, 27-29, 31; 21:24. Цей метод, якщо вірно буде виконаний скептиком, даст завсіди успіх.

Якщо скептик не вірить навіть в існування Бога, тоді мусите йти ще один крок назад. Спитайте його, чи він вірить в абсолютну різницю між правдою і неправдою. Коли він відповість, що не вірить, — а це буває рідко, — тоді можете відразу сказати йому, що він легкодух. Коли скаже вам, що вірить, тоді спітайте, чи він готов відстоювати правду й слідувати за нею, де б вона його не повела. Може він буде старатись збити вас з дороги, кажучи: "А що таке правда?" То можете йому сказати, що ви не вимагаєте, щоб він прийняв вашу ідею правди. Головне, чи він готов станути по стороні правди і старатись серйозно пізнати її. Далі скажіть йому: "Ти не певний, чи є Бог чи ні, і чи Він відповідає на молитви. Я знаю, що Бог є і що Він відповідає на молитви; однаке я не вимагаю, щоб ти мій погляд прийняв. Але ось тут є можлива дорога до знання; чи ти готовий піти нею?" Як відмовиться, будете знати, що це не чесний скептик, і це можете йому сказати. А якщо заявити готовість іти цею дорогою, то піддайте йому оцю молитву: "О Боже, якщо Ти є, обяви мені, чи Ісус Христос є Твоїм Сином, чи ні. Як покажеш, що Він є, обіцяю прийняти Його як свого Спасителя і визнати Його перед світом." Тоді порадьте його, щоб він читав Євангелію Йоана, і т. д., як це було в попереднім випадку. Якщо чоловік не є серйозним скептиком і не шукає правди, тоді це покажеться. Тоді

можете сказати йому, що його труднощі не в скептиці, але у впіртім і злім серці. Якби той чоловік сказав вам, що він не знає, чи є різниця між правдою і неправдою, то відразу можете бачити, що це зла людина; тоді скажіть йому отверто, але ласково: “Приятелю, щось недобре в життю твоїм. Той, що по правді живе, не буде сумніватись, чи є різниця між правдою і неправдою. Ти певно знаєш, що є зло, і твій клопіт не є в твоїм недовірю, а в грісі твоїм.”

Один чоловік, що був цілковитим агностиком, прийшов до мене і сказав мені про свої труднощі. Цей чоловік мав дивні переживання за собою. Він колись поверховно займався юнітаризмом, спиритизмом, будизмом та іншими “ізмами.” Потім дійшов до повного невірства. Він ані не призначав, ані не заперечував, що Бог існує. Він сказав мені, що я не зможу йому помогти, бо його положення “дуже надзвичайне.” І таким воно було. Але я мав Йоана 7:17, що давало мені надію для спасення цього чоловіка. До того, він сам показав, що хоче знати правду. Я спитав його, чи він вірить в абсолютну різницю між правдою і неправдою, і він відповів, що вірить. Я спитав його далі, чи він готов стати на боці правди і йти за нею, куди б вона не вела його. Він заявив, що готовий. Тоді я зараз покликав мою секретарку і подиктував їй оці слова: “Я вірю, що є абсолютна різниця між правдою і неправдою, і від тепер стаю на боці правди та буду йти за нею, куди б вона не повела мене. Обіцяю чесно прослідити, чи Ісус Христос є Сином Божим, і як переконаюсь, що Він є, тоді прийму Його за свого особистого Спасителя, і визнаю Його перед світом.” Я передав тому чоловікові цей папір, і спитався чи він готов підписатись під такою заявкою. Він поважно прочитав і підписався. Тоді я спитав його: “Чи ти певний, що Бога нема?” “Ні,” він відповів, — “я не певний, що Бога нема. Хто каже, що він певний, що Бога нема, то виявляє себе дурнем. Я ані не заперечую, ані не потверджую, що Бог є.” — “Я певний, зачав я, — що Бог існує, але це тобі не поможе.” Дальше я його питав: “Ти не певний, чи Бог відповідає на молитви?” “Ні, я не певний.” Тоді я сказав: “Я знаю, що Він відповідає, хоч мое знання тобі не поможет. Але може це покаже тобі дорогу до знання. Ти закінчив Британський університет. Тобі відомо, що модерна наука каже йти за всіма можливими ключами, щоб пізнати, що вони відкривають. Чи не спробував би ти цього ключа? Молись так: “О Боже, як Ти

єси, обяви мені, чи Ісус Христос є Твоїм Сином, чи ні. Як покажеш мені, що Він є, я обіцяю прийняти Його за свого особистого Спасителя і визнати Його перед світом.” “Так,” він відповів, “я готовий це зробити, але не думаю, що з того може що вийти; мое положення цілком надзвичайне.” Тоді я звернувся до Йоана 20:31 і прочитав: “Се ж написано, щоб ви вірували, що Ісус є Христос, Син Божий, і щоб, віруючи, життя мали в ім'я Його.” По прочитанню цих слів, я сказав: “Йоан написав цю Євангелію на те, щоб ‘вірували, що Ісус є Христос, Син Божий.’ Чи ти візьмеш цю Євангелію й прочитаєш, не пробуючи вірити в те, але з отвертою думкою і готовістю повірити, якби прочитане Слово Боже само тобі доказало, що воно правдиве?” На те він: “Я читав його багато разів, і вже знаю декотрі вірші на пам'ять.” Я знов сказав: “Але я прошу, щоб ти ще раз прочитав з новим відношенням; прочитай декілька віршів, але перед читанням проси Бога, щоб дав тобі зрозуміти ті слова. Обіцяй, що дотримаєш всю правду, що покаже тобі Господь.” Він обіцяв це зробити, але на закінчення сказав: “З того нічого не буде, бо мое положення цілком інакше від других.” Я знов повторив деякі місця з нашої розмови, щоб не забув, що сказано було, і відтак ми розійшлися. Незадовго я знов стрінувся з ним. Він прибіг до мене і перші слова його були: “Справді, мусить бути щось в тім, що ти мені сказав робити.” “Так, я це знат,” відповів я йому. “Знаєш,” каже він, “від коли я почав робити те, що обіцяєв, я почуваюсь, якби мене вкинули в ріку Ніагару, і сильна струя мене пірвала за собою.” Кілька тижнів пізніше ми знов стрінулися. Показувалось, що все невірство його покинуло. Людські науки, яких він перед тим слухав з такою увагою, видалися йому тепер безглуздям. Він станув перед Богом, щоб пізнати правду Божу, і Бог йому відкрив її. Він став віруючим в Господа Ісуса Христа, визнавав Його Сином Божим, а Біблію Словом Божим.

Нема інтереснішої групи людей, і легчої для праці, як серйозні, сердечні скептики, що шукають за правдою. Багато бояться говорити, але нема потреби. Є дорога з стану скептики до віри правдивої, як представлене нам в Біблії; ця дорога певна, як хто лише піде нею. А з лицемірними скептикими, що лише покривають свій гріх, не марнуйте свого часу. Дайте їм прочитати декілька віршів з Письма Святого, що примушують до застанив, і надійтесь на Духа Святого, щоб це Слово запало в їхні серця.

III. Спеціальні групи скептиків.

(1) Ті, що сумніваються в існуванню Бога.

Слова, що найдете в відділах I і II цеї голови, можете вживати і для цеї групи. Звичайно ліпше зачинати від них, а вже потім уживати те, що подане нижче.

а) Корисні слова для тих, що сумніваються в існуванню Бога, найдете в Римлян 1:19-22:

“Тим, що розумне про Бога, явно в них; Бог бо явив їм. Невидиме бо Його від создания світу думаним про твори робить ся видиме, і вічна Його сила й божество, щоб бути їм без оправдання. Тим, що знаючи Бога не яко Бога прославляли або дякували, а осустились думками своїми і омороочило нерозумне серце їх. Славлячи себе мудрими, потуманіли.”

Попросіть того, що сумнівається, прочитати ті слова уважно. Коли він це зробить, тоді можете сказати: “Очевидно, ти Бога ніколи не бачив, але цей вірш каже нам, як можемо знати невидимі речі, що відносяться до Того, Кого ми ніколи не бачили; як це може бути?” “Через те, що видиме.” — “А що ж, Павло каже, ми можемо пізнати через це, що нам знане (видиме)?” “Божу вічну силу й божество Його.” — “Чи це не правда? Чи ж фактично природа не свідчить, що має інтелігентного Творця?” Добре часами дати приклад з годинника, або чогось подібного. Покажіть чоловікові годинника і спитайте, чи він вірить, що зробив його якийсь інтелігентний майстер, і чому він так вірить. Тоді спитайте, що він думає про людське око, яке має в собі багато більше доказів інтелігенції й здібності свого конструктора, ніж годинник або який інший твір чоловіка, Вияснивши цю точку, спитайте його, що Бог каже про тих, що не вірять в Бога, якого видно в ділах Його. Поясніть, що, як Бог каже, вони не матимуть виправдання. Тоді можете сказати йому: “Двадцять перший вірш каже нам, чому люди блукають в темряві щодо Бога.” Нехай він прочитає. “Скажіть на підставі прочитаних слів, чому люди находяться в темряві щодо Бога?” “Бо знаючи Бога, не яко Бога прославляли або дякували.” “Чи не є це правою і в твоїм життю? Чи ж не було такого часу, коли ти знав Бога, вірив, що Бог є, але ти не прославив Його, ані не був Йому вдячним? А що Бог каже, які наслідки має така поведінка?” “Осустились думками своїми і омороочило нерозумне серце їх.” “Чи це не те власне, що сталося з тобою? Твое серце стало отемнене, бо не хвалило Бога тоді, як ти Його знав.

Двадцять другий вірш виявляє таких людей; що ж там сказано?” “Славлячи себе мудрими, потуманіли.”

Можете вжити теж Псальму 19:1, 2:

“Небеса являють славу Божу, і простір звіщає про діла рук Його. День дневі сповіщає про них, і одна ніч дає вістку другій.”

“Скажіть на підставі цих слів, що являє нам славу Божу?” “Небеса.” — “Що звіщає про діла рук Його?” “Простір (небозвід).” — “Чи ти знаєш що небудь про зорі?” Нехай скептик розповість вам все, що він знає про зорі. Якщо він не знає нічого, скажіть ви йому про їхню велич, про їхній чудовий рух, і тоді спитайте його, чи все те не вказує на чудесного творця. Стараитесь довести його до свідомості того, що він не щирий в своїм запереченню Бога.

б) Скажіть далі, що є ще один вірш, якого хочете показати йому. Тільки ви бажали б, щоб він мав на увазі, що це не ваші слова, а Божі, та що вони власне підходять до його положення. Тоді нехай він прочитає першу частину Пса. 14:1:

“Безумний говорить в серці своїм: Нема Бога,”

Коли прочитає, спитайте його, хто такий, на підставі цього вірша, каже: “Нема Бога.” “Безумний.” — “Де ж він каже, що нема Бога?” “В серці своїм.” — “Чому ж безумний говорить, що нема Бога; чи тому, що не може вірити в Бога, чи може тому, що не хоче вірити, що Бог є?” Можете додати, що безглузіність такого говорення в серці своїм, що нема Бога, виявляється в двох пунктах. Перше, Бог є, і тому цілком нерозумно казати, що Його нема, коли Він є. Друге, твердження, що нема Бога, завжди приносить нещастя й страждання. Тоді спитайте скептика, чи він знав коли вдоволеного атеїста. Заки лишите його, можете сказати йому, що він тратить найбільше благословення, яке можна мати тут і в вічності, через те, що сумнівається в існуванню Бога. Зверніть його увагу на Римлян 6:23, і докажіть, що так дійсно є:

“Плата бо за гріх смерть, дарування ж Боже — життя вічне в Христі Ісусі, Господі нашім.”

Коли він прочитає ці слова, скажіть йому: “Цей вірш каже нам, що ми маємо вибір між вічною смертю, яку ми заслужили гріхом, і вічним життям, що є даруванням Божим.

Але, як не віримо в Бога, не можемо сподіватись дарування від Нього.” Також можете сказати йому, що в своїм стані невірства він ніяк не може угодити Богові. Покажіть йому Жидів 11:6, і прочитайте це йому, якщо сам не схоче прочитати.

(2) Ті, що сумніваються, що Біблія є Словом Божим.

В розмові з цею групою недовірків найліпше уживати того самого методу, що з серйозними скептиками, але є й інші методи.

а) Нераз люди кажуть: “Я не вірю в цілу Біблію, але приймаю те, що учити Ісус Христос.” Коли хто таке скаже, доведіть його наперед до того, щоб він виразно признав авторитет Христа. Тоді скажіть йому: “Якщо ти приймаєш авторитет Ісуса Христа, то мусиш прийняти теж авторитет цілого Старого Заповіту, бо Ісус одобрює його в цілості.” Може він не повірить, що це так, тоді зверніть його увагу на Марка 7:13; покажіть йому, що Ісус називає Закон Мойсія Словом Божим (вірші 10, 13). Також можна прочитати Маттея 5:18:

“Істинно бо глаголю вам: Доки перейде небо й земля, одна йота, або одна титла не перейде з закону, аж поки все станеться.”

Тут Ісус підтримує Своїм авторитетом непомилність закону Старого Заповіту. Тоді покажіть йому Йоана 10:35:

“Коли тих назвав богами, до кого слово Боже було, та й не може поламатись писання.”

Покажіть йому, що тут Ісус наводить слова з Псалмів 82:6 і каже, що Писання не може поламатись. Тим робом Він дає печать Свого авторитету правдивості цілого Старозавітного Писання. Зверніться тоді до Луки 24:27:

“І, почавши від Мойсія і від усіх пророків, вияснив їм у всіх писаннях про Него.”

Докажіть на підставі цих слів, що Ісус уживав ціле Писання Старого Заповіту, Мойсія й пророків, і таким чином потвердив повну авторитетність його.

Тоді прочитайте 44-го вірша й зверніть увагу на те, що Ісус сказав, що “мусить справдитися все, писане в Законі Мойсейовому, й пророках, і псальмах.” Пригадайте, що жиди мали свою Біблію (наш Старий Заповіт) в трьох частинах: Закон, Пророки й Псалти, та що Ісус розбирав кожну частину подрібно та поклав печать Своєго автори-

тету на цілість. Отже представте, що, якщо хто приймає авторитет Христа, тоді мусить прийняти авторитет цілого Старого Заповіту.

Щоб доказати, що Христос поклав печать Свого авторитету на Новий Заповіт, покажіть скептикові Йоана 14:26:

“Утішитель же, Дух Святий, котрого пішло Отець в ім'я Мое, Той научить вас усього, й пригадає вам усе, що я глаголав вам.”

Тут Ісус ясно каже, що наука апостолів не тільки буде правдивою, але міститиме всю правду, та що вони оповідатимуть про те, що Він говорив, не на підставі власного пригадування, але на підставі того, що їм пригадає Дух Святий. Потім візьміть Йоана 16:12, 13:

“Ще багато маю глаголати вам, та ви не можете носити нині. Як же прийде Той Дух правди, то провіде вас до всякої правди; бо глаголати ме не від себе, а все, що чути ме, буде глаголати, й що настане, звістить вам.”

Покажіть йому, що Ісус Сам сказав: “Ще багато маю глаголати вам, та ви не можете носити нині. Як же прийде той Дух правди, то провіде вас до всякої правди.” Це свідчення, що Ісус обіцяв, що апостоли будуть навчені Духом Святым, і що Дух Святий проведе їх до всякої правди, так що їхня наука стане повнішою від Христової. “Отож, якщо приймаєш авторитет Ісуса, мусиш прийняти авторитет цілого Нового Заповіту.”

б) Якби вам противник казав, що Павло ніколи не впевняв, що наука його була Словом Божим, тоді зверніть його увагу на 1 Солунян 2:13:

“Того ж то й дякуємо Богові без перестану, що ви, прийнявши слово проповіді Божої від нас, прийняли не яко слово чоловіче, а (яко ж справді є) слово Боже, котре й орудує в вас віруючих.”

в) Характер Біблійного натхнення вияснений теж в 2 Петра 1:21:

“Бо ніколи із волі чоловіка не виповідано пророцтво, а від Духа Святого розбуджувані, промовляли святі люди Божі.”

г) Часами добре так сказати недовіркові: “Сама Біблія пояснює, чому ти не віриш, що вона є Словом Божим.” Тоді покажіть йому Йоана 8:47, а далі скажіть так: “Те, що ти не віриш, що Біблія є Словом Божим, цілком не зміняє цього факту.” Відтак покажіть йому Римлян 3:3, 4:

“Що бо, що не увірували деякі? Хиба невірство їх віру Божу оберне в ніщо? Нехай не буде (так). Ні, (нехай буде) Бог правдивий, усякий же чоловік омана, яко ж писано: Щоб оправдився Ти в словах Твоїх, і побідив, як судити меш ся.”

Можна піти ще даліше і сказати, що Сам Бог каже нам, що страшний суд чекає того чоловіка, що не повірить в свідчення Його. Тоді покажіть йому 1 Йоана 5:10:

“Хто вірує в Сина Божого, має свідчення в собі; **хто не вірує Богу, ложником зробив Його**, бо не увірював у свідчення, котрим свідкував Бог про Сина свого.”

Коли прочитає, спітайте: “Що ж туткаже Бог про того чоловіка, що не вірить в свідчення, яке він дав про Сина Свого?” Покажіть йому, що своїм невірством він закинув Богові неправду.

г) На закінчення можна ужити Луки 16:30, 31:

“Він же каже: Ні, отче Аврааме; тільки ж, коли б хто з мертвих прийшов до них, покаються. Рече ж йому: Коли Мойсея і пророків не слухають, то, коли б хто з мертвих воскрес, не піймуть віри.”

Заки це прочитаєте, скажіть: “Бог каже, що положення чоловіка, який не слухає Біблії, розпачливе. Прочитайте й побачите сами, що Він каже про це.” Тоді нехай він читає.

(3) Ті, що сумніваються в божестві Христа.

Дуже часто в наших часах можна чути, як люди кажуть, що вірують в Бога, але не признають, що Ісус Христос був Сином Божим. Найліпше вжити з такими способу, згаданого в секціях I і II, а особливо в секції II. Часами можна стрінутися з чоловіком, що має надзвичайні труднощі в цій справі. З таким треба говорити дуже отверто.

а) Наперед покажіть такому чоловікові, що находимо в Святім Письмі декілька божествених назив, що відносяться до Христа. Ці назви дані Христові в Новім Заповіті, е ті самі, що дані Єгові (Господеві) в Старім Заповіті. Візьміть Діяння 10:36 і 1 Коринтян 2:8 та порівняйте з тим Псалтьмом 24:8, 9:

“Слово, що післав синам Ізраїлевим благовістуючи впокій че-рез Ісуса Христа (се Господь усіх).” (Діяння 10:36.)

“Котрі ніхто з князів віка цього не пізнав; бо коли б пізнали, то Господа слави не розпяли б.” (1 Кор. 2:8.)

“Хто ж бо той цар слави? Господь сильний і потужний! Господь

все в бою всемогущий! Відчиняйтесь, брами високі, і отвертайтесь, ворота вічні, нехай входить цар слави! **Хто ж він, той цар слави?** Господь сил небесних, се цар слави!” (Псалтьма 24:8-9.)

Візьміть Жидів 1:8; Йоана 20:28; Римлян 9:5; Одкриття 1:17, та порівняйте Ісаї 44:6:

“Про Сина ж: Престол Твій, Боже, по вік вічний, палиця правоти — палиця царювання Твого.” (Жидів 1:8.)

“І озвавшись Тома, каже Йому: Господь мій і Бог мій.” (Йоана 20:28.)

“Іх і отці, з них і Христос по тілу, що над усім Бог, благословений по вікі. Амінь.” (Римлян 9:5.)

“І коли побачив Його, впав я до ніг Його як мертвий; і поклав Він праву свою руку на мене, глаголючи мені: Не бійся я Перший і Останній, і живий.” (Одкриття 1:17.)

“Се глаголе Господь, цар Ізраїлів, і його відкупитель, Господь сил: Я перший, я й останній; крім мене нема Бога.” (Ісаї 44:6.)

б) Даліше покажіть, що функції, які приписуються Христові, є такими, що лише один Бог може їх сповняти. Для того ужите Жидів 1:3, 10:

“Сей, будучи сяєвом слави і образом особи Його, ідвигаючи все словом сили своєї, зробивши собою очищення гріхів наших, осівсь по правіці величча на вишинах.”

“І (знов): У почині Ти, Господи, землю оснував еси, і небеса — діло рук Твоїх.”

в) Покажіть, що Біблія виразно каже, що треба покланя-тися Ісусу Христу, як Богові. Для того ужите Жидів 1:6, Філипян 2:10, Йоана 5:22, 23, і порівняйте з Одкриттям 5:13:

“Коли ж знов уводить Перворідня у вселенну, глаголе: **І нехай поклоняйтесь Йому всі ангели Божі.**” (Жидів 1:6.)

“Щоб в ім'я Ісусове приклонилось усяке коліно, що на небі, і на землі, і під землею.” (Філипян 2:10.)

“Бо Отець і не судить нікого, а суд увесь дав Синові, щоб усі шанували Сина, як шанують Отця. Хто не шанує Сина, не шанує Отця, що післав Його.” (Йоана 5:22, 23.)

“І всяке соторіння, що в небі, і на землі, і під землею, і що на морю, і все, що в них, чув я, що говорило: Сидячому на престолі і Агнцеві благословення, і честь, і слава і держава по вічні віки.” (Одкриття 5:13.)

г) Докажіть, що Ісус вимагав для Себе такої самої шані, що мав Отець Його, і що тому Він був або божественним або найбільшим обманцем, що коли небудь жив. Прочитайте Йоана 5:22, 23. Особливо вкажіть на те, що той, хто

заперечує Христове божество, робить з Нього богохульного обманця. Марка 14:61, 62:

“Він же мовчав, і нічого не відказав. Знов спитав Його архієрей, і каже Йому: Чи Ти еси Христос, Син Благословленного? Ісус же рече: Се я; і бачити мете Сина чоловічого, сидячого на пра-виці сили і йдучого на хмарах небесних.” (Прирівняйте вірші 63 і 64.)

г) Тепер докажіть йому, що, згідно з тим, Біблія каже, що той чоловік, що відрікається божества Христового, хто б він не був, є ложником і антихристом. Для цеї цілі ужийте 1 Йоана 2:22, 23 і прирівняйте це до 1 Йоана 5:1, 5:

“Хто ложник, як не той, хто відрікається, що Ісус не Христос? Сей антихрист, хто відрікається Отця і Сина. Всякий хто відрікається Сина той і Отця не має.”

“Кожен, хто вірує, що Ісус є Христос, той від Бога родився; і кожен, хто любить Родившого, любить і рожденного від Нього.”

“Хто се, що побіджав світ, як не той, хто вірує, що Ісус Син Божий.”

1 Йоана 5:10-12 доказує, що той, хто не вірить, що Ісус є божественним, робить Бога ложником, “бо не увірував у свідчення, котрим свідкував Бог про Сина Свого.”

д) Поясніть такому чоловікові, що відректись від Христа як Сина Божого це перед Богом страшне безглуздя і проприна, достойна найгіршої карі. Для того вжийте Жидів 10:28, 29:

“Хто відчурався закону Мойсеяового, при двох або трьох свідках, смерть йому без милосердя: скільки ж, думаете, гіршої муки заслужить, хто Сина Божого потоптав і кров завіту, котроюю освятився, вважав за звичайну, і Духа благодаті зневажив?”

По цих словах зараз покличтесь на Йоана 8:24, де, без всякого сумніву, доказано, що той, хто не вірить в божество Христа, не може бути спасеним, а також покажіть Йоана 20:31, де сказано, що отримуємо життя через вірування, що Ісус є Христос Син Божий.

е) Я переконався, що пояснення факту, що Христос воскрес з мертвих та що це є ознакою Божого підтвердження божества Христового, дуже помагає тим, що сумніваються в Його божестві. Я також переконався, що багато помагає в такій ситуації Діяння 9:20:

“І зараз проповідував по школах Христа, що се Син Божий.”

Я звертаю увагу недовірка на того, хто сказав, що Ісус це

Син Божий, а саме на Савла з Тарсу. Тоді пояснюю, що побудило Павла так сказати. Це було те, що він побачив Христа в славі і чув, як Ісус промовляв до нього. Тоді я кажу, що одно з трьох мусить бути правдиве: або Савло справді бачив Ісуса, або сказав неправду, або упав жертвою обману під впливом горячки, або чогось подібного. Я тоді доказую, що Павло не збрехав, бо люди не видумують неправди для того, щоб терпіти через звиш 35 років.

Друге, я доказую, що обставини, серед яких це сталося, цілком виключають можливість, що Павлові здавалося тільки, що він бачив щось, або що він не був при здоровім розумі. Бо не тільки Павло бачив світло, але й ті, що з ним були. І вони чули, що голос говорить, хоть не зрозуміли, що було сказано. Крім того, був ще один чоловік на ім'я Ананія, що отримав від Бога особистий приказ іти до Савла й покласти свої руки на нього, щоб очі йому отворились, і очі його справді отворились. Це не була жадна уява, тільки факт. Отож Савло з Тарсу певно бачив Христа в славі, і якщо побачив Його так, як розповідає, тоді без всякої сумніву, це стверджує, що Ісус Христос є Сином Божим. Божество Христове не є теологічною видумкою, але твердим фактом.

(4) Ті, що не вірують в науку будучої карі, або в свідомі, вічні муки погиблих.

Звичайно не добре говорити про цю справу з таким, що не є вповні християнином. Хто ще не віддав своєї волі й розуму свого Ісусові, не надається на те, щоб з ним подібно дискутувати про будучу кару. Тільки, як хто непевний щодо того, хоч є християнином (бо прийняв Христа як свого власного Спасителя), тоді добре пояснити цю науку з Слова Божого. Ті, що не признають свідомого, вічного мучення погиблих, впевняють, що слова “смерть” і “погибель” означають цілковите знищення і несвідоме існування. Скажіть такому: “Загляньмо, як Біблія пояснює свої слова.” Одкриття 21:8 ясно каже, що треба розуміти під “смертью,” яка відноситься до карі грішника.

“А боязким, і невірним, і огидним, і душегубцям, і блудникам, і чарівникам, і ідолським служителям, і всім ложникам часть їх в озері, палаючому огнем і сіркою, що єсть смерть друга.”

Одкриття 17:8 і 19:20, каже нам, що означає “погибель” в Святім Письмі.

“Зъвір, котрого ти бачив, був, і вже нема його, і має він вийти з безодні, та й іти в погибіль; і будуть чудуватись домуючі на землі, (котрих імена не записані в книзі життя від основання світа) бачивши зъвіра, що був, і нема його, хоч і есть.” (Одкр. 17:8.)

“І схоплено зъвіра, а з ним лжепророка, що робив ознаки перед ним, котрими зводив тих, що приняли пятно зъвіра, і що покланялись образові його. Живцем вкинуто обох в озеро огняне, палаюче сіркою.” (Одкр. 19:20.)

Одкриття 17:8 каже нам, що зъвір мав “іти в погибіль.” Одкриття 19:20 каже нам, де той зъвір пішов: “Живцем вкинуто... в озеро огняне, палаюче сіркою.” Отож це є “погибіль.” Одкриття 20:10 каже, що цей самий зъвір находитися ще в тім озері після тисяч років, і що в повній свідомості мучиться і буде мучитись день і ніч по вічні віки. Отже зрозуміймо, що Біблія називає “погибллю.” Це свідоме, вічне мучення в озері огнянім. Одкриття 20:15 каже, що ті, що находитися в тім озері, не мають свого імені записаного в книзі життя:

“А коли кого не знайдено написаного в книзі життя, то вкинуто його в огняне пекло.”

Маттея 10:28 каже, що погибіль душі є цілком окрема від погибелі тіла:

“І не лякайтесь тих, що вбивають тіло, душі же не здоліть убити; а лякайтесь того, хто зможе погубити і душу й тіло в пеклі.”

Луки 12:5 каже, що після того, як чоловік був убитий, є ще кара в пеклі:

“Я ж покажу вам, кого лякатись: Лякайтесь того, хто, вбивши, власті має вкинути в пекло. Так, глаголю вам, того лякайтесь.”

Марка 3:28, 29 каже, що єсть вічний гріх:

“Істинно глаголю вам: Що всі гріхи відпустяться синам чоловічим, і хули, якими б вони ні хулили; хто ж хулити ме на Духа святого, не має прощення во віки, а винен вічного осуду.”

Луки 16:23-26 каже, що умерші грішники находитися в свідомих муках.

Марка 14:21 каже, що кара, яка впаде на грішників, така страшна, що ліпше було б тому грішникові не народитись:

“Син чоловічий іде, як писано про Него; горе ж чоловікові тому, що Сина чоловічого зрадить! Добре було б йому, коли б не родився чоловік той.”

2 Петра 2:4 і Юда 6, показують, що пекло не є місцем, де входячий перестає існувати, але що воно затримує погиблих на день суду:

“Бо коли Бог ангелів, що згрішили, не пощадив, а кинув їх в окови пекольної темряви, і передав, щоб хоронено їх на суд.”

“І ангелів, що не скоронили свого начальства, оставивших свої оселі, про суд великого дня вічними оковами під темрявою скоронив.”

Жидів 10:28, 29 каже, що карою поломання закону Мойсеївого була смерть, але ще страшніша кара чекає тих, що під ногами своїми потоптали Сина Божого.

Маттея 5:41 каже, що грішники йдуть до місця, яке приготовлено для диявола й ангелів його, і що вони там переважають ті самі свідомі, вічні муки:

“Тоді скаже Він і до тих, що по лівиці: Ідіть од мене, прокляти, ув огонь вічний, приготовлений дияволові та ангелами його.”

Характер цього місця і довгота карі дуже ясно представлений в Одкритті 19:20 і 20:10.

деякі речі, що можуть статись на протязі одного дня, і тоді спитайте його, чи не повинен він з тої причини відразу прийняти Христа.

Щоб привести людину до негайного рішення, Дух Святий вживає часто з успіхом Приповість 29:1:

“Коли чоловіка картають, а він все таки тугошийний, то й буде розбитий, й не буде йому ліку.”

Спитайте того, над ким працюєте: “Що станеться з тим, котрий показується тугошим (впертим), хоч часто картають його?” Коли він відповість, “Буде розбитий,” тоді спитайте, чи він готов наразитись на те. Можна також дати йому Маттея 25:10-12:

“Як же йшли вони купувати, прийшов жених; і що були готові, увійшли з ним на весілля; і зачинено двері. Опісля ж приходять і другі дівчата, та й кажуть: Господи, Господи, відчини нам. Він же, озвавшись, рече: Істинно глаголю вам: Не знаю вас.”

Спитайте, хто прийшов на весілля. Коли почуєте відповідь, що: “Ті, що були готові,” спитайтеся, чи він готовий. Далі спитайте, що сталося з тими, що не були готові, і хто вони були. Після того зверніться до нього з таким питанням: “Чи ти волієш лишитись на дворі?”

Є ще одне доброе місце, яке можна тут ужити, а саме Луки 12:19, 20:

“І скажу душі мої: Душе, маєш багацько добра, зложеного на літа многі; спочивай, їж, пий, веселися. Рече же йому Бог: Безумний, сієї ночі душу твою візьмуть у тебе; що ж надбав еси, кому буде?”

Коли він прочитає ці слова, тоді спитайте: “На скільки років, на думку цього чоловіка, мало йому вистачити зложене добро?” “На літа многі.” — “Але що Бог сказав йому?” “Безумний, сієї ночі душу твою візьмуть у тебе.” — Скільки років, думаєш, ти ще маєш? Що ж тобі Бог скаже? Коли Він може тобі так сказати?”

Особливо добрий вплив у розмові з тими, що кажуть, “Я ще не готовий,” має Маттея 24:44:

“Тим же ї ви будьте готові; бо тієї години, як і не думаете, Син чоловічий прийде.”

Другий вірш, який можна уживати з добрым успіхом, це 1 Царів 18:21:

РОЗДІЛ XII

ЯК ПОВОДИТИСЬ З ТИМИ, ЩО ВІДКЛАДАЮТЬ ЧАС СВОГО СПАСЕННЯ

Нераз буває, що ви усунули всі труднощі і причистили дорогу спасення, а проте чоловік, над яким ви працюєте, все ще не готов прийняти спасення. Він хоче відложити час прийняття Христа на пізніше. Є декілька груп таких, що відкладають своє рішення.

I. Найбільша група між ними складається з тих, що кажуть: “Я почекаю,” або “Ше не сьогодні,” або “Я ще подумаю,” або “Я завтра вечером прийду,” тощо.

Такій людині дайте Ісаї 55:6:

“Шукайте Господа, докіль можна знайти його, кличте до його, коли до вас близько.”

Коли той, над ким працюєте, прочитає ці слова, спитайте його, в якій порі він повинен шукати Господа. Коли він відповість: “Докіль можна знайти Його,” спитайте його, що це означає. Поясніть йому, що є тільки одна пора, в котрій він може бути певним, що найде Господа, це зараз, тепер. Спитайте його, чи він певний, що найде Господа завтра, якщо шукає Його сьогодні. Часто добре дати приклади з життя про таких осіб, що відкладали своє спасення, поки не стало запізно.

Добре ужити з такими людьми Приповість 27:1:

“Не хвались завтрішнім днем, не знаєш бо, що той день уродить.”

Коли ці слова прочитані уважно та з зrozумінням, спитайте його, чим Богкаже нам не хвалитись. “Завтрішнім днем.” Спитайте, чому не мудро хвалитись завтрішнім днем. “Бо не знаєш, що той день уродить.” Спитайте його далі, чи він знає, що один день може принести. Пригадайте йому

“І наблизивсь Ілія до всього народу й промовив: Доки ще кульгати мете на оба боки? Коли Господь є Богом, так ходіте слідом за ним; коли ж се Баал, так слідом за ним ходіте.”

Добрий спосіб, як можна вжити цих слів, це спитати чоловіка, чи він згодився б чекати цілий рік і не мати на протязі того року жадної нагоди прийняття Христата, без огляду на те, що могло статись. Коли він відповість: “Ні, я не годжується на те, бо можу вмерти в тім році,” тоді спитайте, чи згодився б він чекати під такими умовами місяць? тиждень? один день? Спитайте його, чи він згодився б, щоб Бог, Дух Святий, і всі християни лишили його на один день і щоб він в тому дні не мав ніякої зможи прийняття спасення, хоч як бажав би того. Майже всі розважні люди скажуть на те: “Ні, я не годжується.” Тоді можна сказати, що, коли так, то найліпше прийняття зараз Господа.

Інші вірші, що їх можна вжити з цею групою людей, такі:

“А нутре ж ви, що говорите: Сьогодні або завтра підемо в той і той город, і пробудемо там рік, та торгувати мем та дбати мем, (ви, що не знаєте, що буде завтрашнього. Яке бо життя ваше? та же ж воно пара, що на малий час явиться, а потім счезає.) (Якова 4:13, 14.)

“О, нехай не вдарить тебе гнів Божий карою! І найбільший викуп не спас би тебе.” (Йова 36:18.)

“Рече ім тоді знов Ісус: Я йду, й шукати мете мене, і в гріхах ваших повмирасте. Куди ж я йду, ви не можетейти.” (Йоана 8:21.)

“Рече ж їм Ісус: Ще малий час світло з вами. Ходіть, доки світло маєте, щоб темрява вас не захопила; а хто ходить у темряві, не знає, куди йде.” (Йоана 12:35.)

“Рече ж їм тоді Ісус: Ще малий час я з вами, й піду до Пославшого мене. Шукати мете мене, та й не знайдете; й де я, ви не зможете прийти.” (Йоана 7:33, 34.)

II. Ті, що кажуть: “Перше мушу забезпечити себе матеріально, а тоді стану християнином.”

З такими людьми ужийте Маттея 6:33:

“А шукайте перш царства Божого та правди Його; се ж усе додастесь вам.”

Цей вірш дуже ясно показує, що мусимо перше шукати Царства Божого та що все інше другорядне.

III. Ті, що кажуть: “Я чекаю на Божий час.”

Нераз чоловік скаже так цілком щиро. Багато думають, що Бог має спеціальний час спасати людей та що мусимо чекати, поки той час не прийде. Якби хто вам таке сказав,

то спитайте його, чи він прийняв би Христата в Божім часі, якби показати йому, коли той час є. Якщо скаже, що прийняв би, тоді покажіть йому 2 Кор. 6:2:

“Бо глаголе: Приятного часу вислухав я тебе, і в день спасення поміг тобі. Ось тепер пора приятна, ось тепер день спасення.”

Цей вірш показує, що Божий час є тепер. Тоді покажіть йому Жидів 3:15:

“Коли нам глаголеться: Сьогодні, коли почуєте голос Його, не закаменяйте сердце ваших, як у прогніванню.”

Це показує, що Божий час є нині.

IV. Ті, що кажуть: “Я ще за молодий стати християнином,” або “Я хочу чекати, поки старшим не буду.”

Такій людині зверніть увагу на Екклезіяста 12:1:

“Памятай про твого творця замолоду, покіль не прийшли дні ліхій не настали роки, що про них казати меш: Не до вподоби вони мені.”

Маттея 19:14 і 18:3 теж добре, бо показують, що в молодості найліпше прийти до Христата, та що всі мусять стати, як діти, хоч були б старими, заки зможуть ввійти до царства небесного.

Часто добре в розмові з тими, що відкладають своє спасення, ужити ті самі вірші, які вживається з тими, що не дбають про своє спасення (Розділ VI), поки вони не зроблять такого глибокого враження на них, що вони не захотять відкладати далі прийняття Спасителя до серця свого. Звичайно, в розмові з групою людей під секцією I найліпше вжити один вірш з Біблії й повторяти його так часто, щоб ці слова прийнялись в серці того, над ким працюєте. Одного вечора я розмовляв з чоловіком, що був дуже схильований і повторяв: “Я сьогодні не можу рішитись.” Я тільки повторяв йому Приповісток 29:1. За кожним разом, коли він дав мені якусь відповідь, я знов повторив йому ці слова. Я повторив їх багато разів на протязі нашої розмови. Врешті він почув не тільки потребу прийняття Христата, але й небезпеку відложення свого рішення. Він нераз старався втекти від слів цього вірша, але я затримав його при цій одній точці. Ці слова лишились з ним, і так він пішов до дому. Тоді Бог показав, що ці слова можуть сповнитись і на ньому. Бо, коли він ішов дорогою до дому, розбішаки

напали на нього в дорозі й сильно побили його. На другий день він вернувся на зібрання з перевязаною головою, і ще того самого вечора прийняв Христа. Те, що його набили, напевне мало помогло б йому прийти до Христа, якби перед тим слова того Біблійного вірша не вбилися йому в голову.

РОЗДІЛ XIII

ЯК ПОВОДИТИСЬ З ТИМИ, ЩО ЗАБЛУДИЛИ

I. Римо-Католики.

(1) Дуже мало римо-католиків мають запевнення спасення в душі своїй, і дуже мало з них розуміють, що це наш привілей знати, що отримуємо прощення гріхів і вічне життя. Добрий спосіб, як можна повестись з католиком, це спитати його, чи він знає, чи його гріхи прощені. Він певно скаже, що не знає, і що того ніхто не може знати. Тоді ви можете показати йому, що це привілей кожного віруючого знати, що його гріхи прощені. Для того вжите Діяння 13:39: “У Тому всякий віруючий оправдується” і Єфесян 1:7:

“В котрому маємо збавлення кровю Його й оставлення гріхів по багацтву благодаті Його.”

Подібним способом, можете також показати йому, що це наш привілей знати, що отримаємо вічне життя. Для того уживайте 1 Йоана 5:13. Нераз, коли чоловік ознайомлений з тим, що ми маємо привілей знати, що гріхи наші прощені та що отримуємо вічне життя, тоді він забажає собі того. Він зачинає бачити, що ми маємо щось, чого він не має. В одній справі ми завжди маємо перевагу, коли говоримо з католиками, а саме, що в християнстві, як ми його знаємо, маємо спокій і силу, а в їхнім християнстві нема того. Можна довести його до того, щоб міг зрозуміти різницю.

(2) Інший спосіб, як можна говорити з католиком, це показати йому потребу нового народження і пояснити, що це таке. Коли зчнете говорити з чоловіком і довідаєтесь, що він католик, спитайте його, чи він ново-народжений. Напевне він скаже, що не розуміє того, що це значить бути ново-народженим. Покажіть йому Йоана 3:3-5, 7 і підкресліть, що Ісус каже, що мусимо народитися знов. Як буде допитувати, яке може бути це ново-народження, покажіть йому оці вірші:

“Тимже, коли хто в Христі, той нове соторіння; старе минуло; ось стало все нове.” (2 Кор. 5:17.)

“Чим найбільші і дорогі обітниці даровані нам, щоб через них були ви спільноками Божої природи, ухиляючись від тлінного хотіння, що в світі.” (2 Петра 1:4.)

“І вилию на вас чисту воду, й станете чисті від усіх ваших нечистот, і від усіх ваших ідолів очищувати вас. І вложу вам нове серце й дам нового духа, й викину камяне серце з вашого тіла, а дам вам серце мясне. І вдихну в нутро ваше духа моого, й учиню, що будете ходити в заповідях моїх, та хоронити й виповняти постанови мої.” (Езекіїла 36:25-27.)

Багато римо-католиків розуміють, що ново-народження означає хрещення. Коли спитати такого католика, чи він ново-народжений, він скаже: “Так,” а як спитаєте його коли, то відповість, що в часі хрещення. Тоді мусите доказати йому, що водне хрещення не є ново-народження. Для того вжите 1 Коринтян 4:15:

“Бо, коли б ви мали й тисячі наставників у Христі, та батьків небагато; бо в Христі Ісусі благовістям я вас появив (зродив).”

Тут Павло розказує віруючим в Коринті, що породив їх в Христі Ісусі через благовістування Євангелії. Якби ново-народження означало хрещення, то Павло мусів би хрестити їх, але в 1 Коринтян 1:14, він каже, що він їх не хрестив.

Можете також сказати: “Ні, хрещення не є ново-народженням, бо можу тобі показати чоловіка, що був охрещений, а Апостол Петро сказав йому, що він не був відроджений. Тоді покажіть йому Діяння 8:13:

“Увірував же і сам Симон, і, охрестившись, пробував у Филипа; а, видівши ознаки й чудеса великі, дивувався.”

Кому виясните, що Симон прийняв хрещення, зверніться тоді до слів Петра в 21 до 23 віршах, і покажіть, що Симон не був ново-народжений. Добре зробити дальший крок і показати, які є Біблійні докази ново-народження. Для того можете вжити оці Біблійні вірші:

“Коли знаєте, що Він праведний, то знайте, що всякий, хто робить правду, від Нього родився.” (1 Йоана 2:29.)

“Кожен, хто родився з Бога, гріха не робить, бо насіння Його в ньому пробуває; і не може грішити, бо він з Бога родився.”

“Ми знаємо, що перейшли від смерті у життя, бо любимо братів; хто не любить брата, пробуває в смерті.”

“Хто ж має прожиток у світі, і видить брата свого, що в потребі, та й зачинить серце своє перед ним, то як любов Божа пробуває у ньому?” (1 Йоана 3:9, 14, 17.)

Коли чоловік буде досить зацікавлений, він захоче знати, як можна народитись звиш. Відповідь найдете в оцих віршах:

“Которі ж прийняли Його, дав їм власті дітьми Божими статися, що вірують в імя Його.” (Йоана 1:12.)

“Як народженні не з тлінного сім'я а з нетлінного, через слово Бога живого і пробуваючого по вік.” (1 Петра 1:23.)

“Схотів бо, то й породив нас словом правди, щоб бути нам якимсь почином творива Його.” (Якова 1:18.)

(3) Третій метод, що можна вживати з католиками, це Діяння 3:19:

“Покайтесь ж і наверніться, щоб очистились од гріхів ваших, як прийде час покріплення від лиця Господнього.”

Це доказує, що вимагається покаяння й навернення, заки гріхи можуть бути прощені. А що таке покаяння, це пояснено в Ісаї 55:7 і Йони 3:10:

“Нехай безбожник путь свою покине, а беззаконник помисли свої, та нехай обернеться до Господа, а він помилує його, й до Бога нашого, бо він на ласку пребагатий.”

“І побачив Бог іх учинки, що вони покинули свою ледачу дорогоу, й пожалував Бог наслати на них те лихо, яким їм був загрозив, і не наслав.”

Також Діяння 16:31 каже, що дорога до спасення є лише через вірування в Ісуса Христа; тоді покажіть, що це значить вірити в Господа Ісуса Христа. Ужите Йоана 1:12 і 2 Тимотея 1:12.

(4) Можна ще ужити в розмові з католиком 1 Тимотея 2:5. Ці слова торкаються самої суті їхніх труднощів.

“Один бо Бог і один посередник між Богом і людьми, чоловік Ісус Христос.”

Вірний католик завжди шукає посередника крім Христа, а цей вірш ясно каже, що є лише один посередник між Богом і людьми — “Чоловік Ісус” — не священики, святі, Пречиста Діва Марія, або хто інший. Часами добре після цього вірша прочитати 1 Тимотея 4:1-3, але не вживайте цих слів, покіль не побачите, що поступаєте вперед.

Також дуже добре показати католикові, яка велика користь в студіюванню Біблії, бо звичайно католики цілком

не знають Писання, нераз їм заборонено священиком читати Біблію. Для того, вжийте Йоана 5:39; 1 Петра 2:1, 2; 2 Тимотея 3:13-17; Якова 1:21-22; Псалма 1:1, 2; Ісуса Нав. 1:8; Марка 7:7, 8, 13; Маттея 22:29.

(5) Ще один спосіб можете вжити з католиками, а саме, можете поступати з ними так само, як з всякими грішниками, які не знають, що потребують Спасителя, і не думають про своє спасення (загляньте до Розділу VI і XII). Це для того, щоб пробудити в них почуття, що вони є грішниками і потребують Христа. Це найліпший спосіб, якщо можете зацікавити католика, щоб слухав вас.

Дехто думає, що нема користі свідкувати католикам, бо не можливо привести їх до Христа. Це велика помилка. Багато з них прагнуть чогось, чого не можуть найти в католицизмі. Якщо показати їм зі Слова Божого, як найти те, що вони шукають, тоді вони дуже легко навертаються до Христа і стають вірними християнами. Завжди вистерігайтеся одного, не атакуйте Католицьку Церкву. Це лише розбудить ненависть проти вас, і тоді дуже трудно помогти їм. Дайте їм Слово Боже — Правду, а помилки їхні самі поправляться. Часто атаки на католиків показують тільки наше неосвідомлення, бо дуже часто вони не вірують в те, що ми думаемо. Як можливо, то вживайте Католицьку Біблію, коли свідкуєте католикам. Майже всі вірші в католицькій Біблії такі самі, як і в нашій. Одна найбільша різниця це те, що слово “покайся” — вони перекладають — “покутуй.”

ІІ. Жиди.

Багато жидів сьогодні хочуть більше знати про Ісуса Назорея, і готові говорити на цю тему. Найліпший спосіб, яким можна свідкувати жидові, це доказати йому, що його Біблія провадить до Христа. Ціла 53 голова пророка Ісаїї дуже добра для того.

“А як міне сім і шістьдесятє дві сімки, відданий буде на смерть Христос, і не буде народом його той, що його одцурався. А місто й святыню розбудить народ воєводи, котрий прийде, й буде кінець його наче від повені, аж до кінця війни буде пустошення.” (Даниїла 9:26.)

“На дом же Давидів і на осадників Єрусалимських вилию духа ласки і побожності, й поглянути на того, що його прокололи, й будуть голосити по нему, як по синові одиницеві, й сумувати, як сумують по перворіднєви.” (Захарій 12:10.)

“І ти, Бетлеєме — ти Ефрато, хоч ти малий між тисячами в Йодеї, але з тебе вийде мені Той, що має бути Володарем ув Ізраїлі, а його народини — від початків, від днів вічності.” (Михея 5:2.)

Якби жид протестував, що ці слова інакші в його Біблії, не дайтесь тим звести, бо вони ті самі. Можливо він скаже, що Ісаїї 53 не відноситься до Месії (спасителя), то спітайте його, до кого це відноситься. Як це є освідомлений жидівський знавець Біблії, тоді він напевно скаже, що це відноситься до страждаючого Ізраїля. Якби він підніс ту думку, ви перечитайте йому цю голову і покажіть, що ці слова не можуть відноситись до Ізраїля, бо дуже ясно, що той, що страждає, страждає за гріхи другого (Ісаїї 53:4, 5 і 8), і що цей другий це Божий народ Ізраїль. Тим то ясно стає, що страждаючий в цій голові ніяк не може бути Ізраїлем.

Дуже добре уживати в розмові з жидами ціле Послання Павла до Жидів, особливо дев'ятий і десятий розділи, а з сьомого розділу вірші 25 і 28.

Найбільша перешкода жидам до приняття Христа це сильне переслідування, яке вони мусять терпіти. Певно, не легко нині живові стати християнином, але якби він згадав про переслідування, покажіть йому вірші в Розділі VII, секція XII, що відносяться до тих, що бояться переслідування.

ІІІ. Спіритуалісти.

Багато з тих, що називають себе спіритуалістами, впевняють, що вірять в Біблію. Такі люди дуже високо цінують Самуїлове явлення Савлові, 1 Самуїла 28:11-20. Не треба заперечувати, що Самуїл справді явивсь Савлові, але покажіть тому, над ким працюєте, які страшні наслідки впали на Савла, тому що пішов за порадою до той, що мала звязки з духами.

Добре ужити в розмові з спіритуалістами 1 Паралипоменон 10:13, 14:

“Так помер Саул за свою беззаконність, що вчинив перед Господом, за те, що не послухав слова Господнього та ще й вдавався до чарівниці з запитанням, а не шукав Господа. За те він і погубив його, а царство віддав Давидові Ессеенкові.”

Інше добре місце найдете в Ісаїї 8:19, 20:

“Коли радять вам: Питайте тих, що померших викликають, чарівників, шептунів та тих, що з черева говорять, — то ви одкажіть: Хиба ж народові не до свого обертатись Бога? хиба ж мерців про

живих питати? Звертайтесь до закону та до обяву. А вони — як не так говорять, як там сказано, то нема в них світла.”

1 Йоана 4:1-3 теж добре для того, щоб показати, що не можна всім духам вірити. Також 2 Солунян 2:9-12 надається сюди. Після цих віршів покажіть це:

“Не вдавайтесь до закленателів, і до ворожбітів; не шукайте їх, щоб не опаскудитись вам від них. Я Господь, Бог ваш.” (3 Мой. 19:31.)

“І душа, що обернулася до закленателів мертвих і до ворожбітів, щоб слідом за ними блудувати, оберну лице мое проти душі тієї, та я викореню її спроміж люду її.” (3 Мой. 20:6.)

“Нехай не буде в тебе нікого, хто велить синові своєму чи дочці своїй через огонь проходити; нікого, хто ворожбує, або чарує, або замовляє, або віщує. І не буде між вами проклинателя або такого що визиває духів, або вгадує, або мерців розпитує. Усі бо, що се роблять, гидота про Господа; і за сі гидоти Господь, Бог твій, проганяє їх перед тобою.” (5 Мой. 18:10-12.)

“Було Манассієві дванадцять год віку, як він став царем, а п'ятдесят і п'ять год царював він у Єрусалимі. Матір його звалася Хевзіба. І чинив він неправедність в очах Господніх і гидоти тих народів, що їх Господь попроганяв із перед синів Ізраїлевих.”

“І провів сина свого через огонь, і ворожбітував та віщував, і позаводив викликачів мертвих і знахорів; багацько чинив такого перед Господом, чим запалював гнів його.” (2 Царів 21:1, 2, 6.)

Ці вірші показують, як Бог відноситься до спіритуалістів і чарівників.

VI. Християнське Знання (Christian Science).

Багато людей сьогодні зведені на бездорожжа сектою “Християнське Знання.” Більша частина цих людей каже, що вони вірують в Біблію. Покажіть їм 1 Йоана 4:1-3:

“Любі, не всякому духові віруйте, а досвідчайте духів, чи від Бога вони; бо многі лжепророки вийшли у світ. По сьому пізнавайте духа Божого: всякий дух, котрий визнає Ісуса Христа, що прийшов у тілі, є від Бога. І всякий дух, котрий не визнає Ісуса Христа, що прийшов у тілі, не є від Бога; се дух антихристів, про котрого чували, що прийде, і тепер вже есть у світі.”

Ці слова дотикають самих підвалин “Християнського Знання.” Це Знання не признає за фундаментальний факт реальність матерії, реальність тіла, і тим більше дійсність Втілення Христа. Покажіть їм на основі цих віршів, що Біблія каже, що кожний дух, що не признає, що Ісус Христос прийшов у тілі, не є від Бога, а є духом антихриста. “Знання” також заперечує доктрину, що Христос взяв наше мі-

сце на хресті. Багато з тих, що приєдналися до “Знання,” не знають того, бо звичайно їм не відкривають всього, що “Знання” містить в собі. Отож, покажіть тому, з котрим говорите, оці вірші:

“Бо Він Того, хто не знат гріха, за нас гріхом зробив, щоб ми були праведностю Божою в Йому.” (2 Кор. 5:21.)

“Христос викупив нас од клятви закону, ставши за нас клятвою (писано бо: Проклят всяк, хто висить на дереві).” (Галат 3:13.)

“Котрий гріхи наші сам підніс на тілі своїм на дереві, щоб ми, для гріхів умерши, правдою жили; котрого — ранами сцілились.” (1 Петра 2:24.)

“А мало не все кровю очищається по закону, і без пролиття крові не буває оставлення гріхів.” (Жидів 9:22.)

В цих віршах ясно представлена доктрина, що Христос взяв наше місце.

Звичайний послідовник “Знання” дуже високо ставить те, що “Знання” має силу оздоровляти. З цим не можемо сперечатися. Багато людей дійсно чують себе фізично краще від лікарства “Знання.” Тому не потрібно і не розумно заперечувати реальність цих ліків. Признайте відкориговання, але тоді покажіть йому, що це цілком не є доказом, що цей, хто відкориговані, стойть в правді, або що він одобреній Богом. Для того вжите оці вірші:

“Многі казати муть до мене того дня: Господи, Господи, чи не в твоє ж імя ми пророкували? Й не твоїм ім'ям біси виганяли? Й не твоїм ім'ям великі чудеса робили? І промовлю тоді до них: Ніколи я вас не знав; ійдіть од мене, ви, що чините беззаконня.” (Маттея 7:22, 23.)

“І тоді відкриється беззаконник, котрого Господь убе духом уст своїх, і знищить явленням приходу свого. Котрого беззаконника прихід, сатаниною силою, буде з усякою потугою і ознаками чудесами омані.” (2 Сол. 2:8, 9.)

“І не диво: сам бо сатана прикидається ангелом світлим. Не велика ж річ, коли й слуги його прикидаються слугами правди. Конець їх буде по ділам їх.” (2 Кор. 11:14, 15.)

V. Послідовники фальшивих пророків.

Фальшиві пророки так часто з'являються, що не можливо їх всіх назвати по імені. А дальнє вони нераз щезають так скоро, як з'явiliся. Той самий спосіб можна вживати, щоб спастi їх послідовників.

(1) Перше покажіть заблудженому, що Сам Христос

остерігає нас, що являються лжехристи і фальшиві пророки. Прочитайте Марка 13:22, 23:

“Постануть бо лжехристи і лжепророки, й давати муть ознаки та дива, щоб звести, коли можна, й вибраних. Ви ж гледіть: ось я наперед сказав вам усе.”

Затримайтесь на тому, що сам факт, що хтось оздоровляє хворих і робить чуда, не є доказ, що він не є лжепророком. Ісус ясно сказав, що лжехристи і фальшиві пророки будуть робить чуда.

(2) Подайте їм слідуючих п'ять правил, що поможуть їм не попасти в сіть фальшивого пророка.

а) Перше правило, що находимо в Йоана 7:17, це **воля цілком піддана Богові**:

“Коли хто хоче волю Його чинити, знати ме про науку, чи від Бога вона, чи я від від себе глаголю.”

Виясніть це основно, тому що багато людей удають, що вони цілковито піддали свою волю Богові, а коли випитаєте їх докладніше, нераз найдете, що їхня воля не піддана Богові.

б) Друге правило находимо в 2 Тимотея 3:13-17. Це докладне дослідження Слова Божого та основне порівнання зі Словом Божим претензій всяких пророків, христів, месіїв, Іванів Хрестителів, і т. п. Послідовники фальшивих пророків звичайно тримаються кількох віршів Біблійних, а не студіюють цілого Святого Письма.

в) Третє правило найдемо в Якова 1:5-7, це **молитва до Бога за мудрістю**:

“Коли ж у кого з вас недостає премудrosti, нехай просить у Бога, котрий дає всім щедро та й не осоромлює, то й дастя ся йому. Нехай же просить вірою, нічого не сумнічісь; хто бо сумніться, той подобен філії морській, которую вітер жене та й розбиває. Нехай бо не думає такий чоловік, що прийме що від Бога.”

Розуміється, що молитва мусить бути щира, і той, що молиться, мусить бути готовий іти за проводом Божим. Багато людей моляться, щоб Бог провадив їх, але не хочуть іти за Ним; їхня молитва не щира. Вони просять Божого проводу, але не готові відректись своєї мудрості та уповати на мудрість Божу. Багато звільнiliсь від своїх помилок, коли перестали довіряти собі самим і пішли до Господа за світлом і проводом.

г) Четверте правило находимо в Маттея 23:8-10, це **не називати нікого наставником**:

“Ви ж не зовітесь учителями, один бо ваш учитель — Христос; усі ж ви брати. І отця не звітъ собі на землі, один бо Отець у вас, що на небі. І не звітесь наставниками, один бо в вас наставник — Христос.”

Не називати жодного чоловіка наставником, не признавати чоловікові повного, абсолютного авторитету, не приймати іншого авторитету, як тільки Христа і Біблії. Добре спинитись довше в справах віри й релігії на цьому питанні, бо власне на ньому багато людей сходять на манівці, бо прияли за свій авторитет якогось чоловіка з всіма його злими претензіями. Самолюбне серце людини прагне, щоб хтось за його думав у релігійних справах. Це спонукує людей часто приймати цілком науку деяких людей. Власне це дає силу папству, священству, “Християнському Знанню,” Мормонам та іншим подібним заблудженням.

(5) Пяте правило є в Приповісток 29:25, не **боятися чоловіка**:

“Хто боїться людей, той в біду попаде; хто ж боїться Господа, буде безпечен.”

Не один фальшивий пророк здобуває владу над людьми через страх. Хоча дехто не вірить йому впovні, але боїться лишити його, щоб не навів на нього яку слабість або прокляття. Правдоподібно той чоловік, з котрим будете говорити, буде власне в такім положенню. Покажіть їм, що їхній страх перед чоловіком є ясним доказом, що вони на мильній дорозі. Покажіть заблудженному, що Святий Дух не є Дух “страху, а . . . сили і любові і здорового розуму” (1 Тим. 1:7). Якщо він таки впевняє, що цей пророк робить все в ім'я Ісуса й успіває, та що це є знак, що він принятий Богом, то відішліть його до Маттея 7:22, 23. Це місце ясно каже, що можна виганяти бісів в ім'я Господа, й бути одним з тих, кого Господь не знає.

Коли маєте до діла з такими, що находяться під впливом фальшивого пророка, добре показати їм, як можна пізнати таких пророків. **Перший** і найзвичайніший знак, це жадоба грошей. Щоб доказати це, покажіть Тита 1:10, 11 і 2 Петра 2:3:

“Багато бо непокірних, марномовців і обманщиків, найбільше ж

которі з обрізання, їм треба роти позатулювати; вони всі доми розвертують, навчаючи чого не треба, ради скверного надбання.”

“І в зажерливості придуманими словами нас підходить муть, для котрих суд з давногого часу не гайтесь, і погибіль їх не дрімає.”

Поясніть докладно, як той, що виступає як пророк, старається дістати гроші від людей (переважно вони так роблять), це свідчить про його фальшивство. Другий знак, коли вивищує себе хвальбою, гордістю. Прочитайте Юди 16 і 1 Кор. 13:4:

“Се миркачі, докорителі, що ходять по хотінню своєму; і уста їх говорять гордо, і поважають лиця задля користі.”

“Любов довго терпить, милосердує; любов не завидує; любов не величаеться, не надимається.”

Третій доказ, як піznати фальшивого пророка, є в тому, що він має претензію до авторитету, якого Христос заборонив людям приписувати собі. Щоб це стало ясно такому, що є в сітях фальшивого пророка, ужийте Маттея 23:8, 12. **Четвертий** знак це фальшиве пояснення Святого Письма в відношенню до себе або до місця, де він перебуває. Наприклад, секта Мормонів взяла вірші, що відносяться до Ізраїльського народу, і віднесла їх до себе, до свого Сіону, що створила. Якщо який фальшивий пророк називає місце, що під його контролею, Біблійною назвою, і до того ще присвоює собі обітниці Божі, дані Біблійному місцю, показіть обманеному, яке це безпідставне. **П'ятий** знак, коли в науці фальшивого пророка найдете неправду. Він може учити багато доброго й правильного, але десь він виявить свій дияволський рід. Питання, на котрих можна піznати його фальшиву науку, відносяться звичайно до доктрини про будучу кару, про уживання мяса, в справах Мойсеяового закону — як в святкуванні суботи, тощо. В справі будучої кари фальшиві пророки звичайно доходять до того, що або чоловік буде цілком знищений або що всі відродяться очищені, або до комбінації одного і другого.

Розуміється, коли свідкуєте тим, що зблудили, найважніше пояснити фундаментальну євангельську спасаючу Правду, а саме спасення через пролиття крові Ісуса і отримання того спасення вірою в Ісуса Христа. Нераз треба лишити заблудження як тифозну горячку, щоб воно вигоріло і само щезло. Я знаю багато людей, що нині живуть правильним християнським життям. Але колись вони були

деякий час під контролею модерних фальшивих пророків. Колись вони були такі ревні в своїм заблудженню, що називали пропавшими всіх, хто не годиться з словами фальшивого пророка. Але молитвами і досліджуванням Слова Божого Бог вивів їх з темряви на світло.

РОЗДІЛ XIV

ЯК ПОВОДИТИСЬ З ХРИСТИЯНАМИ, ЩО ПОТРЕБУЮТЬ ПОРАДИ, ДОКОРУ, ПІДБАДЬОРЕННЯ АБО ЗАСПОКОЄННЯ

Нераз доводиться працювати над тими, що справді є християнами, але з якихось причин не мають вдоволення з своїх християнських переживань.

I. Християни, що занедбують явне визнання Христа.

Є чимало християн, що не визнають Христа явно, як повинні. Переживання таких, певно, ніколи не можуть їх задоволити. Ніхто не може йти вперед в християнськім житті, коли не визнає Христа явно перед людьми. Одним з найкращих місць в Біблії для цеї групи людей є Маттея 10: 32, 33:

“От же всякий, хто мене визнавати ме перед людьми, того й я визнавати му перед Отцем моїм, що на небі. А хто відречеться мене перед людьми, того й я відречусь перед Отцем моїм, що на небі.”

Значіння цих слів таке ясне, що не потребує близького пояснення.

Другий добрий вірш, що його можете вживати, є Римлян 10:9, 10:

“Щоб, коли визнавати мені устами твоїми Господа Ісуса, і вірувати мені в серці твоїм, що Бог Його підняв з мертвих, ти спасся. Серцем бо вірується на праведність, устами ж визнається на спасення.”

З цих слів можна зрозуміти, що наше спасення залежить від визнання устами Господа Ісуса Христа. Є чимало таких, що кажуть, що вони є християнами та що в своїм серці вони вірять в те, що Ісус є їхній Спаситель. Але вони кажуть, що публичне визнання Христа не потрібне. Подані вище вірші показують, що такий погляд цілком не згідний з Біблією. Недавно прийшов до мене чоловік, що вважав

себе християнином, дитиною Божою, але не мав радості в своїм житті. Він прийшов до мене з таким питанням: “Чи ви думаете, що потрібно чоловікові публично визнати Христа, щоб бути спасеним?” Я відповів: “Це маловажне, що я думаю про те, а важніше, що Бог каже нам про те в Своїм Слові.” Тоді я дав йому прочитати Римлян 10:9, 10. “Ось,” сказав я йому, “що Бог каже про те.” Значіння цих слів було таке ясне, що не треба було додавати додаткового пояснення. Він нічого більше не сказав, лише обіцяв, що буде публично визнавати Христа як Спасителя свого.

Ще один помічний вірш найдете в Йоана 12:42, 43:

“Однакож з князів многі увірвали в Него, та задля Фарисеїв не визнавали, щоб не вилучено їх із школи. Любили бо славу чоловічу більш, ніж славу Божу.”

Я завважав часто, що, коли подані вище вірші не дали доброго успіху в такій ситуації, то помогло Марка 8:38:

“Хто бо соромити меттесь мене й моїх словес між кодлом сим переблюбним і грішним, і Син чоловічий соромити меттесь його, як приайде в славі Отця свого з ангелами святыми.”

II. Християни, що занедбують Біблію.

Багато є таких сьогодні, що подають себе за віруючих в Ісуса Христа, — і може бути, що багато з них є справді спасенними, — але в духовнім своїм житті вони не поступають вперед внаслідок занедбання Біблії. Для таких найдете добрий вірш в 1 Петра 2:2:

“Яко ж новороджені діти будьте жадні словесного чистого молока, щоб у ньому вирости на спасення.”

Раз я відвідав жінку, члена церкви. Я спитав її: “Якже ж тобі поводиться в твоїм християнськім житті?” Вона відповіла: “Не маю жадного успіху; мое християнське життя є ганьбою для мене, ганьбою для церкви й Ісуса Христа.” Тоді я спитав її: “Чи ти читаєш щодня Слово Боже?” Вона сказала, що ні. “Отож не дивно, що твоє християнське життя не задоволяє тебе,” сказав я. Недалеко від нас лежала мала дитина в колисці. Я показав на дитину й сказав: “А що ж було б, якби ти годувала ту дитину сьогодні що дві годині, завтра що шість, на третій день цілком ні, на четвертий день три або чотири рази, а потім два або три дні лишила її без їжі? Як росла б твоя дитина?” “Я не думаю,

що дитина могла б рости, вона б умерла.” “То знай,” сказав я їй, “що ти так само відносишся до своєї душі.” Ця думка підтримана поданим вище віршем.

Можете в розмові з такими людьми вживати ще Діяння 20:32:

“А тепер передаю вас, брати, Богові і слову благодаті Його, котрим може збудувати вас і дати вам насліддя між усіма освяченими.”

Інші помічні вірші такі:

“Задля того відкінувши всяку погань і останок зла, прийміть у лагідності посаджене слово, що може спасті душі ваші. Будьте ж чинителями слова, а не тільки слухателями, обманюючи себе самих.” Якова 1:21, 22.

“Лукаві ж люди та чарівники дійдуть до гіршого, зводячи та даючи себе зводити. Ти ж пробуй у тому, чого навчено тебе, і що звірено тобі, відаючи, від кого навчивсь еси, і що з малку **святе писання знаєш**, **котре може тебе умудрити на спасення** вірою в Христа Ісуса. Всяке писання богохувновенне і корисне до науки, до докору, до правди, до наказу по правді, щоб звершений був Божий чоловік, до всякого доброго діла готовий.” 2 Тимотея 3:13-17.

“І шолом спасення візміть і меч духовний, котрий єсть слово Боже.” Єфесян 6:17.

“Як держати ме чисто парень стежку свою? Коли дбати ме про неї після слів твоїх.”

“Слово твое заховав я в серці моїм, щоб не согрішити проти тебе.”

“Обявлене слово твое просвічує, дає зрозуміння людям простодушним.” Псалтьма 119:9, 11, 130.

“Блаженний чоловік, що не ходить на раду безбожних і не ступає слідом за грішниками, аї засідає на зборах злоріків, но в законі Господа любується й **розмишляє** о законі Його день і ніч.” Псалтьма 1:1, 2.

Якби ви вживали цей останній вірш, то підкресліть особливо слова: “Но в законі Господа любується й **розмишляє** о законі Його день і ніч.” Так само можна вживати Ісуса Навина 1:8:

“Сю книгу закону повсякчасно мусиш держати в устах і **міркувати** про неї день і ніч, щоб зважувати нею все, що в ній визначено: тоді щаститись ме тобі у всіх задумах твоїх і будеш поступати розумно.”

“Сі ж були благородніці від тих, що в Солуні; вони прийняли слово з великою охотою, що-дня розбираючи писання, чи так воно є.”

Коли заохочуємо людей до щоденного читання й студію-

вання Святого Письма, тоді добре показати їм, як студіювати Біблію.

III. Християни, що занедбують молитву.

Одною з найбільш розповсюджених причин невдоволяючого християнського переживання є занедбування молитви. Духовний працівник не раз найде, що ті, що нарікають, не роблять вдоволяючого поступу в своїм християнськім житті. Коли стрінетьесь з такими, спітайте, чи вони регулярно моляться, і як часто. Коли довідаєтесь, що вони занедбують молитву, можете ужити оці вірші:

“Бажаєте, та й не маєте; убиваєте і завидуєте, та й не можете осягти; сваритесь і воюєте, та й не маєте, **тим що не просите.**” Якова 4:2.

“І я вам глаголю: Просіть, то й дасть ся вам; шукайте, то й знайдете; стукайте, то й одчиниться вам. Кожен бо, хто просить, одержує; і хто шукає, знаходить; і хто стукає, тому відчиняють. У когоного ж з вас, батьків, просити ме син хліба, чи каменя поадасть йому? а як риби, чи замість риби гадюку подасть йому? Або коли просити ме яйця, чи подасть йому скорпиона? Коли ж ви, лихими бувши, знаєте добрі дари давати дітям вашим, як же більш Отець із неба, не дасть **Духа святого тим, що просяєть у Него?**” Луки 11:9-13.

“Хто між вами тяжко страдає? **нехай молиться**, хто радіє? **нехай співає.** Чи хто нездужає між вами, **нехай** призове пресвітерів церкви, і **нехай** моляться над ним, помазавши його оливкою в ім'я Господнє; і молитва вірі спасе болізього, і підійме його Господь; а коли гріхи вчинив, відпустяться йому. Визнавайте один одному гріхи, і молітса один за одного, щоб сцілиться вам. **Много бо може молитва праведного ревна.** Ілля був чоловік подобний нам страстями, а помоливсь молитвою, щоб не було дощу, то й не було дощу на землі три роки і шість місяців. А знов помолився, то й дало небо дощ, і земля зростила овоціївій.” Якова 5:13-18.

“І рече їм: Чого спітє? уставши моліться, щоб не вийшли в спокусу.” Луки 22:46.

Останній вірш особливо помогає вияснити одну з найважніших цілей молитви. Інший вірш, що дуже ясно повчає про те, це Ісаї 40:31:

“**Тілько хто на Бога вповає,** в того сила відновлюється; підніме крила, як орел, побіжить і не вмучиться, пійде і не втомиться.”

Вірш, котрий виказує потребу молитись у всякій порі дня, це Псалтьма 55:17:

“Вечером і в ранці і в полуцені мушу стогнати, і він чує мій голос.”

Можна ще дати прочитати людям в цій групі такі вірші:

“І вранці, ще геть за ночі, вставши, вийшов, і пішов у пусте місце і там молився.” Марка 1:35.

“Даниїл же, — хоч довідався, що підписаний такий приказ, пішов до свого дому. А тут він, відчинивши в горниці вікна навпроти Єрусалиму, припадав тричі на день навколошки й молився своїому Богові й славив його, як се він робив і навперед сього.” Даниїла 6:10.

“І, відпустивши їх, пішов на гору молитись.” Марка 6:46.

“Стало ж ся тими днями, вийшов Він на гору молитись, і був усю ніч на молитві Богу.” Луки 6:12.

“Без перстанку молітесь.” 1 Солунян 5:17.

IV. Християни, що живуть недбалим життям.

Є чимало таких людей, що про них не можна сказати, що вони не є християнами, але їхне життя не показує повної посвяти Христу. Таким людям покажіть 2 Коринтян 6:14 аж до 7:1, підкреслюючи особливо слова: “Тимже вийдіть із між них, і відлучіться.”

“Ніхто не може служити двом панам, бо, або одного ненавидіти ме, а другого любити ме; або до одного прихилиться, а другим гордувати ме. Не можете Богу служити й мамоні.” Маттея 6:24.

У згаданім вірші зверніть особливу увагу на слова: “Не можете Богу служити й мамоні.”

“Не любіте ж світа, ані того, що в світі. Коли хто любить світ, нема любові Отцівської в ньому, все бо, що в світі, — хотіння тіла і хотіння очей, і гордоці світові, — не з Отця а зо світа. І світ перейде, і хотіння його; хто ж чинить волю Божу, пробуває по вік.” 1 Йоана 2:15-17.

“Перелюбники і перелюбниці! хиба не знаєте, що любов світу — вражда проти Бога? Оце ж, хто хоче бути приятелем світу, той станеться ворогом Бога.”

“Більшу ж дає благодать; тим же й глаголе: Господь гордим противить ся, смиренним же дає благодать. Коріте ся ж оце Богу, противте ся ж дияволові, то й утіче од вас. Приближуєтесь до Бога, то й приближиться ся до вас, очистіть руки, грішники, і направте серця (ваші), двоедушники.” Якова 4:4, 6-8.

“Дбайте про впокій з усіма і про святість, без чого ніхто не побачить Бога.” Жидів 12:14.

“Тим то, підперезавши пояснниці думок ваших, будьте тверезі, і звершенно вповайтесь на благодать, що приноситься вам в однієм із відкриття Ісуса Христа. Яко діти слухняні, не водячи себе по давнім хотінням вашим, що в незнанні, а, яко Покликавший вас святий, і ви самі святі у всьому життю будьте: бо написано: Будьте святі, бо я свят. І коли Отцем зовете Того, що, не вважаючи на лише, судить кожного по ділу, то зо страхом провожайте час вашого

домування, знаючи, що не тлінним сріблом або золотом викупились од марного життя вашого, від отців переданого, но дорогоцінною кровю Христа, як непорочного і чистого агнця.” 1 Петра 1:13-19. ,

“Ео пора початись судові від дому Божого; коли ж найперш од нас, то який конець тих, що не коряться благовістю Божому? І коли праведник тільки що спасеться, то безбожник і грішник деявиться?” 1 Петра 4:17, 18.

“Що ж між тернину впало, се ті, що вислухавши, відходять, і журбою, та багацтвом, та роскошами життя поглушенні, не дають овошу.” Луки 8:14.

Уживаючи цей останній вірш, підкресліть особливо слова: “Журбою, та багацтвом, та роскошами життя поглушенні.”

“Остерігайте ся ж, щоб часом не обтягались ваші серця про жорством, та пянством, та журбою життя сього, й щоб несподівано на вас не настиг день той. Бо, як сітка, впаде на всіх, що живуть на лиці всієї землі. Пильнуйте, по всяк час молячись, щоб удастоїлися втекти від того всього, що має статись, і станути перед Сином чоловічим.” Луки 21:34-36.

“Нехай будуть поясниці ваши підперезані, і світильники позасвічувані, і ви подобні людям, що дожидають пана свого, коли вертати меть ся з весілля, щоб, як прийде та постукає, зараз одчинити йому. Блаженні слуги ті, котрих, прийшовши пан, знайде їх пильнющих: істино глаголю вам, що підпережеться та й посадовить їх за стіл, і, приступивши, послугувати ме їм. І коли прийде о другій сторожі, або о третій сторожі прийде, і знайде так, блаженні слуги ті.” Луки 12:35-38.

“То ж благаю вас, братте, щедротами Божими, представляйте тіла ваші яко жертву живу, святу, угодну Богові; се розумне служження ваше. І не приладжуйтесь до віку сього, а переображеніся обновленням ума вашого, щоб довідуватись, що воля Божа добра й угодна і звершена.” Римлян 12:1, 2.

“Хто ж сумніється, чи їсти, осудиться, бо їсть не по вірі; все ж, що не по вірі, гріх.” Римлян 14:23.

“Бортьбою доброю я боровся, дорогу скінчив, віри додержав. На останок готовиться мені вінець правди, котрий oddаст мені Господь того дня, праведний суддя, і не тілько мені, та і всім, хто полюбив явлення його.” 2 Тимотея 4:7, 8.

V. Християни, що не працюють для Христа.

Велика частина нинішньої церкви або цілком нічого не робить для Господа, або робить дуже мало. Той духовний працівник, що вспіє побудити других християн до живої акції для Христа, звершить стільки для Христа, як і той, що приводить неспасенних до Господа. В Біблії є чимало віршів, яких можна успішно вживати для тої цілі. Оці вірші будуть помічні: Марка 13:34-37 з підкресленням слів:

“Давши... кожному діло його.” Маттея 24:44-51; Маттея 25:14-30. Вірш, який показує лінівим християнам, що кожний послідовник Ісуса повинен бути свідком Його та повинен старатись спасати душі, це в Діяння 8:4:

“Которі ж порозипались, ходили, благовіствуючи слово.”

Єфесян 4:14-16 теж може придатись:

“Щоб більш не бути малолітками, хвилюючись і кидаючись від усякого вітру науки, в омані людській, у лукавстві до підступного заблуду, а ходячи по правді в любові помножаймо все в Того, котрий єсть голова, Христос, котрого все тіло зложене і звязано всякою увяззю спромоги по дійству, яке є в мірі кожної часті, робить зрост тіла на збудування самого себе в любові.”

Уживаючи цих слів зверніть головну увагу на слова: “Зложене і звязано всякою увяззю спромоги по дійству,” та поясніть їх. Інші вірші, що їх також зможете вживати, найдете в Єфесян 5:14-21.

“Що змоглася, зробила: попередила намастити тіло мое на похороння.” Марка 14:8.

“Нехай знає, що навернувшись грішника від блудної дороги його спасе душу від смерті і покриє множество гріхів.” Якова 5:20.

“І розумні сіяти муть, неначе світила на небі, а навернувші багато до праведності — неначе зорі, по-вік, на завсіди.” Даниїл 12:3.

“І ось, я прийду хутко, і заплата моя зо мною, щоб віддати кожному яко ж буде діло його.” Одкриття 22:12.

VI. Християни, що підпадають спокусам.

Всі християни, переважно молоді, переживають часи спеціальної спокуси і випробування. В тих часах їм потрібно поради й потіхі від других християн і вони повинні їх дістати. Ми повинні помагати один одному нести тягарі й так сповняти закон Христа (Галат 6:2). Тут є велика нива для духовного працівника. Подані нижче вірші помогнуть підтримати віруючих в часі випробування й спокуси:

“Усяку радість майте, братте мое, коли впадаєте в різні спокуси, знаючи, що доказ вашої віри робить терпіння; терпіння ж нехай має звершене діло, щоб ви були звершенні і повні, ні в чому не маючи недостатку.” Якова 1:2-4.

“Блажен чоловік, що витерпить спокусу; тим що, будучи вірний, прийме вінець життя, що обіцяв Бог тим, що люблять Його.” Якова 1:12.

“Тверезіться, пильнуйте, бо противник ваш диявол, як лев ридає, ходить, шукає кого пожерти; проти него вставайте тверді вірою, знаючи, що такі страждання доводяться і братів-

ству вашому в світі. Бог же всякої благодаті, покликавши нас до вічної своєї слави в Христі Ісусі, коли трохи пострадаєте, Він нехай звершить вас, утвердить, укріпити і основує непорушно.” 1 Петра 5:8-10.

“Не яка спокуса настигла на вас, тільки чоловіча; вірен же Бог, котрий не допустить, щоб ви були спокушені більш, ніж що здолієте знести; а зробить із спокусою й вихід, щоб ви здоліли знести.” 1 Корінтян 10:13.

“Та Він сказав мені: Доволі з тебе благодаті моєї, сила бо моя в немощі звершується. Найлюбіше ж оце лучче хвалитись мені немощами моїми, щоб вселилась у мене сила Христова. Тим любо мені в немощах, докорах, нуждах, гоненнях, тіснотах за Христа; коли бо я немочний, тоді я сильний.” 2 Корінтян 12:9, 10.

“Без перестану молітесь.” 1 Солунян 5:17.

“Все здолію в Христі, що мене покрепляє.” Філіппян 4:13.

“Писав я вам, батьки, що ви пізнали Того, що від почину. Писав я вам, молодята, що ви сильні, і слово Боже у вас пробуває, і що подужали лукавого.” 1 Йоана 2:14.

“Як держати ме чисто парень стежку свою? Коли дбати ме про неї після слів твоїх.” Псалм 119:9.

“Він же додає сили втомленому й підкріпляє знemoщілого. І молодіж, буває, знemоже — ослабне, та й мужі впадають на силах, тільки хто на Бога вповнає, в того сила відновлюєсь; підніме крила, як орел, побіжить і не вмучиться, пійде і не втомиться.” Ісаї 40: 29-31.

VII. Християни, що терплять переслідування.

Багато християн, які падають в часах переслідування, стояли б міцно при вірі, якби мали бодай кілька слів поради від товариша-християнина. Подаемо вірші, що є добре для поради і потішения переслідуваних:

“Блаженні, кого гонять за правду, бо їх царство небесне. Блаженні ви, коли вас безчестити муть, та гонити муть, та казати муть на вас усяке лихе слово не по правді, ради мене. Радуйтесь і веселітесь: бо велика нагорода ваша на небі; так бо гонили й пророків, що бували перше вас.” Маттея 5:10-12.

“Любі, не чудуйтесь розпаленням, що буває вам на спокусу, наче б вам що дивного довелося; а радуйтесь, яко ж маєте участь в страданнях Христових, щоб і в одкриттю слави Його радувались і веселилися. Коли докорять вас за ім'я Христове, — ви блаженні; Дух бо слави й Бога почиває на вас; ними він хуляться, вами ж прославляється.” 1 Петра 4:12-14.

“Коли ж яко Християнин, то нехай не соромиться, а прославляє Бога за сю участь.” 1 Петра 4:16.

“На се бо ви покликані, бо і Христос страждав за вас, оставляючи вам приклад, щоб ви йшли слідом за Його стопами; котрий не зробив гріха, ані не знайдено підступу в устах Його; котрий, злословлений, не злословив, і страждаючи, не грозив, а передав Судячому праведно.” 1 Петра 2:21-23.

“Лучче бо, коли воля Божа, пострадати за добрі діла, аніж за діла лихі; тому що й Христос, щоби привести нас до Бога, один раз пострадав за гріхи нації, Праведник за неправедних, що був умертваний по тілу, но ожив духом.” 1 Петра 3:17, 18.

“І всі ж, хто хоче благочестиво жити в Христі Ісусі, гонені будуть.” 2 Тимотея 3:12.

“Укріпляючи душі учеників, благаючи пробувати у вірі, і що многими муками треба нам увійти в царство Боже.” Діяння 14:22.

“Послухали ж його, і покликавши апостолів та побивши, заказали їм говорити в ім'я Ісусове, та й відпустили їх. Вони ж пішли веселі з перед ради, що за ім'я Його удостоїлись бути зневаженими. І по всякий день не переставали вони в церкві і по домах наївчати й благовістувати Ісуса Христа.” Діяння 5:40-42.

“Тим же оце й ми, маючи кругом нас таку тьму свідків, відловивши всяку гордість і гріх, що путав нас, з терпніям біжим на боротьбу, що перед нами, дивлячись на Ісуса, починателя і звершителя віри, котрий замість радости, яка була перед Ним, витерпів хрест, не дбаючи про сором, і сів по правиці престола Божого. Подумайте бо про Того, хто витерпів од грішників такий перекір проти себе, щоб не винивали, ослабши в душах ваших. Ще ви аж до крові не стояли, борючись проти гріха.” Жидів 12:1-4.

“Нічого не бійся, що маєш терпіти. Ось, диявол вкидаєті ме декотрих із вас у темницю, щоб спокусити вас; і мати мете горе десять день. Будь вірний аж до смерти, і дам тобі вінець життя.” Одкриття 2:10.

“Не лякайся, мале стадо: бо вподобалось Отцеві вашому дати вам царство.” Луки 12:32.

VIII. Християни, що переживають нещастя.

Коли християни, особливо молоді, переживають прикри паси, помогти їм може нераз декілька слів. Часто вони спасають від довгих років темряви й безплідного християнського життя. Багато є людей, мало корисних для церкви, що були б дуже придатними, якби який розумний християнський працівник приступив до них в часі горя і дав їм добру пораду з Божого Слова. Ми всі, повинні завжди шукати за людьми в нещастю, що потребують помочі, і ми найдемо їх довкола нас щодня. Жадна наша власна думка не може бути такою помічною для тих людей, як обітниці й потішенні Божого Слова. Подаемо далі вірші, що можуть бути помічні, як тільки вживати їх розумно та в силі Духа Святого.

“І забули напомин, що до вас, як до синів, глаголе: Сину мій, не гордуй каранням Господнім, ані слабни, докореній від Нього; кого бо любить Господь, карає; і бе всякого сина, котрого приймає. Коли карання терпите, Бог до вас, як до синів: чи єсть бо такий син, котрого не карає батько?”

“Усяка ж кара на той час не здається радощами, а смутком; опісля ж дає овоц впокою тим, що нею навчені правди.” Жидів 12:2-7, 11.

“До насліддя нетлінного і непорочного, що не зовяне, сковане на небесах про вас, котрі силою Божою стережені побуваете через віру, на спасення, готове явитись останнього часу. Сим радуйтеся, мало нині коли треба, смуткуючи у всяких напастях, щоб випробувана віра ваша, геть дорожча золота пропадущого, хоч і огнем випробуваного, знайшлась на похвалу і честь і славу в одкриттю Ісус-Христовому.” 1 Петра 1:4-7.

“Смиріться ж під сильну руку Божу, щоб підніс вас угому свого часу; всякий журбу вашу скинувши на Него, бо Він старається про вас.” 1 Петра 5:6, 7.

“Бог нам прибіжище і сила, поміч скора в нещастиях. Тому не злякаємось, хоч би земля зворушилась і гори захитались серед моря. Хочби ревіли і пінились поводі його, гори тряслись від його досади.” Псалмъ 46:1-3.

“Хоч би я ходив по долині тіни смертної, то не боюся жадного лиха, ти бо еси зо мною; твоя палиця і підпора дає мені духа.” Псалмъ 23:4.

“І клич мене в день тісноти; я визволю тебе, і ти прославиш мене.” Псалмъ 50:15.

“Праведні взивають, і Господь чує і збавить їх з усіх тіснот їх.” Псалмъ 34:17.

“Господь світло мое і спасення мое; кого мені боятися? Господь твердиня життя моє; перед ким мені лякатись? Як здогонили мене злаки, щоб пожерти тіло мое; напасники мої і вороги мої— Вони спіткнулися, і наложили головами. Коли військо облогуємо против мене стане, не боїться серце мое; як вдарять боем на мене, я й тоді вповою: Одного в Господа прошу, одного тілько бажаю: жити в домі Господнім поки життя моє, щоб дивитись на благодать Господню і служити в храмі його. Він бо заховає мене в своїй домівці в день недолі, він захистить мене в заулку намета свого, він підніме мене на скелю! І тоді піднесеться голова моя над моїми ворогами кругом мене; і принесу жертву радісну в чертозі його; співати му псальми Господеві.”

“Коли б я та не вірував, що побачу благодать Господню на світі між живими! Вповай на Господа! Будь потужен, і май одвагу в серці, і дождай помочі від Господа.” Псалмъ 27:1-6, 13, 14.

“Прийдіть до мене, всі знеможені та отягчені, я впокою вас. Візьміть ярмо мое на себе, я навчтесь від мене: бо я тихий і смирний серцем; то й знайдете відпочинок душам вашим.” Маттея 11:28, 29.

IX. Християни, що втратили своїх дорогих.

Служення потіхою тим, чиї доми були навіщені смертю, є одним з найліпших серед всіх християнських служень. Служення це доступне всім нам, але не один, хоч мав на думці добро і пробував втішати засмучених своїми власними дум-

ками, замість Словом Божим, нераз пошкодив більше, ніж поміг. Той чоловік, що познайомлений з Біблією, і знає, що вона вчить про смерть й вічність, зможе загоїти не однорозбите серце. Ісус сказав у жидівській школі в Назареті, що Отець помазав Його на те, щоб Він сціляв серця розбиті (Луки 4:18). Тому кожен послідовник Ісуса, повинен просити Бога того помазання, щоб він міг виконати подібну службу. Біблія повна віршів, що помічні в служенню потіх. Подаемо деякі з них, що є найуспішніші:

“Нехай не трівожиться серце ваше. Віруйте в Бога і в мене віруйте. В дому Отця моого осель багато. Коли б ні, сказав би вам: Йду наготовити місце вам. І, як пійду та наготовлю вам місце, знов прийду і прийму вас до себе, щоб де я, і ви були.”

“Упокій оставляю вам, мій упокій даю вам; не, яко ж світ дає, я даю вам. Нехай не трівожиться серце ваше, ані лякається.” Йоана 14:1-3, 27.

“Відказав Ісус, і рече йому: Що я роблю, ти не знаєш тепер, зрозумієш же опісля.” Йоана 13:7.

“Вгамуйтесь і пізнайте, що я Бог! Я вознесуся між народами, вознесуся на землі.” Псалмъ 46:10.

“І чув я голос з неба, що глаголав мені: напиши: Блаженні мертві, що в Господеві вмирають від нині. Так глаголе Дух, щоб впокоїлись від трудів своїх; діла ж їх ідуть слідом за ними.” Одкриття 14:13.

“І відказав: Покіль іще дитина була жива, я постив і плакав, бо думав: Хто знає, може, Господь змилосердиться до мене, так що воно їжити ме. Тепер же воно вмерло, про що ж мені постити? Хиба ж його вернеш? Я пійду до його, воно ж не прийде вже до мене.” 2 Самуїла 12:22, 23.

“Не хочу ж, братя, щоб ви не відали про тих, що впокоїлись, щоб не скорбіли ви, як інші, що не мають надії. Бо коли віруємо, що Христос умер і воскрес, так Бог і тих, що поснули в Ісусі, приведе з Ним. Се бо вам глаголемо словом Господнім, що ми, які зостанемось живими до приходу Господнього, не попередимо тих, що впокоїлись. Сам бо Господь з повелінням, з голосом архангельським і з трубою Божою зійде з неба, і мертві в Христі воскреснуть найперше; потім ми, які зостанемось живі, вкупні з ними будемо підхоплені в хмарах назустріч Господеві на воздух, і так завсіди з Господом будемо. Тим же втішайте один одного словами сими.” 1 Солунян 4:13-18.

Я переконався, що це останнє місце має найбільш потішуючий вплив з усіх.

“Оце ж маймо духа всякого часу, знаймо, що, домуючи в тілі, ми далеко від Господа: бо ходимо вірою, а не видінням. Маймо ж духа й воліймо лучче бути далеко від тіла, а домувати у Господа.” 2 Коринтян 5:6-8.

“Тісно бо мені від обох, маючи бажання розвязатись із тілом, та з Христом бути; багато бо воно лучче.” Филипян 1:23.

“Так і воскресення мертвих. Сіється у зотління, устає у нетлінню. Сіється в безчесті, устає в славі; сіється в немочі, устає в силі. Сіється тіло душевне, устає тіло духовне; єсть тіло душевне і єсть тіло духовне.”

“І яко ж носили ми образ земного, так носити мем і образ небесного.”

“Треба бо тлінному сьому одягнутись у нетління, і смертному сьому одягнутись у безсмерте.”

“Як же тлінне се одягнеться в нетлінне і смертне се одягнеться в безсмертя, тоді станеться написане слово: Пожерта смерть побідою. Де в тебе, смерте, жало? де в тебе, пекло, побіда? Жало ж смерти — гріх, а сила гріха — закон. Богу ж дяка, що дав нам побіду через Господа нашого Ісуса Христа. Тимже, братя мое любе, бувайте тверді, стійкі, надто збогачаючись у ділі Господньому завсіди, знаючи, що праця ваша не марна перед Господом.” 1 Коринтян 15:42-44, 49, 53, 54-58.

Духовний працівник мусить піznати ситуацію того, над ким працює, і тоді вибрati такi вірші, якi найлiпше придатнi для нього. Часами треба вжити всiх iх. Не тiльки прочитайте iх, ale пiдкresлiть та пояснiть окремi слова в тих вiршах та пристосуйте коли того потрiбно. При читаннi i пояснюваннi Святого Письма мусимо надiятись на мудрiсть i силу Духа Святого.

X. Християни, що не отримали Духа Святого.

Багато є таких християн в теперiшнiх часах, що ще не отримали Духа Святого. Вони ще не доступили до тої повноти радостi, миру i сили, що є для нас у Христi. Вони находяться в такiм самiм положеннi, як ученики в Єфесi, закi Павло не прийшов i не спiтав iх: “Прийняли ви Духа Святого, uвiруvавши?” (Дiяння 19:2). Також вони подiбнi до тих вiруючих в Самарiї, що не отримали Духа Святого, aж Петро й Йоан прийшли i “молилися про них, щоб прийняли Духа Святого: ще бо нi на кого з них не зiйшов” (Дiяння 8:15, 16). Багато людей nинi питають, що мають робити, щоб отримати Духа Святого, a є ще бiльше таких, що повиннi ставити таке питання. Духовний працiвник повинен знати, що сказати тому, хто ще не отримав Духа Святого, що вiн мусить робити, щоб Його отримати. Вiн повинен вказати на потребу виконання oцих крокiв:

1. Хто бажає отримати Духа Святого, той мусить надi-

ятися не на свої добрі вчинки, щоб бути принятим Богом, а покладатись тільки на звершену працю Ісуса Христа.

Для пояснення вжийте Галат 3:2:

“Про одно се хочу довідатись од вас: Чи ділами закону прийняли ви Духа, чи, слухаючи, проповідю віри?”

Ці слова дехто толкує так, що ми отримуємо Духа Свято-го самою вірою. Це не є повне значіння тих слів, як це видно з цілого вірша. Лже-учителі сказали Галатським християнам, що для їхнього оправдання перед Богом не вистачає лише вірити в Христа й в Його звершену працю, але крім того треба їм дотримувати Мойсейовий закон щодо обрізання. В повищім вірші Павло виказує, що такий погляд цілком недорічний, і пригадує Галатіям власні переживання. Він пригадує їм, що вони дістали Духа не через дотримання закону, але через вірування в Боже свідоцтво про Христа і Його спасаючу роботу, цілком покладаючись на те, як на запоруку прощення.

Отож перший крок в отриманню Духа Святого є в тому, щоб відвернути очі свої від себе, від своїх учинків або здібностей, і скерувати їх на Ісуса і на Його спасаючу роботу, яку Він звершив на хресті, та вповні уповати на Христа щодо прощення й оправдання перед Богом.

2. Хто хоче отримати Духа Святого, мусить відкинути всякий гріх.

Для пояснення вжийте Діяння 2:38:

“Петр же рече до них: Покайтесь, і нехай охреститься кожен з вас в ім'я Ісуса Христа на оставлення гріхів, і прийме дар святого Духа.”

Цей віршкаже ясно, що мусимо покаятися, коли хочемо отримати Духа Святого. Покаяння містить зміну наших думок про Христа і про гріх. Перше всього, це є зміна умовного наставлення проти Христа на приняття Христа. Це міститься в тому, що ми назвали першим кроком. Але крім того, там мусить бути зміна в нашім відношенню до гріха. Не може бути думки про те, щоб любити гріх, але мусить бути постанова відректись його. Найбільшою перешкодою в отриманню Духа Святого є — триматись гріха. Духовний працівник повинен поставитись дуже уважно до цього питання. Старайтесь довідатись, чи той, над ким працюєте, не ховає якого гріха в своїм серці. Переконайтесь, чи нема

якого минулого гріха в житті, якого людина ще не виреклася. Повчіть того чоловіка, щоб на самоті з Богом виявив Йому своє серце. Коли покажеться, що в серці його не все по волі Божій, настоюйте, щоб він відрікся того. Поясніть Йому, що мусимо відректись всякого відомого гріха. Підкресліть те, що Дух Святий є СВЯТИЙ Дух, і що Він не покажеться в своїй повноті в нечистім серці, яке тримається гріха.

3. Хто хоче отримати Духа Святого, мусить цілком підкорити свою волю Духа Святого.

Для пояснення вжийте Діяння 5:32:

“І свідки Його в словах сих ми й Дух святий, котрого дав Бог тим, хто кориться Йому.”

Цей віршкаже, що Бог дає Духа Святого тим, що послушні Йому. Вкажіть на те, що головне щодо послуху є відношення нашої волі, та що правдивий послух містить у собі цілковите підкорення своєї волі Богові. Переконайте того, з ким говорите, що таке підчинення волі конче потрібне. Ця вимога спричиняє труднощі в житті не одного чоловіка. Більше людей не можуть отримати Духа Святого через те, що вони не цілком підкорились Богові, ніж з інших причин. Буває часто, що Дух Святий даний відразу і в повноті, як тільки чоловік підкорить свою волю Богові. Як людина не бажає підкоритись Господеві, тоді й навіть не треба дальше йти, бо Господь не приймає ніякого компромісу.

4. Хто бажає приймити Духа Святого, повинен просити від Бога такого дару.

Можете пояснити це словами Луки 11:13:

“Коли ж ви, лихими бувши, знаєте добре дари давати дітям вашим, як же більш Отець із неба, не дасть Духа святого тим, що просять у Него?”

Тут виразно сказано, що Бог дає Духа Святого тим, що Його просята. Це можна доказати теж з Діяння 2:1-4; порівняйте Діяння 1:14; 4:31; 8:15, 16.

“А як скінчився день п'ятдесятниці, були всі однодушно в купі. І роздався зразу гук із неба, мов би од віючого буйного вітру, й сповнив увесь дім, де вони сиділи. І явились їм поділені язики, ніби огняні, і сів на кожному з них. І сповнились усі Духом святым, і почали розмовляти іншими мовами, як Дух давав їм промовляти. (Діяння 2:1-4). (Прирівняйте Діяння 1:14, “Усі вони пробували

одиодушно в молитві і благанню — з жінками й Марією, матір'ю Ісусовою, і з братами Його.”)

“А як помолились вони, захиталося місце, де зібралися, і сповнились усі Духом святым, і промовляли Слово Боже з одвагою.” (Діяння 4:31).

“Котрі прийшовши, молилися про них, щоб прийняти Духа святого. Ще бо ні на кого з них не зійшов, а тільки охрещені були в ім'я Господа Ісуса.” (Діяння 8:15, 16).

Треба відразу переконати того, над ким працюєте, щоб він просив Господа, щоб наповнив його Духом Святым. Навіть добре молитись з ним разом за цей дар.

5. Останній крок в отриманню Духа Святого — це віра.

Чимало є таких, що зроблять все, що вище було сказане, і таки ще не отримають того благословення тому, що не вірють. Можете вжити Марка 11:24 для пояснення того:

“Тим глаголю вам: Усе, чого молячись просите, віруйте, що одержите, й буде вам.”

Треба повчити того, з ким говорите, щоб не звертав уваги на свої почуття, але дивився на Слово Боже, і вірив у те, що Бог обіцяв. Багато може помогти при поясненні, як отримати віру, 1 Йоана 5:14, 15:

“І се одвага, котру маємо до Него, що коли чого просимо по волі Його, Він слухає нас; і коли знаємо, що Він слухає нас, чого б ми не просили, то знаємо, що одержуємо прошення від Него.”

Поясніть на основі цих слів, що, коли просимо що по волі Божій, можемо бути певні, що Він чує нас, бо Слово так впевняє. А коли знаємо, що Він нас чує, тоді можемо бути певні, що маємо те, про що ми просили, хочби не відчували того. Коли просимо Духа Святого, тоді просимо того, що відповідає волі Божій. Це видно з оцих слів:

“Коли ж ви, лихими бувши, знаєте добрі дари давати дітям вашим, як же більш Отець із неба, не дасть Духа святого тим, що просять у Него?” Луки 11:13.

“Петр же рече до них: Покайтесь, і нехай охреститься кожен з вас в ім'я Ісуса Христа на оставлення гріхів, і приймете дар святого Духа. Для вас бо обітниця, і для дітей ваших, і для всіх даліших, скільки їх покличе Господь Бог ваш.” Діяння 2:38, 39.

“І не впивайтесь вином, бо в йому роспуст, а сповідайте себе Духом.” Єफесия 5:18.

Приклоніть коліна разом з тим, хто потребує вашої помочі, і моліться, щоб Господь його сповнив Своїм Духом Святым.

Скажіть йому, що в житті, яке Дух Святий сповнив, є радощі і мир, як це сказано в цьому вірші:

“А овощ Духа: любов, радощі, мир, довготерпіння, добрість, милосердя, віра, тихість, вдержливість. На таких нема закону.” Галат 5:22, 23.

Матимемо нове і ясніше розуміння Христа:

“Як же прийде Утішитель, що я пішлю вам од Отця, Дух правди, що від Отця виходить, Той свідкувати ме про мене.” Йоана 15:26.

Отримаємо нову силу, щоб служити Ісусові:

“І зібрали їх, заповів їм, з Єрусалиму не виходити, а дожидатись обітування Отця, що про Него чули від мене. Бо Йоан хрестив водою: ви ж хрестити метесь Духом святым по немногих сіх днях.”

“А приймете силу, як зійде святий Дух на вас; і будете мені свідками в Єрусалимі й у всій Юдеї і Самарії, і до краю землі.” Діяння 1:4, 5, 8.

“А як помолились вони, захиталося місце, де зібралися, і сповнились усі Духом святым, і промовляли Слово Боже з одвагою. Множество ж вірних мали одно серце й одну душу; й ні один, що мав, не казав, що се Його, а було в них усе спільнє. I з великою силою давали апостоли свідчення воскресення Господа Ісуса, й ласка велика була на всіх їх.” Діяння 4:31-33.

Поясніть, що ознак, які приходять після отримання Духа Святого, можна чекати тільки тоді, коли віримо.

XI. Християни, що не мають перемоги в своїм християнськім житті.

Є чимало таких християн, що є в дійсності спасені, але життя їхне минає в постійних невдачах і в знеохоченні. Коли говорите з таким чоловіком, старайтесь пізнати причину його знеохочення й невдач. Напевно, що це буде одна з оцих причин:

1. Вони ще не навчилися покладатись вповні на звершенну працю Ісуса в справах прощення й душевного спокою.

В церкві повно таких людей, що шукають в ній за тим, що вони сами можуть робити, щоб доступити прийняття перед Богом. Неможливо чоловікові мати ясне, вдоволяюче та переможне християнське життя, якщо він не навчився покладатись і цілком опертись на звершенну жертву Христа щодо прощення. Коли найдете, що це є причина його

невдачі, тоді прочитайте Ісаї 53:6, Галат 3:13, 2 Коринтян 5:21 та інші подібні вірші на доказ, що наші гріхи прощені тому, що Христос Сам поніс наші гріхи на Собі на хресті, а не на підставі добрих діл наших.

Друге, поясніть такому чоловікові, що прощення й спокій, куплені жертвою крові Христа, стають нашими, як тільки віrimо в Христа. Щоб доказати це, вжijте оці вірші:

“Оправдившихся ж вірою, маємо мир з Богом через Господа нашого Ісуса Христа.” Римлян 5:1.

“Хто ж не робить, а вірує в Оправдуючого нечестивого, віра його полічується за праведність.” Римлян 4:5.

“Тепер же окрім закону правда Божа явилась, свідкована від закону й пророків; правда ж Бога через віру Ісус-Христову усім і на всіх віруючих; нема бо ріжниці: всі бо згрішили, і лише і слави Божої, **оправдаються ж дармо благодаттю Його**, викупленням, що в Христі Ісусі, котрого предложив Бог на вблагальну жерту через віру в кров Його, щоб засувати правду свою одпущенням прежніх гріхів у довготерпінню Божому, щоб засувати (кажу) правду свою нинішнього часу, щоб був Він праведний і **оправдуючий, хто з віри Ісусової.**” Римлян 3:21-26.

“Ta й явиться у Ньому, не маючи моєї праведності, що від закону, а маючи ту, що вірою Христовою здобувається, праведність від Бога у вірі.” Філіппян 3:9.

2. Вони не підкорились вповні волі Божій.

Це причина невдачі багатьох людей. Як переконаєтесь, що це є причиною невдачі того чоловіка, з котрим говорите, то ужijте Діяння 5:32 і Римлян 6:13, 19:

“Ані оддавайте членів ваших гріху, яко знаряддя неправді, а оддавайте себе Богові, яко з мертвих оживших, і члени ваші яко знаряддя правди, Богові.”

“Почоловічі глаголю ради немочі тіла вашого: як ви оддавали члени ваші в слуги нечистоті і беззаконню на беззаконня, **так тепер oddайте члени ваші в слуги правді на святість.**” Римлян 6:13, 19.

3. Вони занедбали читання Слова Божого.

Коли найдете, що це є причина невдачі, ужijте 1 Петра 2:2, Псалм 119:11 і Єфесян 6:17:

“Слово твое заховав я в серці моїм, щоб не согрішити проти тебе.” Псалм 119:11.

“І шолом спасення візьміть і меч духовний, котрий єсть Слово Боже.” Єфесян 6:17.

4. Вони занедбали молитву.

Якщо так, то ужijте 1 Солунян 5:17, Луки 22:40 і Ісаї 40:29-31:

“Прибувши ж на місце, рече їм: Моліться, щоб не ввйти в спокусу.” Луки 22:40.

5. Вони не подають людям свідоцтво о Христі.

Хто хоче мати успішне християнське життя, мусить завжди свідкувати для Христа. Виясніть це на основі Маттея 10:32, 33:

“От же всякий, хто мене визнавати ме перед людьми, того й я визнавати му перед Отцем моїм, що на небі. А хто відречеться мене перед людьми, того й я відречусь перед Отцем моїм, що на небі.”

6. Вони занедбують працювати для Христа.

Хто хоче мати переможне життя, мусить безнастінно трудитись для Господа. Якщо того недостає в житті чоловіка, з яким говорите, ужijте Маттея 25:29:

“Кожному бо маючому всюди дається, і надто мати ме; у немаючого ж, і що має, візьметься від него.”

Поясніть цей вірш на основі інших віршів цього Розділу. Значіння цих слів таке, що той, що уживає свої таланти в службі Господа, дістане більше, а той, що занедбує свої таланти, згубить і те що має.

7. Вони не прийняли Духа Святого.

Багато є таких, що могли б жити успішно, але не живуть так, бо навіть не знають, що вони можуть бути наповнені Духом Святым. Якщо таких стрінете, ужijте Єфесян 5:18 і Галат 5:16, 22, 23:

“Глаголю ж: Духом ходіть, і хотіння тілесного не звершуйте.”

“А овощ Духа: любов, радощі, мир, довготерпіння, добрість, милосердя, віра, тихість, вдержливість. На таких нема закону.”

Поясніть тому, що потребує вашої помочі, як він може отримати Духа Святого, про що вже була мова вище в цьому розділі.

що служниця приведе свою паню до Господа, а робітник свого пана.

III. Якщо тільки можливо, говоріть на самоті. Ніхто не любить відкривати свого серця й говорити на таку особисту й святу тему, коли інші слухають. Багато, з гордістю будуть фальшиво оправдувати себе перед другими, але, як нікого не буде, тоді радо відкриють свої помилки, гріхи і потреби. Ліпше, коли духовний працівник говорить до одної людини, ніж щоб багато працівників говорили з одним, або один працівник говорив з кількома нараз. Цілком недобре, коли багато працівників стовпляться коло одної особи, котра хоче найти дорогу до життя. Якщо така людина має самостійний характер, вона відчує, що на неї зроблено ніби то якийсь напад, і нераз спротивиться. Як маєте більшу кількість осіб, до яких треба промовити, тоді найліпше з ними говорити по одному. Духовні працівники часто перееконувались, що, коли говорили відразу до кількох душ, вони стрінулись з невдачею, якже ж брали їх на розмову по одному, тоді мали успіх й не одного привели до Господа. Буває, що, коли два неспасенні слухають свідоцтво разом, тоді один одного стидається, і підpirають себе взаємно фальшивим виправдуванням.

IV. Уповайте тільки на Духа Святого й на Слово Боже. Не надійтесь на себе. Одною з найбільших перешкод успішної духовної праці є самовпевненість. Але, хоч і не повинно бути самовпевненості в працівника, він повинен показати відвагу, яка приходить через вірування в силу Духа Святого й Слова Божого. З ким ви не говорили б, або яким впертим він не показався б, ніколи не забувайте, що Дух Божий і Слово Боже мають силу перемогти найтвердине серце. Завжди майте надію, що Дух приведе цю людину до зрозуміння гріха, і памятайте, що це Його праця. Хай вся ваша надія буде на Нього і на Слово Боже.

V. Не вдоволяйтесь самим читанням Слова, або самим повторюванням його напамять. Хай той, з ким ви говорите, сам собі прочитає його. Таким способом правда входить до серця через очі й вуха. Дивно, наскільки глибше вражіння має Слово над людину, коли вона сама собі прочитає, й бачить ті слова своїми очима, ніж коли хтось інший їх читає

РОЗДІЛ XV

ДЕЯКІ ВКАЗІВКИ Й ПОРАДИ В ДУХОВНІЙ ОСОБИСТІЙ ПРАЦІ

На закінчення лишається ще дати декілька загальних порад, що можуть придатись духовним працівникам.

I. Як правило, вибирайте для духовної праці осіб вашого полу. Розуміється, від цього правила можуть бути винятки. Духовний працівник повинен завжди звертатись до Свяного Духа за вказівками, з ким маємо розмовляти. Він часами може повести нас до людини не нашого полу. Але, якщо не маємо ясної вказівки в цій справі, то згідно з опінією працівників, котрі мають довголітній досвід за собою, жінка виконає найліпшу працю між жінками, а чоловік між чоловіками; це особливо правдиве щодо молоді. Не виглядає добре, коли молодий чоловік заглядає за жінками, щоб їм свідкувати, а молода жінка вишукує хлопців, щоб їм свідкувати. Нераз, замість добра, виходить лихо з того. Розуміється, що старша жінка-мати нераз може виконати чудову працю над молодим чоловіком або хлопцем, а старший чоловік, з батьківськими прикметами, може добре працювати над молодою жінкою або дівчиною.

II. Старайтесь говорити з тими, що приблизно в тих самих роках, що й ви. Звичайно молодий чоловік ліпше розмовиться з молодими, а старший чоловік з старшими. Не добре молодому й недосвідченому чоловікові підходити до старшого, зрілого й мудрішого чоловіка від себе та зачинати таку важну розмову. Старший чоловік подивиться на молодшого з недовір'ям і не матиме до нього пошани. Розуміється, не завжди так є. Буває, що старший може виконати добру роботу над молодим. Однак звичайно люди виконують найліпшу роботу з тими, що походять з тої самої верстви, — вчені з вченими, бизнесмени з бизнесменами, робітники з робітниками. Хоч не завжди так, бо буває

їй. Добре підкреслити червоним олівцем деякі слова в Біблії, щоб притягнути око, й відтак ум і серце читача.

VI. Часто добре вжити лише один вірш з Святого Письма. Повторювання одного Біблійного вірша декілька разів закарбуете його в пам'яті людини, так що вона буде пригадувати собі його довший час по розмові. Я знаю випадок, де один вірш з Біблії не зійшов з пам'яті чоловіка тижнями, аж поки він не віддався Господу. Старайтесь всіма силами вбити ті самі слова в пам'ять чоловіка. Тоді, хоч ви його лишите, він далі чутиме ті слова, що були сказані вами.

Др. Ічабод Спенсер розповідає в своїй книжці "Pastoral Sketches," як він старався помогти раз одному молодому чоловікові, який мав різні клопоти. Др. Спенсер повторяв йому слова: "Ось пора приятна, ось тепер день спасення" (2 Кор. 6:2). Молодець намагався перейти на іншу тему, але Спенсер повторяв далі слова: "Ось пора приятна, ось тепер день спасення." На другий день цей молодий чоловік вернувся, і, радіючи в Господі, подякував доктору Спенсерові, що вщепив у нього ці слова. Вони дзвонили йому в вухах цілу ніч і він не міг спати, поки не направив усе прияттям Христа.

Дуже добре, коли працівник може звернути увагу на певний вірш Біблії й сказати так: "Я знаю, що на підставі цього вірша мої гріхи були прощені, і я став дитиною Божою." Старайтесь не відпустити чоловіка від себе, поки він не зможе показати вам вірш, на котрім основує надію свого спасення. Запевніться, що він розуміє його, так що, коли б сатана випробовував його, питуючи, як він знає, що він спасений, він міг би звернутись до того вірша в Біблії пальцем показати його й таким способом спротивитися сатані й всім хитрощам його.

Однаке буває і так, що треба викликати сильний вплив багатьома віршами, щоб впевнити розум людський і підневолити серце Христу. Це особливо буває тоді, коли ми показуємо людям їхню потребу Спасителя, і доказуємо їм, що Ісус є тим Спасителем.

VII. Завсіди звертайте увагу людині, з котрою говорите, на головний пункт, що треба Христа прийняти. Якщо чоловік хоче дискутувати з вами про щось таке, що лежить поза цим головним питанням, як наприклад про претензії

різних віроісповідань, про різні способи водного хрещення, про теорії вічного осуду, тоді скажіть йому, що ці запити важні і на місці, але час на їх прийде після того, коли він доведе до ладу в своїм житті одно основне питання: прияти Христа, чи відректись Його? Часто нема успіху з тої причини, що недосвідчений і нерозумний працівник позволить собі ввійти з невіруючим в дискусію на якусь мало-важну тему, про яку не годиться з ним говорити.

VIII. Будьте ввічливі. Багато добродушних, але необачних християн відганяють тих, кого вони хотіли би привести до Христа, своюю простацькою і настирливою поведінкою. Цілком можливо бути одночасно отвертим і чесним. Можна звернути людині увагу на її страшний гріх без того, щоб образити її. Ваші слова можуть бути пронизливі, але ваша поведінка може бути лагідна й приваблива. Справді, чим лагідніша і більш приваблива ваша поведінка, тим глибше ваші слова западуть у серце, бо не збудять спротиву в тих, до кого говорите. Деякі працівники приступають до тих, з ким хочуть говорити, з таким відношенням, що слухач відразу зачинає спротивлятись, і відтак вдягає на себе такий панцер, якого не можливо пробити.

IX. Оминайте непотрібну фаміліярність з тими, кому свідкуєте. Я бачив багатьох працівників, котрі клали свої руки на рамя тих, кому свідкували, і навіть обіймали їх. Буває часом, що така поведінка правильна й на місці. Коли говорите до старого пияці, котрий думає, що в нього нема ні одного приятеля на світі, тоді може бути добре покласти руку на його плече. Однаке працівникові треба бути дуже обережним у таких справах. Вразлива людина може спротивитися, коли хтось чужий відноситься до неї занадто фаміліярно. Тим більше це відноситься до жінок з вищою культурою. Я бачив одного працівника, що нетактовно поклав свою руку на плече жінки. Ніде інде добре виховання не має більшої ваги, як в духовній особистій праці.

X. Будьте серйозні. Тільки серйозний працівник може неспасеного чоловіка привести до того, щоб він відчув правду Божого Слова. Потрібно, щоб те слово, яке хочемо вжити в розмові з іншими, наперед ввійшло в нашу душу. Я знаю одну дуже успішну працівницю, яка вже довший час уживає лише одного вірша в розмові з кожною особою, ко-

трій говорить про Христа, а саме: “Приготовись заздалегідь стрічати Бога твого” (Амоса 4:12). Цей вірш так опанував серце і мислі її, що вона може вживати його з надзвичайно сильним враженням. Значно ліпше вживати декілька віршів, що запали глибоко в наше власне серце, ніж говорити багато слів, вивчених з книжки.

Одна з найбільших потреб теперішнього часу є в серйозних та щиріх чоловіках та жінках, що находяться під впливом великих фундаментальних правд Слова Божого. Радимо читачам цеї книги, щоб на колінах роздумували над віршами, які подані в цій книзі і яких сподіваються уживати. Роздумуйте так довго, поки не відчуватимете їхню силу. Читаемо про Павла, що “не переставав... із слізми напоминати кожного” (Діяння 20:31). Правдива щирість зайде дальше, ніж спрітність, набута в школах або придбана з студіювання такої книги, як оця.

XI. Ніколи не будьте нетерпливі, коли стараєтесь привести душу до Христа. Часто працівник не має успіху через свою нетерпливість. Деякі люди нарощено стараються по-дратувати християнина, але й таких можна привести до Христа терпеливим відношенням і лагідністю. Будь певний, що не зможеш привести їх до Ісуса, коли будеш злитись, бо ніщо не радує їх більше, як те, коли християнський працівник розлючений. Чим більше вони будуть старатися роздратувати вас своїми словами й поведінкою, тим більше застановить їх ваше міле і добре відношення. Нераз буває так, що хто найбільше лається й противиться, той потім кається під впливом правдивого християнського відношення. Один дуже напасний чоловік став пізніше одним з найлагідніших духовних працівників.

XII. Ніколи не заходіть у гарячу суперечку з тими, кого стараєтесь привести до Христа. Такі гарячі суперечки завжди є вислідом тіла, не Духа (Галат 5:20, 22, 23). Вони мають своє джерело в гордості і постанові, що ніхто вас не переможе в дискусії. Якщо ходить вам про те, щоб привести такого чоловіка до Христа, а не про те, щоб виграти дискусію, то позвольте йому нераз думати, що він виграв у дискусії, і не продовжайте суперечки з ним. Коли той, з ким говорите, неправильно думає, і ці думки треба усунути, заки зможете привести його до Христа, тоді покажіть йому

його помилку лагідно і ввічливо. Коли ж його помилки не важні, тоді цілком не дискутуйте про те, а тримайтеся головної справи.

XIII. Ніколи не перебивайте праці другому працівникові, що стараєтесь навернути душу до Бога. Не можна надто підкреслити важливості того. Може вам здається, що другий працівник не поступає мудро. Якщо ви можете зробити це краще, то почекайте, поки прийде ваш час і матимете нагоду. Багато непідготованих працівників мало що не привели грішника до спасення, але тут перебив якийсь влізливий мудрець (по своєму розумінню) і зіпсував усю роботу. Навіть не стійте біля того, що говорить комусь про Христа, не прислухайтесь до розмови, бо нераз багато лиха можна таким чином накоїти. Думки того, що повинен бути навернений, збиваються з дороги, його серце замикається, і душа, котра могла бути приведена до Господа, пропадає.

З другого боку, не допустіть до того, щоб хто вам перешкоджав. Розуміється, не завсіди можна запобігти тому, але наскільки це можливе, стараєтесь припинити як найскорше всяке перебивання вашої праці третіми. Слово коротке, але ясно й лагідно сказане, звичайно вистачить, щоб це осягнути. За всяку ціну вимагайте, щоб вас лишили самих з тим, з ким говорите.

XIV. Не кваптеся. Найзвичайніша серйозна помилка в духовній праці є в поспіху. Нам хочеться зараз бачити успіх, тому нераз наша праця поверховна. Це замітне, що багато з тих, над ким Христос працював, не прийшли поспішно, як Никодим, Йосип, Петро, і навіть Павло (хоча останній його крок видається нам раптовим). Минуло три дні після особистого явлення Ісуса, заки Павло явно вступив в світло Боже й отверто визнав Христа (Діяння 22:16). Багато краще працювати над одним чоловіком без поспіху, але основно, щоб він явно приняв Христа, і знов, на якій основі стоять і що має дальнє робити, ніж працювати над дванадцятьма особами поквапно та привести їх до непевного приняття Христа. Це мудре правило, щоб посадити правду в серці чоловіка й чекати потім, щоб вона сама працювала. Зерно на каменистій землі скоро сходить, але й скоро сохне.

XV. Стараєтесь, щоб людина, з котрою розмовляєте,

приклонила коліна перед Богом. Того не завжди можна доконати. Часами людина не захоче приклонити коліна, часом це не було б мудро. Однаке це справді чудесне, як багато різних труднощів зникають в молитві, і як скоро вперті люди піддаються, як тільки ввійдуть у присутність Божу. Памятаю, як одного разу я говорив з молодою жінкою в церкві біля двох годин, без жадної користі. Коли ж при кінці ми приклонили коліна в молитві, за декілька мінút вона почала радуватись в Господі. Часами добре коротко помолитись, заки значете розмову, але, розуміється, що того не зі всіми можна робити. Старайтесь з усіми, як тільки хто показує охоту, мати бодай коротку молитву при кінці розмови. Якщо людина вповні розуміє дорогу до спасення, попросіть, щоб вона провела молитву. Дехто противиться тому, щоб заставляти неспасеного молитись, але Біблія стоїть за те. Корнилій не був спасеним. Це видно з Діяння 11:14, але він сердечно шукав за світлом, і Бог післав йому слово, що його молитви явились перед Богом. Отож, хто справді шукає світла, то хоч ще не має того світла Христового, яке приносить спасення, він є майже в тім самім положенню, що був Корнилій. Тоді найліпше буде наклонити такого до молитви. Це вповні правильно, щоб грішник, який шукає прощення через спасаочу Кров, молився (Луки 18:13, 14). Деякі скажуть: “Той, хто не має віри, не має права молитись.” Але такий має віру, бо його молитва це перший доказ віри (Римлян 10:13, 14).

XVI. Коли здається вам, що ви не мали успіху, тоді моліться дома і застановіться над тим, які причини невдачі вашої. Ніколи не залишайте праці над неспасеним тому, що за перший раз ви не мали успіху. Коли не знаєте, яких Біблійних віршів уживати, тоді студіуйте цю книжечку, щоб пізнати, як поступати з різними групами людей. Тоді старайтесь довідатися, до якої групи належить особа, над якою працюєте, і довідавшись, йдіть назад до неї та пробуйте наново. Тоді бодай будете ліпше приготовані для інших осіб, що находяться в цій групі. Найбільший успіх в цій праці осягаємо через наші невдачі. Дуже добре студіювати ці практичні вказівки й правила, щоб піznати, чи наша невдача не була спричинена недотримуванням їх. Не забудьте заносити ваші невдачі в молитві до Бога.

XVII. Заки розійдеться з тим, кого ви привели до Христа, звичайно дайте йому докладну пораду, як можна успі-

ти в християнськім житті. Ця порада находитися при кінці пятого розділу в цій книжці.

XVIII. Коли ви привели кого до Христа, слідуйте за ним, щоб помогти йому розвинутись у християнськім життю. Немає нічого смутнішого в християнській духовній праці, як бачити велике число людей, що були приведені до Христа і опісля залишені. Певно, що їм буде дуже тяжко самим існувати. Більшої помилки не можна зробити в духовній особистій праці, як лишити їх. Треба слідувати за наверненими, щоб помогти їм. Це так само важне, як і привести їх до навернення. Звичайно ті, що привели їх до Христа, мають найбільший успіх в уділюванні потрібної допомоги, що дасть їм духовний зрист.

Правила поведінки в духовній особистій праці, подані в цій книжці, підадуть вам тексти та думки для дальших проповідів, що будуть помічні в духовному розвитку навернених.